

**JAARVERSLAG 2019
STICHTING
MOMMERSKWARTIER**

Voorwoord Raad van Toezicht

Stap voor stap op weg naar de toekomst.

Met tevredenheid kijken we terug op 2019. De koers van de onderdelen (TextielMuseum, TextielLab, Regionaal Archief Tilburg en Stadsmuseum Tilburg) is duidelijk en daar is in 2019 wederom naar vermogen aan gewerkt. Voor het TextielMuseum heeft dat geresulteerd in het visiedocument "Museum voor de Toekomst, een plek van betekenis". Een nieuw koersdocument voor het regionaal Archief is onderweg. Maar ook de huidige activiteiten binnen de stichting "slaan aan" en leiden o.a. tot steeds hogere bezoekersaantallen (b.v. TextielMuseum 74.764), maar ook tot steeds hogere bezoekersaantallen in de verschillende digitale media.

Naast de programmatische ontwikkelingen en vernieuwingen wordt parallel gewerkt aan het verstevigen van de bedrijfsvoering. Hoe geven we invulling aan de verschillende Governance Codes en hoe zorgen we voor een stevig financieel fundament onder nieuwe activiteiten? Samenwerking met en steun van externe partners, zoals de gemeente Tilburg en andere overheden, maar ook andere organisaties, is ook daarvoor onontbeerlijk. De maatschappelijke bijdrage die culturele instellingen zoals een Museum of een Archief leveren in het stimuleren en prikkelen van mensen van jong tot oud is van een onschatbare waarde. Dit zijn kostbare verworvenheden in het algemeen en wat de twee musea en het archief betreft, voor Tilburg in het bijzonder, die gekoesterd moeten worden. Dit jaarverslag is het tastbare bewijs van de betekenis van de instellingen van stichting Mommerskwartier voor Tilburg en ver daarbuiten.

Wat de Raad van Toezicht betreft, is 2019 het jaar van het vertrek van een lid van de Raad van Toezicht, te weten Theo Thomassen. Stichting Mommerskwartier in het algemeen en de Raad van Toezicht in het bijzonder is hem veel dank verschuldigd voor zijn inzet in de afgelopen jaren. Een wervingstraject voor 3 nieuwe leden van de Raad van Toezicht is eind 2019 van start gegaan.

Mede namens alle leden van de Raad van Toezicht dank ik de medewerkers, vrijwilligers en allen die aan het succesvolle jaar hebben meegewerkt voor hun enthousiasme en inzet. De grote uitdaging ligt in het voortbouwen op het behaalde succes in combinatie met de realisatie van een geheel vernieuwd museumkwartier. De Raad van Toezicht volgt dit met grote interesse en kijkt uit naar de toekomst.

Wim Bens

Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Mommerskwartier

Voorwoord directie

Gestaag vooruit

2019 was voor Stichting Mommerskwartier een goed jaar. Met een bezoekersaantal bij het TextielMuseum van bijna 75.000 “scoren” we voor de tweede maal in korte tijd ruim boven de 60.000. Een toekomstig bezoekersaantal van 100.000 lijkt daarmee haalbaar. Daarmee investeert het TextielMuseum in een stevige lokale positionering. Ook het Regionaal Archief Tilburg en het StadsMuseum Tilburg leveren een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan Tilburg en omgeving. Door digitalisering van overheidsarchieven in een e-depot, komen deze breed beschikbaar en wordt een bijdrage geleverd aan de democratisering van het handelen van de overheid.

In dit jaarverslag doen we integraal verslag van het reilen en zeilen van de stichting met daarin alle zaken die goed en minder goed zijn gegaan. Overall kunnen we zeggen dat het overgrote deel van onze activiteiten en projecten cf. plan zijn uitgevoerd. Wat het TextielMuseum en het StadsMuseum betreft zijn de prestatieafspraken met de gemeente Tilburg ruimschoots gerealiseerd. Ook wat de financiën betreft zijn de resultaten bevredigend te noemen. Zowel aan de omzet als aan de kosten kant is sprake gecontroleerde ontwikkelingen. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn gemiddeld ten opzichte van de begroting niet groter dan 2-3%. Wij vinden dat acceptabel.

Wat betreft het genereren van extra inkomsten voor de vernieuwing van het TextielMuseum is er in 2019 een senior developer aangetrokken, die is begonnen met de implementatie van het in 2018 ontwikkelde developmentplan. Volledige implementatie is voorzien in een periode van 4 jaar.

Het exploitatieresultaat 2019 is € 124.880 negatief (begroot € 769.930 negatief). Dit incidentele tekort was voorzien en wordt gedekt uit de in het verleden opgebouwde bestemde reserves. De inzet van de bestemde reserves hebben tot doel het versterken van de organisatie voor de toekomst in lijn met de koers die vanaf 2015 is ingezet.

Na een herbeoordeling van het risicoprofiel in het najaar van 2019 is de overtuiging bevestigd dat een algemene reserve van € 543.385 in de huidige situatie vooralsnog voldoende is. In 2020 verwachten we meer zicht te krijgen op het aantrekken van externe financiering voor de Vernieuwingsplannen van het TextielMuseum. In dat toekomstig perspectief zal de eigen vermogenspositie opnieuw tegen het licht gehouden moeten worden. Daarnaast heeft het eigen vermogen een financieringsfunctie voor de vervangingsinvesteringen, die voor de lange termijn “op niveau” moet zijn. Deze nieuwe inzichten nemen we mee in een herbeoordeling van de benodigde omvang van het eigen vermogen in 2020 en verder.

Maar we zijn niet alleen gefocust op het realiseren van prestatieafspraken en het op orde houden van de financiën. In 2019 hebben we intensief verder gewerkt aan de toekomst. Het visiedocument voor het TextielMuseum (“Museum voor de Toekomst, een plek van betekenis”), heeft het licht gezien. Daar gaan we de komende jaren mee aan de slag. Het Regionaal Archief Tilburg werkt voortdurend aan het verbeteren van fysieke en digitale dienstverlening en het StadsMuseum is permanent met allerlei projecten en activiteiten in de stad aanwezig, met name in de nieuwe LocHal.

In 2020 werken we gestaag verder aan de moderne cultuurorganisatie, die Stichting Mommerskwartier wil zijn en is. Aan de ene kant betreft dat het maken van goede inhoudelijke en financieel realistische plannen. Aan de andere kant betreft dat een robuuste en stabiele bedrijfsvoering.

Zeer veel dank ben ik verschuldigd aan alle medewerkers van onderdelen waaronder niet alleen de collega's in dienst, maar ook de diamantairs, vrijwilligers, stagiaires voor hun tomeloze inzet die zeer wordt gewaardeerd, Die inzet wordt breed in stad en land en elders in de wereld gezien en alle gewaardeerd. Keer op keer blijkt uit peilingen onder het publiek dat de instellingen van stichting Mommerskwartier door het publiek zeer goed worden gewaardeerd.

Ook veel dank aan onze Raad van Toezicht en het gemeentebestuur voor de ruimte en het vertrouwen die ze ons in het afgelopen jaar hebben gegeven.

Errol van de Werdt

Algemeen directeur

Inhoud

Voorwoord Raad van Toezicht	2
Voorwoord directie	3
1. Stichting Mommerskwartier.....	6
2. TextielMuseum, TextielLab en Vernieuwing.....	21
2.1 TextielMuseum.....	21
2.2 TextielLab.....	32
2.3 Vernieuwingsprogramma TextielMuseum.....	39
.....	45
3. Regionaal Archief Tilburg.....	45
4. Stadsmuseum Tilburg.....	55
5. Vincents tekenlokaal.....	64
Bijlage 1 Overzicht uitgaande bruiklenen TextielMuseum 2019.....	68
Bijlage 2 Marketing & Communicatie.....	69
Bijlage 3 Subsidies en fondsen.....	74
Bijlage 4 Stichting Mommerskwartier: lezingen, openingen en bijeenkomsten- Directie.....	75
Bijlage 5 Digitalisering 2019.....	77
Bijlage 6 Aanwinstenlijst 2019.....	80
Bijlage 7 Verpakingslijst.....	82
Bijlage 8 Inventarisatie.....	83
Bijlage 9 Prestatieafspraken 2019 gemeente Tilburg.....	84

1. Stichting Mommerskwartier

Stichting Mommerskwartier is de koepelorganisatie die de instellingen TextielMuseum (waaronder het TextielLab), Stadsmuseum Tilburg en Regionaal Archief Tilburg ondersteunt in een goede uitvoering van hun taken. De ondersteunende activiteiten zijn gebundeld in de eenheid bedrijfsvoering. De organisatie heeft de ambitie om met al haar onderdelen toonaangevend te zijn binnen de diverse onderdelen van de cultuursector. De gemeente Tilburg is de belangrijkste financier en opdrachtgever voor Stichting Mommerskwartier.

Binnen de koepel van Mommerskwartier wordt samengewerkt op basis van het shared service concept. Dit behelst facilitaire zaken, HRM, secretariaat, ICT, financiële zaken, controlling, juridische zaken en de dienstverlening door de accountant in dienst van de Resultaat Verantwoordelijke Eenheden (Regionaal Archief Tilburg, StadsMuseum Tilburg, TextielMuseum). Daar waar meerwaarde ontstaat wordt programmatisch samengewerkt en kennis en expertise gedeeld. Erfgoed is de verbindende schakel tussen de bedrijfsonderdelen.

In 2017 is het besturingsmodel (resultaat verantwoordelijke eenheden met integrale managers, ondersteund door een shared service center) voorzien van een geheel herziene managementrapportagecyclus. De basis van deze rapportagecyclus vormt het jaarplan van een instelling, aangevuld met een aantal specifieke "control objectives" (o.a. financiën, ziekteverzuim, formatie, vacatures, risico's, naleving governance etc.), dat is omgezet naar een format dat als agenda voor een periodiek managementgesprek dienst doet.

Aan de hand hiervan wordt door de bestuurder in het bijzijn van de controller het managementgesprek gevoerd met de integraal manager. Niet alle onderwerpen hoeven aan de orde te komen omdat veel onderwerpen cf. het jaarplan op schema liggen. In principe komen die onderwerpen aan de orde waar "iets mee aan de hand is". Deze onderwerpen worden in principe behandeld op basis van de TSP-methode. Tell me, show me, prove me. Dat wil zeggen:

Tell me: vertellen hoe de werkelijke situatie er uit ziet en hoe die is ontstaan, aangevuld met de juiste motiveringen;

Show me: Laten zien, ieder op zijn eigen manier, dat de werkelijke situatie er zo uit ziet als ook de gemotiveerde totstandkoming.

Prove me: werkelijk aantonen dat de bestaande situatie er zo uit ziet, als ook de gemotiveerde totstandkoming.

Deze methode is inmiddels volledig geïmplementeerd. Daarnaast werken we o.a. stap voor stap aan de implementatie van een integraal risicomangement systeem.

Subsidie- en cultuurbeleid

De gemeente Tilburg heeft ook in 2019 Stichting Mommerskwartier in de gelegenheid gesteld om het TextielMuseum en Stadsmuseum Tilburg te exploiteren. Dat is mogelijk gemaakt doordat de gemeente Tilburg hiertoe de financiële middelen beschikbaar heeft gesteld. Voor het eerst is dat voor een periode van 4 jaar (2017-2020).

Basis voor ons handelen is het Gemeentelijk Cultuurplan 2017-2020 en de daaruit voorgekomen jaarlijkse prestatieafspraken met de gemeente. In december 2016 hebben wij voor deze periode voor het TextielMuseum een subsidieaanvraag ingediend. Deze aanvraag is in 2017 goedgekeurd. Voor het Mommerskwartier zijn daarin de volgende aandachtspunten aangegeven:

- de versterking van het museumkwartier
- de verbetering van de depotvoorziening voor erfgoedcollecties
- het ontwikkelen van een gemeenschappelijke erfgoedkalender

Cf. plan zijn de prestatieafspraken met de gemeente Tilburg in 2019 ruimschoots gerealiseerd. Zie hiervoor bijlage 9.

De gemeente heeft de directeur/bestuurder van onze koepel aangewezen als adviseur bij de ontwikkeling van de plannen ten behoeve de versterking van het Museumkwartier. De ontwikkelingen binnen Mommerskwartier/TextielMuseum en binnen het Drögepand dienen op elkaar te worden afgestemd. Het initiatief voor de ontwikkeling van het Drögepand ligt bij de gemeente. Samen met ontwikkelingen binnen Mommerskwartier en andere partners wordt in deze planperiode gewerkt aan de realisatie van een culturele hotspot in het museumkwartier. In het kader van de uitwerking van de meerjarenstrategie voor het TextielMuseum heeft UN Studio's in 2019 een ruimtelijke studie opgeleverd die concreet inzicht geeft in de mogelijkheden van het Mommerscomplex inclusief het Drögepand. In deze ruimtelijke studie zijn de wensen van de gemeente en is de meerjarenvisie van het Textielmuseum samengebracht. De resultaten van deze ruimtelijke studie zijn onderdeel van het visiedocument "Museum voor de toekomst, een plek van betekenis", dat eind 2019 gereed is gekomen.

Naast de gemeentelijke financiering heeft TextielMuseum ten behoeve van zijn maatschappelijke opdracht (collectieopdrachten, tentoonstellingen, educatie-activiteiten, etc.) ca. € 2,2 mln aan middelen gegenereerd. Dit bedrag is een mix van entreegelden, subsidies, opdrachten van het TextielLab, Textielshop/winkel en de horeca.

Vanaf 2015 heeft het Regionaal Archief Tilburg een contractrelatie met de gemeente Tilburg in plaats van een subsidierelatie. Regionaal Archief Tilburg is vanaf dat jaar met twaalf gemeenten voor een periode van tien jaar een dienstverleningscontract aangegaan, met een optie op verlenging van vijf maal twee jaar. Daardoor is er voor Regionaal Archief Tilburg een sterke basis gelegd waardoor het in staat is gesteld om een leidende positie in te nemen in de versnelde digitalisering van overheidsarchieven.

In het kader van het genoemde cultuurbeleid ondersteunt Stichting Mommerskwartier op verzoek van de gemeente Tilburg de Stichting Kessels. Deze stichting heeft tot doel het beheren en ontsluiten van een collectie muziekinstrumenten. De inhoud en wijze van samenwerking tussen Stichting Kessels en Stichting Mommerskwartier is in een overeenkomst vastgelegd. De verzameling is opgeslagen in het Drögecomplex en is op afspraak voor groepen te bezoeken.

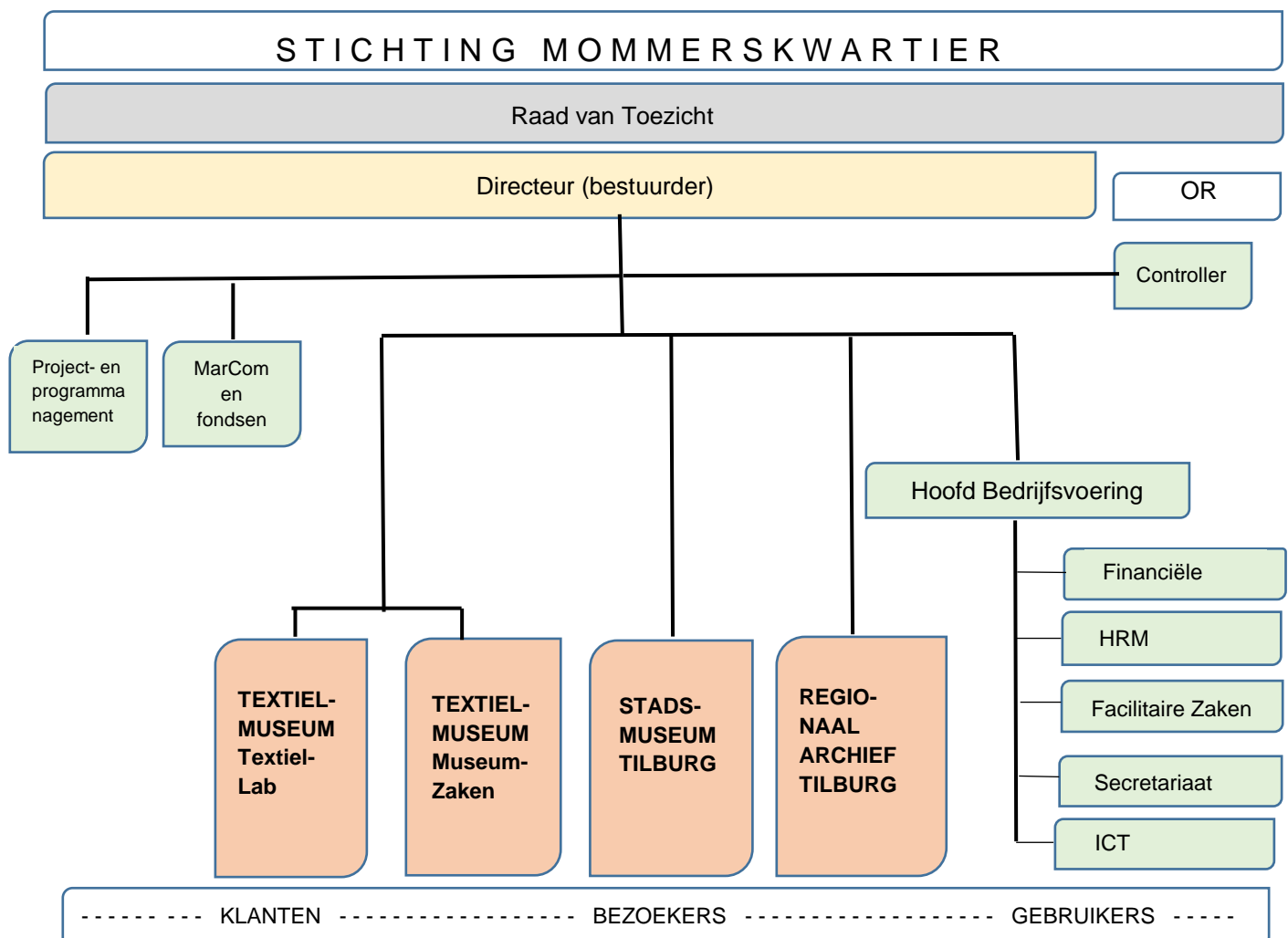
Organisatie en financiën

Bestuur

Stichting Mommerskwartier bestaat uit drie instellingen met hun eigen ambities: TextielMuseum, Stadsmuseum Tilburg en Regionaal Archief Tilburg. De stichting bestaat sinds 2007 en kent een Raad van Toezicht model. Er wordt gewerkt volgens de code cultural governance. In 2019 hebben we een begin gemaakt met werken aan de code cultural governance gelieerde code Fair Practice en Diversiteit en Inclusie. We staan een praktische aanpak voor. De code Fair Practice zien we vooral als een concrete richtsnoer voor onze inkoop en ons inkoopbeleid. Implementatie van de Code Diversiteit en Inclusie lijkt iets complexer vanwege de 4 pijlers (programma, personeel, publiek en partners) en de concretisering van de begrippen Diversiteit en Inclusie, gekoppeld aan die pijlers. Echter ook hier zijn we gewoon begonnen. Een voorbeeld is het profiel van de Raad van Toezicht dat, geïnspireerd op de code Diversiteit en Inclusie, is aangescherpt.

De functiewaardering van de directeur is bepaald door de AWWN (Algemene Werkgeversvereniging Nederland) en vastgesteld door de Raad van Toezicht.

Organigram

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat statutair uit zeven leden die ieder voor maximaal drie termijnen van drie jaar in de Raad zitting hebben. De Raad van Toezicht bestaat volgens de in 2015 gewijzigde statuten uit 7 leden, die ieder voor maximaal een termijn van 3x3 jaar zitting nemen. De Raad van Toezicht bestond in 2019 uit mevrouw M. Frenk, de heer W. Bens (voorzitter), de heer E. van Nass, mevrouw R. Elzinga, de heer T. Thomassen en mevrouw E. Teune. Eind 2019 zijn we gestart met de werving van 3 nieuwe leden voor de Raad van Toezicht. Ten eerste hadden we een vacature. Ten tweede heeft de heer Thomassen de Raad van Toezicht eind 2019 verlaten. Ten derde zal ook de heer Van Nass de Raad van Toezicht in 2020 verlaten.

Er wordt naar gestreefd verschillende kennis-/ervaringsgebieden en achtergronden binnen de Raad vertegenwoordigd te hebben. Daarbij hebben wij expliciet kennis genomen van de code Diversiteit en Inclusie en het profiel van de Raad van Toezicht daarop aangepast.

De Raad van Toezicht kent twee commissies: de Remuneratiecommissie en de Audit & Risico-commissie. De Remuneratiecommissie bestaat uit drie leden van de Raad van Toezicht en houdt zich bezig met de bezoldiging en overige arbeidsvoorwaarden van de directeur/bestuurder, het beoordelen van de directie en de vastlegging daarvan. De Audit & Risico-commissie bestaat uit drie leden van de Raad van Toezicht en houdt zich o.a. bezig met risicoprofiel, accountant, begroting, financiële verslaglegging en jaarrekening.

De Raad van Toezicht is in 2019 vijfmaal, in aanwezigheid van de directie bijeen geweest. Strategisch beleid, Vernieuwing van het TextielMuseum, financiën, personeel, ISMS, organisatieontwikkeling, informatievoorziening, risicomanagement en gebouwen zijn de belangrijke en terugkerende gespreksonderwerpen. In het najaar heeft tevens een overleg met de Ondernemingsraad plaatsgevonden, waarbij ook de directie aanwezig was. De Remuneratiecommissie en de Audit & Risico-commissie zijn elk tweemaal bijeen geweest.

In september heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie uitgevoerd op basis van het model van Cultuur en Ondernemen. Hieruit zijn geen verrassingen gekomen.

De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd, waarbij de aan hun lidmaatschap gerelateerde kosten kunnen worden gedeclareerd. Over een vergoedingsstelsel van de leden wordt momenteel nagedacht.

Personeel

Bij de instellingen van Stichting Mommerskwartier staan de klanten, bezoekers en gebruikers centraal. Alle medewerkers dragen, vanuit hun eigen vakgebied, hun steentje bij om mooie resultaten neer te zetten. De al eerdergenoemde kerncompetenties, te weten: ondernemend, samenwerken, klant- en resultaatgericht spelen daarbij een leidende rol.

Het personeelsbestand van de stichting bestaat uit diverse categorieën personeel. Naast de vaste medewerkers (met arbeidsovereenkomst en vallend onder de Museum CAO) en de gedetacheerde medewerkers vanuit de Diamantgroep, is een groot aantal vrijwilligers bij de instellingen werkzaam. Rondleidingen worden verzorgd door inhuurkrachten. Ook worden regelmatig stagiaires ingezet en wordt incidenteel (bij pieken en als ziektevervanging) gebruik gemaakt van de inzet van uitzendkrachten.

De verdeling van de verschillende categorieën personeel (peildatum 31 december 2018 en 2019) is als volgt:

	31-12-2018		31-12-2019	
	aantal medewerkers	aantal plaatsen in fte	aantal medewerkers	aantal plaatsen in fte
Medewerkers met arbeidsovereenkomst	88	71,15	95	76,57
Gedetacheerden vanuit Diamantgroep	21	15,72	18	13,25

Rondleiders	26	oproep	25	oproep
Vrijwilligers	128	19,93	125	21,86
Stagiaires	8	7	5	4,36
Uitzendkrachten	9	oproep	7	oproep
Overige inhuur	2	0,89	0	0
Totaal	282	114,69	275	116,04

Medewerkers met arbeidsovereenkomst

In 2019 is de totale bezetting 3,3 fte hoger dan de begroting (73,24 fte), dit is het gevolg van uitbreiding op de afdelingen MarCom, TextielLab, Regionaal Archief Tilburg en Stadsmuseum Tilburg. Tevens is er in 2019 een nieuwe functie van senior development officer gecreëerd. Daarnaast zijn Bedrijfsvoering en MuseumZaken licht in fte gedaald. Er heeft mobiliteit plaatsgevonden, er zijn 14 medewerkers in dienst getreden en 9 uit dienst getreden.

Gedetacheerden vanuit Diamantgroep

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Bij onze stichting zijn echter nagenoeg nog alle gedetacheerden vanuit de Diamantgroep werkzaam op grond van de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening). In 2019 zijn er 5 medewerkers uitgestroomd, waarvan 1 door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. 1 Medewerker was een tijdelijke medewerker, 1 medewerker heeft een andere baan gevonden en 2 medewerkers functioneerden niet naar behoren. Er zijn 2 medewerkers vervangen via de Diamantgroep en er is 1 medewerker vervangen binnen de Participatiewet.

Rondleiders

Op oproepbasis zijn 16 rondleiders werkzaam: 16 voor het TextielMuseum. Daarnaast zijn er nog 4 rondleiders op ZZP-basis voor het Stadsmuseum en 5 workshopsleiders voor het TextielMuseum.

Vrijwilligers

Bij de instellingen wordt een groot aantal vrijwilligers ingezet, die allen een vrijwilligerscontract hebben. Een grote groep vrijwilligers (87) verricht – gedurende een beperkt aantal uren per week – werkzaamheden voor Regionaal Archief Tilburg (o.a. het beschrijven van foto's en het indiceren van genealogische bronnen). Ook leveren vrijwilligers een bijdrage aan projecten voor het archief en Stadsmuseum Tilburg (4). Bij het TextielMuseum worden vrijwilligers (34) met name ingezet bij het TextielLab, waaronder ook de TextielShop. Het totaal aantal vrijwilligers bedraagt op 31 december 2019: 125.

Stagiaires

De stichting vindt het belangrijk om jongeren de kans te geven aan het werkproces deel te nemen. Omdat het kunnen bieden van goede begeleiding hierbij van groot belang is, hangt de inzet van stagiaires samen met beschikbare capaciteit hiervoor. De inzet van stagiaires is wisselend. Sinds 2015 bieden we structureel stageplaatsen aan in samenwerking met Beroepsonderwijs Bedrijfsleven. Gedurende 2019 zijn in totaal 25 stagiaires (2018: 24) ingezet binnen de stichting op diverse plekken.

Uitzendkrachten

Ook in 2019 is gebruik gemaakt van de inzet van uitzendkrachten die vooral zijn ingezet bij de horeca en de balie van het Textielmuseum.

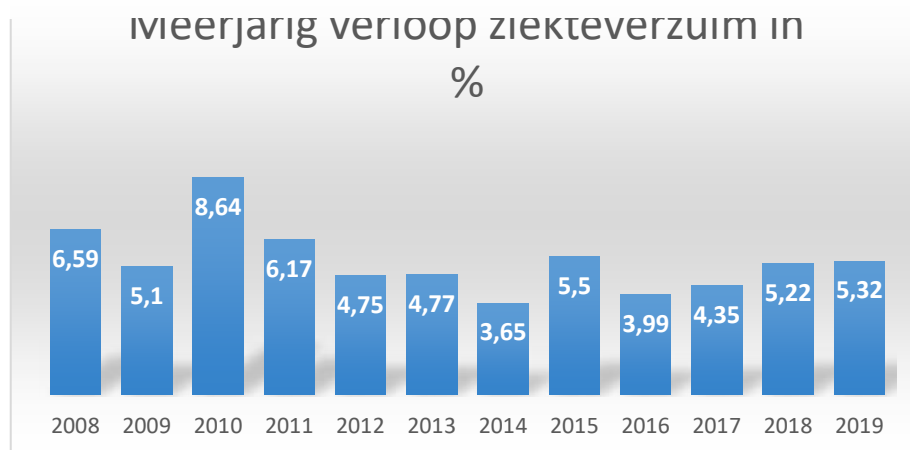
Vincentius

Vanuit ASVZ Zuid West/ locatie Vincentius Udenhout vinden ongeveer vijftien cliënten met een verstandelijke beperking sinds jaar en dag een dagbesteding in het TextielMuseum. Vanuit Vincentius zijn begeleiders aangesteld voor dit project.

Ziekteverzuim

De wettelijke taken inzake de ziekteverzuimbegeleiding ligt bij Stichting Mommerskwartier bij ziektegevallen van het personeel, werkzaam met een directe arbeidsovereenkomst.

Het ziekteverzuimpercentage 2019 ligt op 5,32%. Het ligt net boven het stuurgetal van maximaal 5% uit het jaarplan 2019. Tijdens de periodieke managementgesprekken wordt expliciet ingegaan op het actuele niveau van het ziekteverzuim. In het algemeen is het bij Stichting Mommerskwartier voorkomende ziekteverzuim niet werk gerelateerd en niet beïnvloedbaar. In het kader van het strategisch HRM bezien we wel in hoeverre we ons vergrijzende personeelsformatie vitaal kunnen houden enerzijds en extra maatregelen moeten treffen om ziektevervangingsmogelijk te maken. In 2019 hebben we onderzocht of we ons voor het risico van noodzakelijke vervanging bij ziekte kunnen verzekeren. Dat bleek echter veel (ca. 2-3 x) duurder te zijn dan de kosten die we nu maken voor vervanging van zieke collega's.

Medewerkers Tevredenheidsonderzoek

Eind 2018 is een MTO (MedewerkersTevredenheidsOnderzoek) gehouden. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een mooi gemiddeld rapportcijfer voor algemene tevredenheid van 7,7 (2016: 7,6). Bij vrijwilligers, gedetacheerden vanuit de Diamantgroep en uitzendkrachten ligt de tevredenheid zelfs op 8,3 (2016: 8,1).

Met de resultaten zijn de instellingen in 2019 aan de slag gegaan en de acties en resultaten worden meegenomen tijdens de periodieke managementgesprekken.

Een volgend MTO is voorzien eind 2020 / begin 2021.

Arbeidsomstandigheden

Verschillende aspecten van de arbeidsomstandigheden zijn voortdurend onder de aandacht geweest, zoals de veiligheid en klimaatomstandigheden in de verschillende werkruimtes. Eind 2018 is een RI&E uitgevoerd. De resultaten hebben begin 2019 geleid tot een plan van aanpak. Er is een Arbocommissie ingesteld die zich zowel met het plan van aanpak als met de overige dagelijkse arbeidsomstandigheden bezighoudt. Daarnaast is eind 2019 een nieuw Arbobeleid opgeleverd waarop de Ondernemingsraad instemming heeft verleend. Begin 2020 wordt dit Arbobeleid

gecommuniceerd en uitgerold binnen de organisatie. Monitoring vindt plaats aan de hand van de managementcyclus.

Ondernemingsraad

In 2019 is de Ondernemingsraad (OR) van Stichting Mommerskwartier met zeven leden gestart op volle sterkte. Gedurende het jaar zijn er drie OR-leden vertrokken. Er is één lid bijgekomen; de afdeling bedrijfsvoering is nu ook vertegenwoordigd in de OR. Ondanks herhaalde oproepen vanaf juni heeft de OR eind 2019 nog geen nieuwe leden kunnen werven. Wel hebben enkele collega's aangegeven belangstelling te hebben om zitting te nemen in de OR, maar hebben nog niet definitief toegezegd. Wegens langdurige afwezigheid van een lid heeft de OR vanaf het najaar gedraaid met slechts vier leden.

Vanaf september heeft de OR een andere secretaris, waardoor de samenstelling van het dagelijks bestuur is veranderd.

2019 was een interessant en druk jaar voor de OR. Vanuit de directie zijn er verschillende instemmingsaanvragen gekomen. De OR heeft –na rijp beraad en met raadpleging van de achterban– instemming gegeven op onderstaande onderwerpen:

- Structurele openstelling van het TextielMuseum op 5 mei
- Arbobeleid SMK
- Functiehuis Regionaal Archief Tilburg
- Vaste vergoeding chatdienst (Regionaal Archief Tilburg).

De OR is in 2019 betrokken geweest bij de vervolgotrajecten van de RI&E en het MTO.

In juni en november heeft de OR cursus gevolgd bij MZ Services. Tijdens de eerste cursusdag hebben de leden zich verdiept de procedures bij advies- en instemmingsaanvragen, communicatievormen en onderhandelen met de directie.

Als speerpunten voor 2019 zijn vastgesteld:

- Profesionalisering van de OR
- Duurzame inzetbaarheid van de medewerkers en SMK als werkgever
- Arbobeleid.

De tweede cursus was een verdiepingsslag van de eerste trainingsdag.

Wegens structurele onderbezetting van de OR is besloten om voorlopig de extra activiteiten, zoals de portefeuillegroepjes- op een lager pitje te zetten, totdat de OR weer op volle sterkte is. De OR heeft ook een cursus Teams gehad.

Karel Heijs, controller van Stichting Mommerskwartier, heeft op 8 mei, samen met Jeroen Blommensteijn (coördinator van de financiële administratie), een uitleg gegeven over de jaarrekening 2018.

De ondernemingsraad vergaderde achtmaal intern. Daarnaast hebben er drie formele overlegvergaderingen, twee informele vergaderingen en drie agendaoverleggen met de directie plaatsgevonden. In 2019 zijn er geen twee, maar drie Artikel-24 overleggen geweest: aangezien het eerste Artikel-24 overleg te kort was om alles te bespreken, is besloten om een extra overleg in te plannen. Op 11 december vond het jaarlijks overleg met de Raad van Toezicht en de directie plaats.

ICT

In 2019 zijn verschillende projecten afgerond dan wel gestart. Deze worden hieronder kort beschreven.

- Als gevolg van de migratie naar de nieuwe ICT-infrastructuur, waarbij we zoveel mogelijk gebruik maken van applicaties in de Cloud zijn we volledig overgestapt op office 365. Dat had behoorlijke gevolgen voor het gebruik van de kantoorautomatisering op de werkplek. Het werken in office 365 volgens verschillende interne standaarden en afspraken is nog volop in ontwikkeling. In 2019 is de pilot bij het Regionaal Archief Tilburg afgerond. Daar is het werken

met "Teams", een applicatie van Office365, geïmplementeerd. Met deze inzichten gaan de andere afdelingen (Bedrijfsvoering, TextielMuseum en TextielLab) in 2020 projectmatig aan de slag.

- In het kader van AVG is een informatiebeveiligingsbeleid opgesteld. Hiervan maken onder andere deel uit een zogenaamde "acceptable use policy" worden vastgesteld en een reglement inzake mobile device management. In het kader van de noodzakelijke certificering cf. ISO 27001 is in 2019 gewerkt aan het inrichten van de bedrijfsvoering cf. de desbetreffende normen. Certificering zal in het voorjaar van 2020 plaatsvinden.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywet in werking getreden, AVG geheten (Algemene Verordening Gegevensbescherming). Deze wet gaat veel verder dan de WBP (Wet Bescherming Persoonsgegevens) en stelt verdergaande eisen aan organisaties betreffende privacyregels en hun verantwoordelijkheid daarin. In december 2017 is Stichting Mommerskwartier met de inzet van externe expertise gestart met een inventarisatie om vast te stellen waar we (nog) niet aan de nieuwe regelgeving voldoen en wat we moeten doen om daar wel aan te voldoen. Hier is een implementatieplan uit voortgekomen dat in 2018 en 2019 is uitgevoerd (o.a. verwerkingsregister, privacy beleid, informatiebeveiligingsbeleid, datalekprotocol, etc. etc.). In 2020 is de focus op monitoring van de werking en daarmee ook de borging.

Financiën

Exploitatie 2019

Gedurende het jaar is doormiddel van periodiek overleg met budgethouders strak de hand gehouden aan de uitvoering van begroting. Tweemaal is in de vergadering van de Raad van Toezicht een financiële prognose gepresenteerd. Op hoofdlijnen kan de exploitatie van Stichting Mommerskwartier als volgt worden weergegeven:

Budgetten (x 1.000 euro)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil t.o.v. begroting	Begroting 2020
Baten:					
Subsidie gemeente Tilburg	4.508	4.637	4.637	0	4.673
Subsidie Provincie	150	150	150	0	150
Omzet TextielMuseum	2.440	2.095	2.176	V 81	2.343
Omzet Regionaal Archief	2.283	2.356	2.409	V 53	2.315
Omzet Stadsmuseum	87	78	88	V 10	73
Totaal baten	9.468	9.316	9.460	V 144	9.554

Budgetten (x 1.000 euro)	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil t.o.v. begroting	Begroting 2020
Lasten:					
Kostprijs van de omzet TM	1.552	2.066	1.529	V 537	1.325
Kostprijs van de omzet RA	347	487	455	V 32	491
Kostprijs van de omzet SM	170	196	187	V 9	175
Salarissen en sociale lasten	4.326	4.628	4.706	N 78	5.025
Inhuur Diamantgroep	252	242	221	V 21	223
Overige personeelskosten	642	490	605	N 115	479
Afschrijvingskosten	127	235	138	V 97	238
Huisvestingskosten	1.405	1.485	1.499	N 14	1.557

Kantoorkosten	188	193	185	V 8	197
Algemene kosten	48	63	57	V 6	82
Overige kosten	6	0	3	N 3	299
Totale lasten	9.063	10.085	9.585	V 500	10.092
Saldo omzet en kosten	V 405	N 769	N 125	V 644	N 537
Renteopbrengst/ vrijval voorziening	V 0	0	0	0	0
Resultaat < bestemming	V 405	N 769	N 125	V 644	N 537

Door afronding kunnen er kleine verschillen ontstaan
(N = nadeel/ V = voordeel)

De omzet van Stichting Mommerskwartier bestaat in 2019 voor 49% uit subsidie van de Gemeente Tilburg.

Het te bestemmen exploitatieresultaat bedraagt ca. -/- € 125.000. Dit exploitatieresultaat is vertekend, aangezien een deel van het resultaat is veroorzaakt door het trager verloop van grote vernieuwingsinitiatieven, die wel zijn begroot in 2019. Deze bestedingen zullen grotendeels alsnog in 2020 en verder plaatsvinden. Het exploitatieresultaat 2019 is het gevolg van een groot aantal verschillen in zowel de baten als de lasten:

Wat de baten betreft is er sprake van een aantal bewegingen, die ten opzichte van de begroting per saldo ca. € 144.000 hoger zijn. Op hoofdlijnen betreft het de onderstaande posten en oorzaken.

- De omzet van het TextielMuseum is ca. € 82.000 hoger dan begroot. De belangrijkste onderdelen van dit verschil betreffen:
 - Hoger aantal bezoekers (begroot 63.000, gerealiseerd: 74.764) dat er toe heeft geleid dat de bezoekers gerelateerde inkomsten zoals de museumkaart, de TextielShop, entreegelden, etc. per saldo ca. € 162.000 hoger zijn.
 - Lagere omzet Textiellab en Textiellab gerelateerde verkoop (o.a. webshop en externe verkooppunten) van per saldo ca. -/- 57.000, mede als gevolg van ziekte.
 - Lagere baten (m.n. fondsen) betreffende meerdere projecten van ca. -/- € 22.000. Deze verwachte baten worden grotendeels in 2020 gerealiseerd (o.a. Art of Lace).
- Bij het Regionaal Archief is een hogere omzet gerealiseerd van ca. € 53.000. Dit is voornamelijk het gevolg van de toekenning van de subsidie Metamorfose fase 1.

Wat de kosten betreft is er sprake van een aantal bewegingen die ten opzichte van de begroting per saldo ca. -/- € 499.000 lager zijn. Op hoofdlijnen vormen de onderstaande posten de verklaring van dit verschil:

- Lager gerealiseerde kosten (kostprijs omzet) binnen het TextielMuseum en het TextielLab van ca. -/- € 536.000. De (verklaarbare) vertraging in de uitvoering van de het complexe vernieuwingsprogramma (-/- € 378.462 (waarvan € 150.000 kostenverschuiving naar salariskosten en overige; per saldo ca. -/- € 198.000). Verder diverse meevallers voor een bedrag van ca. -/- € 150.000.
- Lagere inkoopkosten voor het Stadsmuseum op verschillende onderdelen van de exploitatie van per saldo ca. -/- € 10.000.
- Lagere inkoopkosten voor het Regionaal Archief Tilburg op verschillende onderdelen van de exploitatie van per saldo ca. -/- € 32.000.
- De per saldo hogere salarissen ten opzichte van de begroting van ca. € 79.000 zijn het gevolg van een hogere bezetting (m.n. vernieuwing) ten opzichte van de begrote formatie gedurende het jaar.

In deze post is een “min” van € 53.868 begrepen voor ziektevervanging. Deze post compenseert deels de hogere kosten voor inhuur derden die noodzakelijk was als gevolg van het vervangen van enkele zieke medewerkers.

- Naast de hogere salarissen staan ook hogere overige personeelskosten van ca. € 115.000. Dit betreft voornamelijk kosten voor inhuur van derden, die noodzakelijk was om vacatureruimte tijdelijk te overbruggen, voor vervanging bij langdurige ziekte alsmede inhuur ten behoeve van de implementatie van de AVG/ISMS.
- Lagere afschrijvingskosten (ca. -/ € 97.000) is een tijdelijke meevaller binnen de opbouw van een meerjaren investeringskader.
- Hogere huisvestingskosten van per saldo ca. € 14.000. Hierin zijn begrepen hogere kosten als gevolg van de huur van het depot Zaltbommel ten behoeve van het RAT (ca. € 33.000) en lagere energielasten (zachte winter) van ca. € 15.000. Verder lagere kantoor- en algemene kosten (ca. -/ € 14.000).

Resultaat en bestemmingsreserves

Het resultaat

Het resultaat 2019 van ca. -/ € 124.880 is als volgt bestemd cf. het beleid, waarin is afgesproken dat positieve exploitatieresultaten terugvloeien naar het desbetreffende organisatieonderdeel:

1. Onttrekkingen aan bestemmingsreserves voor in totaal € 551.847
 - a. ter dekking van werkelijke kosten 2019 Vernieuwing TextielMuseum van € 489.572.
 - b. ter dekking van afschrijvingskosten 2019 van geactiveerde investeringen herinrichting TextielMuseum en Kazernehof voor € 25.936.
 - c. ter dekking van over de jaargrens lopende kosten van tentoonstellingen (€ 6.339).
 - d. ter dekking van de kosten van stichting brede organisatieontwikkeling (€ 30.000) o.a. t.b.v. strategie gerelateerde bedrijfsvoeringsprojecten.
 - e. Ter dekking van kosten ontwikkeling StadsMuseum Tilburg (€ 13.448).
2. Toevoegingen aan de bestemmingsreserves voor in totaal € 459.284
 - a. Ten behoeve van de vernieuwing van het TextielMuseum en het TextielLab wordt cf. de hierboven beschreven kaders € 315.983 van het resultaat 2019 aan deze reserve toegevoegd. Deze reserve zal in meerjarig perspectief worden ingezet voor de vernieuwing van het TextielMuseum en TextielLab. De verwachting is echter dat er veel meer middelen nodig zullen zijn voor de realisatie van de voorgenomen vernieuwing dan wij zelf kunnen genereren. De omvang van de bestemde reserve moet in dit perspectief dus worden gerelativeerd.
 - b. Aan de bestemde reserve overlopende tentoonstellingen € 15.792. Tentoonstellingsbudgetten zijn jaar gebonden, maar dat geldt echter niet voor de tentoonstellingen zelf. Het budgetrestant 2018 is aan deze reserve gedoteerd om de kosten in 2019 te kunnen dekken.
 - c. Aan de bestemde reserve Digitalisering Archief wordt € 127.509 toegevoegd.
3. Vrijval bestemde reserve overlopende tentoonstellingen voor in totaal € 18.869

Bestemmingsreserves

Voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening 2016 zijn binnen Stichting Mommerskwartier afspraken gemaakt over de wijze waarop de jaarrekening wordt opgesteld en de vraag hoe vermogen en voorzieningen worden gevormd. Deze afspraken zijn in 2019 niet veranderd. Ten eerste is afgesproken dat eventueel te vormen (extra) reserves (zowel algemeen als bestemmingsreserves) altijd herleidbaar moeten zijn naar het onderdeel dat verantwoordelijk is voor het resultaat van waaruit de reserve is gevormd. Ten tweede zullen, bij voldoende niveau van de algemene reserve, positieve exploitatieresultaten terugvloeien naar het desbetreffende onderdeel en projectmatig (incidentele besteding) ingezet worden ter versterking van de strategie en beleidsdoelen van het desbetreffende onderdeel en daarmee de structurele bedrijfsvoering. De hierboven toegelichte bestemde reserves zijn vanuit dit kader gevormd en zullen in lijn met dit kader worden ingezet.

Balans 2019

De balans van Stichting Mommerskwartier ziet er als volgt uit:

ACTIVA

Bedragen x 1.000 euro	2018		2019	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		697		752
- Verbouwingen	352		296	
- Machines en installaties	345		456	
Totaal staat van vaste activa	697		752	
- Onderhanden werk				
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden		137		127
Vorderingen op korte termijn		610		716
- Debiteuren	201		121	
- Belastingen en sociale lasten	120		124	
- Overlopende activa	289		471	
Liquide middelen		2.810		2.596
TOTAAL ACTIVA		4.254		4.191

PASSIVA

Bedragen x 1.000 euro	2018		2019	
Eigen vermogen		544		544
- Stichtingskapitaal	544		544	
Bestemmingsreserves		2.325		2.200
- Diverse bestemmingsreserves	2.325		2.200	
Voorzieningen		104		102
- Overige voorzieningen	104		102	
Kortlopende schulden		1.281		1.345
- crediteuren	490		446	
- belastingen en sociale lasten	222		237	
- overige schulden	289		323	
- overlopende passiva	280		339	
TOTAAL PASSIVA		4.254		4.191

Door afronding kunnen er kleine verschillen ontstaan
(N = nadeel / V = voordeel)

Materiële vaste activa

De Stichting Mommerskwartier is huurder van de gebouwen die eigendom van de gemeente Tilburg zijn. De materiële vaste activa betreffen verbouwingen met functie-indelingswijzigingen en inventaris.

Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal is bedoeld als buffer om normale exploitatierisico's te kunnen opvangen. In het najaar van 2019 is voor de derde maal (2015 eerste keer) een risico-inventarisatie uitgevoerd in het kader van de Cultural Governance Code. Het resultaat gaf geen directe aanleiding om de Algemene Reserve van € 543.385 bij te stellen. Wel zullen we in het komend jaar de benodigde omvang van het eigen vermogen herijken, in het kader van de mogelijkheden om de vernieuwing verder vorm te geven en de financieringsfunctie van het eigen vermogen ten behoeve van vervangingsinvesteringen. Risicomanagement wordt stap voor stap geïntegreerd in de periodieke managementcyclus.

Bestemmingsreserves en voorzieningen

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt per ultimo 2019 € 2.200.383 (2018 € 2.325.263).

De bestemmingsreserves bestaan eind 2019 uit:

- Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling van € 30.000 (2018: € 60.000).
 - Deze bestemde reserve wordt ingezet voor specifieke aan bedrijfsvoering gerelateerde projecten, die voortkomen uit het complexe vernieuwingsprogramma.
- Bestemmingsreserve investering herinrichting TextielMuseum van € 1.078.128 (2018: € 1.251.716). Deze zal in meerjarig perspectief worden ingezet voor de vernieuwing van het TextielMuseum en TextielLab. De verwachting is echter dat veel meer middelen nodig zullen zijn voor de realisatie van de voorgenomen vernieuwing dan wij zelf kunnen genereren. De omvang van de bestemde reserve moet in dit perspectief dus worden gerelativeerd.

3. Bestemmingsreserve digitalisering archief € 702.834 (2018: € 575.325). Deze reserve is gevormd uit voordelen op directe budgetten van het Regionaal Archief Tilburg. In het nieuwe strategische beleid voor het Archief blijft digitalisering een grote rol spelen; deze bestemmingsreserve legt daarvoor een goede basis. In de komende jaren zullen deze middelen worden aangewend.
4. Bestemmingsreserve geactiveerde investeringen herinrichting TextielMuseum € 46.873 (2018: € 58.519). De hiermee samenhangende investering wordt in de komende 5 jaar afgeschreven, waarbij de jaarlijkse dekking uit deze bestemmingsreserve komt.
5. Bestemmingsreserve geactiveerde investeringen verbouwingen Regionaal Archief Tilburg/ locatie Kazernehof € 66.340 (2018: € 80.558). De hiermee samenhangende investering wordt in de komende 5 jaar afgeschreven, waarbij de jaarlijkse dekking uit deze bestemmingsreserve komt.
6. Bestemmingsreserve doorontwikkeling Stadsmuseum € 171.916 (2018: € 185.364). De bestemde reserve wordt betrokken bij de doorontwikkeling van het Stadsmuseum. Hoe die eruit zal zien is mede afhankelijk van de besluitvorming over de vraag of het Stadsmuseum in de toekomst mogelijk in het Paleis Raadhuis gevestigd wordt.
7. Bestemmingsreserve ten behoeve van dekking van overlopende tentoonstellingen van € 15.792 (2018: € 25.209).
8. Bestemmingsreserve vervanging machines TextielMuseum van € 88.500 (2017: € 88.500). De omvang van deze bestemmingsreserve en de noodzaak jaarlijks te doteren wordt in 2019 beoordeeld in het perspectief van het in 2018/2019 ontwikkelde meerjaren investeringskader.

In verband met de uitdiensttreding van medewerkers is in 2014 vanwege nog te verwachten uitgaven een voorziening voormalig personeel van € 10.000 getroffen. In 2019 hebben onttrekkingen aan deze voorziening plaatsgevonden voor € 1.288. Vanaf 2021 gaan we de deze kosten structureel begroten. De voorziening zal voortaan als egalisatiereserve worden gebruikt.

Tot slot is in de jaarrekening 2018 een voorziening (ca. € 93.000) getroffen voor dekking van uitgaven als gevolg van toekomstige jubileum gratificaties. Deze is geactualiseerd op balansdatum.

(Financiële) risico's

Risico definiëren we als de mate waarin (schade) een organisatie een doelstelling niet kan realiseren als gevolg van de kans van voorkomen van één of meer ongewenste voorzienbare gebeurtenissen.

Vertaald naar de (financiële) bedrijfsvoering gaat het om de vraag of wij gebeurtenissen kunnen voorzien met een kans van voorkomen die ertoe kunnen leiden dat er financiële tegenvallers kunnen ontstaan. Als dat het geval is, is de vraag of en hoe we dat risico kunnen beheersen.

In de onderstaande inventarisatie hebben we ook mogelijke risico's voor 2019 en 2020 voortkomend uit de Governance Check 2019 meegenomen. De opstelling en bespreking van de Governance Check met de Raad van Toezicht eind 2019 is een van de "meetpunten" in het proces om risicomanagement stap voor stap in de bedrijfsvoering (-processen) van de onderdelen te integreren en daar vervolgens in de managementcyclus over te rapporteren. In het kader van het verhogen van het risicobewustzijn is de Governance Check door de controller in samenwerking met de Integraal Managers opgesteld.

Het kernwoord in de aanpak van risicomanagement is het woord "doelstelling"; op het niveau van de stichting en op het niveau van het onderdeel naast doelstelling ook het proces of het project. Steeds wordt met de IM'er of andere medewerkers nagegaan of er gebeurtenissen denkbaar zijn die tot gevolg hebben dat de doelstelling of doelstellingen op het desbetreffende niveau (onderdeel, proces, project) niet of niet volledig gerealiseerd kunnen worden en welke schade dat met zich meebrengt. Vervolgens wordt bezien of en zo ja welke beheersingsmaatregelen getroffen kunnen of moeten worden.

We stoppen veel “effort” in de inventarisatie, analyse en beheersing van met name ICT-risico's. Zo hebben we in 2019 voor het eerst een “stress test” van onze ICT-infrastructuur door een White Hat Hacker laten uitvoeren en hebben we vergaande stappen gezet om onze ICT-infrastructuur en – processen in 2019/2020 aantoonbaar op het niveau “voldoende” te krijgen (Information Security Management System). “ISO-light”-certificering is voorzien in het voorjaar van 2020.

De komende jaren gaan we de omvang van de noodzakelijk geachte Algemene Reserve (thans € 543.386) in het licht van het veranderende risicoprofiel van de stichting heroverwegen.

1. Meerjarenonderhoud binnenkant van de gebouwen

Voor 2020 is voor meerjarenonderhoud van de binnenkant van onze gebouwen is structureel ca. € 80.000 begroot. Echter we beschikken nog niet over een definitieve onderbouwing op basis van een actueel meerjarenonderhoudsplan. In 2016 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle parameters die bepalend zijn voor de uitvoering van het groot onderhoud voor zover dat tot de verantwoordelijkheid van de stichting behoort. Het databestand dat het resultaat van deze inventarisatie is kan echter nauwelijks als een managementtool gebruikt worden. Daarom hebben we in 2017 een Programma van Eisen opgesteld waar een dergelijke (geautomatiseerde) managementtool aan moet voldoen. In 2018 hebben we stappen gezet in het zoeken naar een geautomatiseerde management tool ten behoeve van het sturen, ondersteunen en borgen van het meerjarenonderhoud. Die hebben we gevonden in het pakket IBIS. Implementatie van het programma is in 2019 gestart en loopt door in 2020. De verwachting is dat het structureel begrote bedrag voldoende is om adequaat onderhoud te kunnen uitvoeren.

2. Kwaliteit van de gebouwen

De kwaliteit van onze gebouwen en gebouwbeheersystemen laat zeer te wensen over. Lekkages, haperende koelsystemen en ondeugdelijke bouwkundige constructies (Regionaal Archief Tilburg en TextielMuseum) zijn aan de orde van de dag. Ze trekken een behoorlijke wissel op het dagelijkse prestatievermogen van de organisatie. We kaarten deze problematiek op verschillende niveaus bij de gemeente (eigenaar van de gebouwen) aan. Dat heeft vooralsnog nog niet het beoogde resultaat gehad. We gaan hier in 2020 mee door.

3. Structurele financiële effecten vernieuwingsprogramma

Als gevolg van het uitwerken en (in de toekomst) implementeren van de resultaten van het vernieuwingsprogramma lopen we een risico dat kosten niet langer in evenwicht zijn met de baten. Dit risico wordt beheerst doordat bij de goedkeuring van elk project expliciet wordt gekeken naar de structurele gevolgen voor de exploitatie. Bij twijfel gaat het project niet door. Wat de structurele exploitatie van het museum betreft in de vernieuwde situatie zullen we de norm voor het eigen vermogen moeten heroverwegen.

4. Gespannen arbeidsmarkt in relatie tot de personeelsbehoefte

De economische groei die Nederland laat zien heeft tot gevolg dat er steeds meer sprake is van een gespannen arbeidsmarkt. Dat is ten opzichte van vorig jaar niet veranderd. Het aantal openstaande vacatures heeft inmiddels een recordhoogte bereikt. Naast het niet kunnen vervullen van vacatures leidt dit tot een opwaartse druk op de lonen. Daarnaast is Nederland koploper in een arbeidspotentieel dat niet beschikt over een vast contract.

Ook wij merken direct dan wel indirect de gevolgen van hierboven beschreven economische trend. Direct zien we dat het heel moeilijk is om vakmensen voor het Lab te werven en indirect hebben we onder andere de hierboven beschreven vervangingsproblematiek van de Diamantairs. Het is nodig dat we in het kader van het strategisch HRM dit probleem verder adresseren. Kunnen wij ondanks de gespannen arbeidsmarkt in de komende 5-10 jaar toch blijven voorzien in onze kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbehoefte en zo ja hoe?

We hebben in 2019 wel stappen gezet in:

- Het verbeteren van ons werkgeversmerk en de zichtbaarheid daarvan door de “werkenbij-website” live te laten gaan.

- Het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden van Stichting Mommerskwartier in de vorm van reiskostenvergoeding en mogelijkheid tot aanschaffen producten met belastingvoordeel.
- Het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden van RAT om een betere positie op de arbeidsmarkt te verkrijgen.

Op deze wijze geven we ook uitwerking aan een aantal van de aanbevelingen uit het rapport "Toekomst van werken in musea".

Verder staan inclusiviteit en diversiteit nadrukkelijk op de agenda van met name het personeelsbeleid en de programmering.

TextielMuseum TextielLab

2. TextielMuseum, TextielLab en Vernieuwing

In dit hoofdstuk wordt verantwoording afgelegd over de activiteiten die in 2019 onder de vlag van het TextielMuseum en het TextielLab en het Vernieuwingsprogramma zijn ondernomen. Wat het Museum en het Lab betreft zijn de activiteiten cf. het voorgenomen Plan 2019 uitgevoerd. Het vernieuwingsprogramma kent een eigen dynamiek. In paragraaf 3 wordt uitgebreid stilgestaan bij de vorderingen die in 2019 zijn gemaakt.

Kustaa Saksi

2.1 TextielMuseum

Tentoonstellingsprogramma

Voor 2019 is een divers tentoonstellingsprogramma gerealiseerd, met de hoofdonderwerpen: kunst, design en mode. Hierbij is gelet op diversiteit in onderwerpen tussen de tentoonstellingen die tegelijkertijd te zien zijn en ritme van opvolging.

In totaal bezochten 74.764 bezoekers het museum in 2019. Een flinke stijging ten opzichte van 2018 (69.000 bezoekers)

Kunst: Cultural Threads (november 2018 - mei 2019)

'Cultural Threads' haakte aan bij actueel artistiek onderzoek van kunstenaars naar culturele machtsverhoudingen, invloeden en relaties in een steeds sterker globaliserende wereld. Textiel kent een lange geschiedenis van productie en handel. Kunstenaars laten zich door de rijke beeldtaal van textiel inspireren. Zij gebruiken het als symbolische drager om culturele invloeden en vraagstukken aan de orde te stellen. Of zij verbinden het aan hun eigen, persoonlijke wereld. Er ontstaan nieuwe verhalen en er worden alternatieve scenario's ontwikkeld.

Het TextielMuseum nodigde vier kunstenaars uit om projecten rond het thema 'Cultural Threads' in het

TextielLab te ontwikkelen. In deze projecten, van Jennifer Tee, Vincent Vulmsa, Eylem Aladogan en Célio Braga, stonden culturele verwevenheden centraal. Ook werd werk van verschillende (inter-) nationale kunstenaars gepresenteerd.

Bij de tentoonstelling was een audiotour (Akwasi in je Oor) te horen van rapper/woordkunstenaar Akwasi, die met gedichten en spoken word reflecteerde op vier kunstwerken uit de tentoonstelling. Deze audiotour werd mede mogelijk gemaakt door het VSBfonds.

Daarnaast was er in het kader van deze tentoonstelling de presentatie van KunstKameraden op het Panoramadeck te zien. Een project waarbij 25 nieuwkomers, samen met professionele kunstenaars een kunstwerk maakten waarin hun eigen achtergrondverhaal is verwerkt. Enkele KunstKameraden gaven maandelijks gratis rondleidingen door hun eigen tentoonstelling en de tentoonstelling Cultural Threads. Deze rondleidingen waren een groot succes bij de bezoekers.

Subsidies voor een artist in residency van kunstenaar Mary Sibande (te zien in de tentoonstelling Cultural Threads) zijn toegekend. Afgesproken is dat zij een week in het lab komt werken (technieken borduren en laseren) om haar eigen kunstenaarspraktijk te ontwikkelen. Door de drukke agenda van Mary Sibande is dit project uitgesteld tot het eerste kwartaal van 2020.

Met deze tentoonstelling en randprogrammering zette het museum in op inclusiviteit en het aantrekken van een breder en meer divers publiek. Uit ons publieksonderzoek is gebleken dat we een stijging hebben gerealiseerd in het aantrekken van een jonger publiek: 21% van de bezoekers viel binnen de leeftijdscategorie 18-30 jaar of 31-40 jaar. Het gemiddelde percentage binnen de leeftijdscategorie 18-40 jaar (excl. onderwijsgroepen) ligt bij het TextielMuseum normaliter rond de 7,5%. Dit is een opvallende stijging.

Design: Bauhaus | Modern Textiel in Nederland (mei 2019 - november 2019)

In 2019 was het 100 jaar geleden dat het Bauhaus, een vooruitstrevende school voor ontwerpers, kunstenaars en architecten, in Duitsland is opgericht. De moderne ontwerpopvattingen van de opleiding laten hun sporen ook in de Nederlandse textielvormgeving achter. De tentoonstelling nam de bezoeker mee in de wereld van het weefatelier van het Bauhaus, waar ook enkele Nederlandse weefsters werkten. Het gedachtegoed van het Bauhaus is nog steeds springlevend; anno nu laten kunstenaars zich er nog steeds door inspireren. Vier hedendaagse kunstenaars maakten in opdracht van het TextielMuseum bijzonder werk gerelateerd aan het Bauhaus. De werken waren onderdeel van de tentoonstelling Bauhaus&. De tentoonstelling werd vormgegeven in Bauhausstijl door ruimtelijk ontwerper Harm Rensink. Bij de tentoonstelling is een publicatie verschenen die wegens succes een tweede druk kende.

Op het Bauhaus ontstonden functionele textielontwerpen met abstracte patronen, die voortkwamen uit de techniek van het weven. Geen figuratieve voorstellingen, maar lijnen en blokken in fraaie structuren en kleuren. Tijdens de tentoonstelling lanceerden we een interactieve applicatie die de bezoeker deze basisprincipes van het Bauhaus laat ervaren. Geïnspireerd door het werk van de meesters van het Bauhaus, die in de tentoonstelling te zien waren, kon de bezoeker op een touchscreen zijn eigen textielontwerp maken. Deze applicatie heeft inmiddels een vaste plek gevonden in de vaste opstelling: De Wollendekenfabriek.

Mode: The Art of Lace (november 2019 - mei 2020)

De internationaal georiënteerde tentoonstelling 'The Art of Lace' wierp een nieuw licht op de hedendaagse toepassingen van mechanisch kant door modeontwerpers. Mechanisch kant, geïnspireerd op handgemaakt kant, combineert traditie met innovatie. De mechanische

productiemethode, in tegenstelling tot het handwerk, maakt een oneindig aantal kleuren, texturen en motieven mogelijk: transparant, ondoorzichtig en zelfs driedimensionaal. De schijnbare breekbaarheid van kant is een illusie: de geweven textuur maakt de stof onverwoestbaar. Door deze veelzijdigheid is mechanisch kant een inspiratie voor vele modehuizen.

Aan de hand van zestig jurken uit haute-couture en prêt-à-porter modeshows, onthulde de tentoonstelling kant als een materiaal dat modehuizen aan het denken zet. 'The Art of Lace' liet zien hoe kant transformeert tot een haute-couture kledingstuk, soms is het nauwelijks nog herkenbaar als het oorspronkelijke materiaal.

De tentoonstelling toont een selectie uitzonderlijke stukken uit veertien modehuizen: Chanel, Christian Dior, Maison Margiela, Jean Paul Gaultier, Louis Vuitton, Alberta Ferretti, Yiqing Yin en de Nederlandse ontwerper Iris van Herpen. De silhouetten waren afkomstig van catwalk-shows van de afgelopen vijf jaar.

Daarnaast tonen we video's van het maakproces van het materiaal, van catwalkshows en bij nagenoeg alle stukken zijn samples te zien van het kant dat in de jurken is gebruikt. De samples belichten ook het werk van de kantfabrikanten. De bezoekers krijgen zo een kijkje in de keuken en inzicht in de fabrieksgeheimen die meestal niet worden gedeeld. Ze kunnen het complexe materiaal voelen en van dichtbij bekijken, niet alleen in de uiteindelijke vorm die het heeft gekregen als kledingstuk.

De tentoonstelling is samengesteld voor 'Cité de la dentelle et de la mode' in Calais en was daar te zien tot januari 2019.

Kunst: Black & White (maart 2019 - maart 2020)

Kleuren kennen van oudsher een eigen symboliek. Wereldwijd kan er een verschil in betekenis zijn en ook de tijd heeft invloed op de duiding ervan. Wit en zwart zijn eigenlijk geen kleuren. Wit is licht en zwart is het gebrek aan licht. Zwart en wit worden beiden geassocieerd met rituelen en essentiële vragen omtrent menszijn, leven en dood. De collectie van het TextielMuseum bevat een rijke schat aan beeldende kunst en design die de symbolische waarde van zwart en wit aftast: van Marinus Boezem tot Bart Hess.

Eind 2019 werd de tentoonstelling aangevuld met een Djellaba van de vader van Jeugdjournaal presentator Youssef Abijj. In een film, gemaakt door Museum TV, vertelt Youssef de betekenis van dit stuk voor zijn vader en voor hem zelf. De film is vertoond in het museum, naast het object, op Omroep Brabant en op de kanalen van Museum TV.

Design: Chris Lebeau - Flora en Fauna (december 2018 - januari 2020)

Van pauwen tot ibissen, van paardenbloem tot esdoorn: in de tentoonstelling 'Chris Lebeau | Flora en Fauna' beleefden bezoekers de planten- en dierenwereld zoals sierkunstenaar Chris Lebeau (1878-1945) deze nauwkeurig naar zijn hand zette. Met de natuur als inspiratiebron ontwierp hij fraaie en vernieuwende patronen in de stijl van de art nouveau. Een grote verscheidenheid aan natuurmotieven wist hij te vangen in mooi gestileerde ontwerpen voor damast, batik en trijp stoffen. De tentoonstelling vond plaats in de grote damastvitrine in de damastweverij.

Mercedes Azpilicueta

Erfgoed: herinrichting De Wollendekenfabriek

In 2019 is een herinrichting van de vaste opstelling De Wollendekenfabriek gerealiseerd. Het concept van het industriële proces van het maken van een wollendeken is in stand gehouden. Er zijn interactieve elementen toegevoegd aan de tentoonstelling (zoals een weefapplicatie, zelf kaarden en twijnen, ervaren hoe de overbrenging van een stoommachine in zijn werk gaat etc.) die de tentoonstelling geschikter maken voor families en voor het zelf bezoeken (ook zonder rondleiding) van de tentoonstelling.

Publicaties

In 2019 verscheen een publicatie (2 drukken) bij de tentoonstelling 'Bauhaus&' door conservator Caroline Boot die een overzicht geeft van de belangrijkste thema's en objecten uit de gelijknamige tentoonstelling.

Ook werd er een brochure uitgebracht over het Mommerscomplex, waar het TextielMuseum is gevestigd. Deze uitgave vertelt het verhaal van de oprichting van het textielbedrijf van Christiaan Mommers, de diverse aan- en verbouwingen, de industrialisering van de textielindustrie in Tilburg, de teloorgang en de herbestemming tot museum. De brochure zal te koop zijn in de museumwinkel en bij de entreebalie.

In 2019 startten de voorbereidingen van een grote damastpublicatie. Caroline Boot zal in deze publicatie een overzicht van de topstukken uit de bijzondere damastcollectie van het museum geven, voorzien van veel beeldmateriaal. Deze publicatie zal verschijnen in maart 2020 tijdens een overzichtstentoonstelling van de topstukken uit de damastcollectie van het TextielMuseum.

Samenwerking

Rijksmuseum

Het TextielMuseum en het Rijksmuseum slaan de handen ineen zodat om de zorg voor het nationale erfgoed gezamenlijk aan te pakken. Zo hebben we in 2019 circa. 150 servetten uit de damastcollectie van het Rijksmuseum gewassen in onze Damastwasserij. Hiervoor hebben we samen met één van de textielrestauratoren van het Rijksmuseum onderzoek gedaan naar hoe het eeuwenoude kwetsbare damast het beste gewassen kan worden. Tijdens dit proces zijn er testen gedaan met speciale zeepsoorten en is bekeken hoe de resultaten uitvielen bij zowel het hand- als het machinaal wassen. Dit textiele erfgoed is tot slot op een verantwoorde wijze gedroogd en gevlakt zodat het schoon en kreukloos weer terug kon gaan naar het Rijksmuseum.

National Silk Museum Huangzhou, China

Met het Nationale Zijdemuseum in China werd een MOU, een memorandum of understanding afgesloten in aanwezigheid van de wethouder van cultuur van gemeente Tilburg. Het museum behoort tot de grootste en meest invloedrijke Chinese musea en beschikt over een topcollectie op het gebied van zijde. Naast een moderne goed geoutilleerde restauratie werkplaats beschikt het museum over indrukwekkende onderzoeksfaciliteiten. In 2020 zal het TextielMuseum als start van de samenwerking bijdragen aan een drie-weekse cursus over textiel.

National Museum Hermitage/St Petersburg

Op uitnodiging van het Nederlands Consulaat in St. Petersburg levert het TextielMuseum al enige jaren een bijdrage aan de culturele uitwisseling met Rusland in de vorm van lezingen en kennisuitwisselingen, klankbordsessie en juringen. Het gaat daarbij naast St. Petersburg om Moskou, Kolomna en Kazan. In samenwerking met de Hermitage is in 2019 een start gemaakt met een collectieopdracht van een Nederlandse kunstenaar Koen Taselaar ten behoeve van de St. Hermitage als start van een uitwisseling van Nederlandse kunstenaars met Rusland.

De bestuurder van het TextielMuseum maakt deel uit van de advisory board van CHAT, het Centre of Heritage Arts and Textiles.

Museumweek en Open Monumentendag

In 2019 deed het museum mee met de Museumweek (gratis entree, speciale activiteiten) en Open Monumentendag (gratis entree, speciale activiteiten). De Museumweek stond in het teken van 'Ons echte goud'. Het werk 'Mask' van Bertjan Pot werd in 2019 uitgelicht als het pronkstuk van het TextielMuseum. Verder waren er diverse gratis workshops, een speurtocht en rondleidingen van medewerkers achter de schermen (depots, kantoren, technische dienst). Tijdens het weekend van de museumweek (13 en 14 april) bezochten 564 mensen het museum.

Ook tijdens de Open Monumentendag waren er diverse gratis activiteiten zoals een stoommachine maken, lezingen over het historische gebouw en rondleidingen. Het thema van 2019 was Plekken van Plezier. Tijdens de Open Monumentendag van 15 september bezochten 418 mensen het museum.

Collectie

Collectieopdrachten en verwervingen

Voor de collectieopdrachten (mogelijk gemaakt door het Mondriaan Fonds) van 2018-2019 in het TextielLab, zijn vier kunstenaars uitgenodigd: Krijn de Koning, Saskia Noor van Imhoff, Marijn van Kreij en Koen Taselaar. Zij maakten werk met als thema 'Inspired by Bauhaus'. In 2019 is het 100 jaar geleden dat het Bauhaus in Weimar werd opgericht. Veel exposities zijn hier aan gewijd, waaronder ook een presentatie in het TextielMuseum. De op één na grootste in Nederland (na Boijmans van Beuningen). Het werk van deze kunstenaars toont verwantschap met de interesses van het Bauhaus in kleur, structuur en ruimtelijke constructies. Het Bauhaustextiel dient als referentiepunt en een van de eisen aan de kunstenaars is om (een deel van) hun werk in het TextielLab uit te voeren.

Naast deze collectieopdrachten zijn, conform het collectiebeleidsplan, ook reguliere aankopen gedaan op het gebied van beeldende kunst, design, (mode)vormgeving en textieltechniek/bedrijfshistorie. Ook vond uitbreiding van de collectie plaats door middel van schenkingen. Het betreft zowel eigentijdse werken, als retrospectieve, waarbij niet alleen eindproducten worden verzameld, maar ook het maakproces (stalen, ontwerpschetsen).

Totaal 234 verwervingen in 2019:

- Textielvormgeving 192

- Beeldende Kunst 16
- Industrieel Erfgoed 15 objecten / 11 films

Suzanne Oude Hengel en Milou Voorwinden

Collectiebeleidsplan

In 2019 is er een nieuw collectieplan opgesteld voor de periode 2019-2022. Dit plan is een geüpdatete versie van het collectieplan 2014-2018 met een vooruitblik naar een nieuw collectiebeleidsplan passend bij de vernieuwing van het TextielMuseum. Als de vernieuwing meer vorm krijgt, zal er een compleet nieuw collectiebeleidsplan worden geschreven met de nieuwe invalshoeken: een nieuw collectiegebouw, het maakproces centraal, inclusiviteit en internationalisering.

Textieltechniek in de Collectie Nederland

In 2018 voerde het TextielMuseum in het kader van het Collectieplan 2014-2018 een waardering uit van de deelcollectie textieltechniek, onderdeel van de collectie Industrieel Erfgoed. In 2019 werd dit project afgerond middels een overzicht van deze deelcollectie, in relatie tot andere textieltechniekcollecties en een lijst met mogelijk af te stoten werken. In 2020 zal het project vervolgd worden met het realiseren van de afstotingen volgens de LAMO (Leidraad Afstoting Museale Objecten).

Bibliotheek

De bibliotheek heeft in 2019 ruim 5.000 bezoekers ontvangen. 1.905 bezoekers daarvan kregen een rondleiding door de bibliotheek of bij de Textielwarenkast. Bezoekers waren onder andere op zoek naar informatie over de Tilburgse textielindustrie en Tilburgse fabrieken als 3 Suisses, Eras en Verschuuren-Piron.

Verschillende middelbare scholieren zochten informatie over ecologisch textiel. Een echtpaar bekeek in stalenboeken de oorspronkelijke De Ploeg bekleding van hun bank. Studenten van de Design Academy Eindhoven zochten informatie voor de Textile Minor die ze deels in het TextielLab hebben uitgewerkt. 85 eerstejaars studenten Kunstgeschiedenis van de Universiteit Utrecht luisterden naar een presentatie over stalenboeken in de bibliotheek. Daarnaast gebruikten stagiaires, rondleiders, vrijwilligers en medewerkers van het TextielMuseum de bibliotheek ruim 100 keer. Via telefoon en e-mail werden meer dan 170 vragen beantwoord.

In 2019 zijn de plaatsingslijsten van archiefcollecties van Nederlandse textielontwerpers die aan het Bauhaus hebben gewerkt, gecontroleerd of beschreven door vrijwilliger Marcia Zaaijer. Het zijn de archiefcollecties van Kitty van der Mijl Dekker, Lisbeth Oestreicher en Greten Neter-Kähler. In het

archief van Lisbeth Oesteicher vonden we acht vellen kwetsbaar transparant papier met aantekeningen van haar lessen bij Paul Klee aan het Bauhaus in 1926. De transparanten zijn in 2019 gerestaureerd, zodat we dit bijzondere materiaal nog lang kunnen bewaren.

Lezingen/presentaties

In 2019 hebben medewerkers van het TextielMuseum de volgende lezingen/presentaties gegeven:

- Jantiene van Elk (bibliothecaris): Making textiles: intangible heritage in the TextielMuseum | TextielLab
International Conference: Intangible Cultural Heritage, Museums and Innovation
5 en 6 februari, Aubusson, Frankrijk
- Jantiene van Elk (bibliothecaris): TextielLab: Keeping Textile Craftsmanship and Knowledge of Textile Techniques Alive
Gewina Woudschoten Conference 8, Towards a History of Knowledge
21-22 juni 2019, Woudschoten
- Jantiene van Elk (bibliothecaris): Ambacht en digitale machines: immaterieel erfgoed in het TextielMuseum
Conferentie Immaterieel Erfgoed Verzamelen
11 okt 2019, LocHal Tilburg
- Jantiene van Elk (bibliothecaris) & Suzan Rüsseler (conservator): Poster: Textile Printing and Dyeing : Collection and Research by Artists and Designers in the TextielMuseum (samen met conservator Suzan Rüsseler)
DHA38 - Dyes in History and Archaeology
7 en 8 november in Amsterdam
- Caroline Boot (conservator): Bauhaus Textiel i.s.m. het Museumtijdschrift. 5 Lezingen op diverse data in september en oktober 2019. TextielMuseum.

Yamuna Forzani

Educatie

De belangrijkste speerpunten voor het TextielMuseum zijn het onderzoekend leren en het uitwisselen en overdragen van kennis en expertise rondom textiel. In 2019 bleven we educatie breed inzetten in alle facetten van het museum en het TextielLab. Leerlingen, studenten en geïnteresseerden konden

terecht in de TextielStudio's, de werkplaats, de bibliotheek, de tentoonstellingen, de collectie en bij de medewerkers van het museum en het Lab. Daarnaast is het concept voor een nieuw te ontwikkelen Meemaaklab verder uitgewerkt:

MeemaakLab

In 2019 hebben de we de opzet van het nieuwe MeemaakLab uitgewerkt ter voorbereiding voor fondsen aanvragen om dit project de komende jaren te kunnen realiseren. Het Meemaaklab is een afgeleide van het lab voor professionals. Hier maken bezoekers van alle leeftijden op een speelse manier kennis met de ongekeerde mogelijkheden van textiel. Hierdoor kunnen wij onze ambities op het gebied van talentontwikkeling breder trekken door ons, naast de professionals, te richten op talentontwikkeling bij bezoekers en leerlingen.

Het Meemaaklab wordt een plek voor bezoekers en leerlingen (PO & VO) om onder begeleiding van een professional te kunnen 'tinkeren' met textiel aan de hand van hedendaagse uitdagingen: duurzaamheid, innovatie, technologie en personalisatie. De activiteiten zullen regelmatig wisselen om het aanbod spannend en verassend te houden en hiermee herhaalbezoek te stimuleren. Hierbij denken we over grenzen heen en combineren we verschillende disciplines: kunst, design, architectuur en techniek. Met deze opzet bieden wij een bredere context. Vaardigheden, kennis en oplossingen beperken zich niet tot afzonderlijke hokjes: historische context, ambacht, het ontwerpen van creatieve oplossingen voor hedendaagse vraagstukken als duurzaamheid/milieu, innovatie, producten op maat en het werken met de nieuwste technieken gaan hand in hand. Het programma van het TextielMuseum | MeeMaakLab is gericht op leren en ontdekken in samenhang en in context. Hierbij staan drie thema's centraal: ambacht, ontwerp en innovatie & techniek.

Recreatieve bezoekers

De educatieve programma's voor recreatieve bezoekers werden in verschillende vormen aangeboden: workshops op zondag (jongeren en volwassenen), inloopworkshops voor de spontane bezoeker en masterclasses voor (semi)professionals onder leiding van experts en ontwerpers uit het werkveld. Het programma was divers en voor verschillende doelgroepen.

Waar mogelijk werden educatieve activiteiten of programma's gekoppeld aan de thematiek van de tentoonstellingen. In 2019 werden er meerdere keren per dag vaste minirondleidingen aangeboden. Deze zijn gericht op de individuele bezoeker. De bezoekers ontdekten tijdens de rondleiding het verhaal van het TextielMuseum, de DamastWeverij, de Wollendekenfabriek en het TextielLab. De wisseltentoonstellingen waren op eigen gelegenheid (of met een geboekte betaalde rondleiding) te bezoeken.

Educatief aanbod

Masterclasses - in de thematiek van de lopende tentoonstelling

De bezoeker doet ervaring op met uiteenlopende textieltechnieken onder leiding van experts. De technieken worden op een simpele manier uitgelegd, er wordt geoefend en aan het eind van de dag zijn proeven gemaakt en kan het instructiemateriaal mee naar huis worden genomen. De masterclasses zijn een opstapje om zelf aan de slag te gaan. Naast techniek is er aandacht voor de herkomst en gebruik van textiel. Basis textielkennis is gewenst, maar niet noodzakelijk.

Masterclasses 2019 (totaal aantal deelnemers: 86)

- Madeleen Dijkman - Print & Repeat
- Hermine van Dijk - Drawing with threads (2x)

- Adrianus Kundert - Building with textiles,
- Hermine van Dijk - Weven en dubbelweven (2x)
- Hyunjee Jung - Flattened Objects and Space
- Jessica den Hartog - Recolored

Gratis minirondleidingen (6 dagen per week, 3 keer per dag)

Onze rondleiders namen dagelijks individuele bezoekers mee op tour langs de highlights van het museum en lab.

Workshops op Zondag (twee keer per maand)

Op de 1ste en 3de zondag van iedere maand bood het museum *Workshops op Zondag* aan onder leiding van museumdocenten. De workshops sloten aan bij de thematiek van de tentoonstelling en waren geschikt voor jongeren en volwassenen.

Workshops 2019 (totaal aantal deelnemers: 280)

- Indigo Imprints (2x)
- Turkish Red (3x)
- Stitched Fragments (2x)
- Story Bowl (3x)
- Borduren op z'n bauhaus (3x)
- theatraal bauhaus (2x)
- Vorkurs Drucke (2x)
- Mini Gobelin (2x)
- Zeefdrukken met kant als basis
- Borduren + soluvlies = kant

ProefLab (dagelijks / permanent)

De hele dag door zijn families en andere bezoekers met kinderen welkom in het ProefLab waar zijn onderzoek konden naar de kunstwerken op zaal en iets bijzonders konden maken.

KunstKudde (laatste zaterdag van de maand)

Voor kinderen tussen de 6 en 12 jaar oud organiseerde het museum op zaterdagmiddagen van 14:00u tot 16:00u de *KunstKudde*. Iedere maand was er iets nieuws te beleven en worden kinderen in groepen door het museum geleid. Ze onderzochten de werkwijze van kunstenaars en deden inspiratie op in de tentoonstelling en in het Lab. Na de rondleiding gingen ze creatief aan de slag met het maken van een kunstwerk gebaseerd op technieken uit het museum.

Rondleidingen op aanvraag door het museum of wisseltentoonstellingen (betaald)

Aanbod voor families en kinderen bij zelfstandig bezoek aan het museum: museum in een tasje aangeboden voor € 2,50 en het museumdobbspel (nieuw), aangeboden voor € 1,-.

Onderwijs

We boden onderwijsprogramma's voor alle onderwijsniveaus (PO, VO, MBO, HBO) aan rondom textiel, vormgeving, materialen, techniek en historie. Het ontdekken en ontwikkelen van eigen interesses, vaardigheden, inspiratie en talent in bij alle programma's het uitgangspunt.

In totaal bezochten 10488 leerlingen het museum in 2019:

- 3874 leerlingen Primair Onderwijs
- 2331 leerlingen Voortgezet onderwijs
- 2035 leerlingen MBO
- 2248 leerlingen HBO/WO

Primair onderwijs

Voor veel kinderen is een bezoek aan het TextielMuseum een eerste kennismaking met de totstandkoming van textiel. Met weven, breien, borduren, tuften, laseren, passement en de hedendaagse technieken en machines waarop alle soorten draden worden omgetoverd tot textiele voorwerpen en kunst.

Speciaal voor de leerlingen van het basisonderwijs heeft het TextielMuseum een aantal afwisselende programma's ontwikkeld. Een bezoek aan het museum bestond voor hen uit een rondleiding en een workshop. Alle programma's duurden anderhalf uur. Een deel van het aanbod was speciaal voor de onderbouw, een ander deel is met name voor de bovenbouw interessant.

De programma's in 2019 waren: Museumschatjes (onder- en middenbouw), Draai mee! (onderbouw, Sashiko (midden- en bovenbouw), De Museumfabriek (bovenbouw) en Workshop Vilt en (midden- en bovenbouw).

Voortgezet onderwijs

Het TextielMuseum heeft voor de groep scholieren van het voortgezet onderwijs een mooi educatief aanbod aan workshops en rondleidingen ontwikkeld, die paste binnen hun belevingswereld en leidde tot verrassende reacties en enthousiaste deelname.

De programma's in 2019 waren: Rondleiding TextielLab, Rondleiding Industrialisatie, Rondleiding van Vezel tot stof en rondleidingen in de tijdelijke tentoonstellingen.

MBO & HBO

Naast de meerdaagse programma's voor MBO's & HBO's met specialistische mode- en textielafdelingen (toegelicht onder TextielLab opleidingen) verzorgden we diverse rondleidingen en workshops Textielwarenkast, Mouleren, weven en breien voor studenten van alle geïnteresseerden opleidingen MBO en HBO.

We are out of office

Publieksbegeleiding

In 2019 is de beveiligingsorganisatie van het museum verder geprofessionaliseerd door het aanstellen van 2 beveiligers. Hierdoor is er altijd een gediplomeerde beveiligers op de museumvloer aanwezig. Dit is van belang voor de veiligheid van mensen en collectie in het museum alsook voor het verkrijgen van (inter-)nationale bruiklenen, waar soms strenge eisen worden gesteld.

Horeca & verhuur

De horeca en verhuur heeft een zeer goed jaar gedraaid, mede dankzij de hoge bezoekersaantallen. Het bezoekerspercentage van de Horeca is regelmatig boven de 100%, dit betekent of dat elke bezoeker gebruik maakt van de horeca en/of bezoekers meerdere malen gebruik maken van het café.

2.2 TextielLab

Design Studio

Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de nieuwe bezoekersactiviteit midden in het TextielLab; de Design Studio. De Studio krijgt een structurele plek vooraan in het Lab. In de eerste helft van 2019 is het projectplan van Design Studio opgesteld en zijn alle partijen geselecteerd met wie we dit project vormgeven: Bert-Jan Pot ontwierp de sjaal en de sokken, Vruchtvlees ontwierp de visuele identiteit en applicatie en Kaleido Collective selecteerden we voor de fysieke ruimte.

Tijdens de activiteit verkent de bezoeker de wereld van een topontwerper –voor de eerste editie Bert-Jan Pot -, die je uitnodigt aan de slag te gaan met een set ontwerpprincipes. Vervolgens bepaal je in de ontwerpruimte je design door te spelen met kleuren en structuren. Je vertaalt je ideeën naar een digitaal ontwerp op een van de werkstations. Je kunt zelfs je eigen tekst in het ontwerp verwerken. Het ontwerp wordt verstuurd naar de computergestuurde breimachines, die live een volledig paar sokken of een sjaal bij elkaar breit.

Speciaal voor de Design Studio kochten we in 2019 een computergestuurde sokkenbreimachine van de Italiaanse machinebouwer Santoni. Het breiteam heeft heel het jaar nodig gehad om deze nieuwe machine te leren kennen en de sokken & sjaal samen met Bert-Jan Pot te ontwikkelen.

Het wordt een unieke ervaring voor de bezoeker om hier met hun neus bovenop te staan. We hebben met deze nieuwe activiteit ons vizier gericht op de toekomst van fashion: fashion on demand, produceren zonder restafval en gebruik van duurzame garens omdat dit past bij de strategische koers van het TextielMuseum. We kregen naast het prijzengeld van de BankGiro Loterij ook in het najaar van 2019 een toezegging van Fonds 21 voor 50.000,- voor de ontwikkeling van een educatief programma rondom de Design Studio. De lancering voor pers en influencers en een opening voor partners & het museumpubliek zal medio september 2020 plaatsvinden.

Naseem Darbey

Fysieke aanpassingen TextielLab

De voorbereiding op weg naar het vernieuwde TextielLab is in volle gang. Om het Lab een neutraler en authentiekere werkplaats uitstraling te geven, is het groene meubilair verwijderd en vervangen door een neutraler lichtgrijs op maat gemaakt werkmeubilair. Om de Design Studio een fysieke plek te

geven in het TextielLab, zijn een aantal machines verplaatst. In de passement afdeling zijn de machines opnieuw gerangschikt. Daarnaast is er een presentatiebord geplaatst ter inspiratie voor de bezoekers en professionele makers. In december 2019 werd de tuft afdeling verhuisd naar de hoogbouw, tegenover de passement afdeling, waarmee het Centre of Crafts is gecreëerd. Voor het borduren en laseren zijn de voorbereidingen getroffen om in januari 2020 te verhuizen naar achter in het TextielLab. In dezelfde ruimte is een nieuwe plek gecreëerd voor de grijpgarens. Op die plek zullen we ook het verhaal vertellen over het gebruik van duurzame materialen in het TextielLab. Voor de technieken breien en weven zijn de presentatiekasten vernieuwd; hier worden nu fysieke stalen, tekstuele informatie en film- en/of fotomateriaal bij elkaar gebundeld in één kast.

Projecten werkplaats

Nationaal

In 2019 werkten we samen met veel Nederlandse kunstenaars en ontwerpers. Zo kregen we de kans om te werken met de gerenommeerde kunstenaar Bob Bonies, die in opdracht van de Rotterdamse Galerie Vivid drie verschillende wandkleden liet weven in felle primaire kleurvlakken. De garens die gebruikt werden voor deze abstracte werken werden in de eigen ververij geverfd. Het resultaat was te zien op de Fine Art & Design fair in Cologna en op de Design Miami beurs.

Voor het vernieuwde Museum De Lakenhal ontwikkelde textiel ontwerpster Aleksandra Gaca en grafisch ontwerpster Ankie Stoutjesdijk in opdracht van het museum resp. wandbespanningen (Gaca) en een groot wandkleed (Stoutjesdijk). De wandbespanningen zijn geïnspireerd op het werk van Theo van Doesburg, die honderd jaar geleden vanuit Leiden het beroemde, internationale tijdschrift De Stijl oprichtte. Gaca herinterpreteerde het ritme van de compositie en voerde deze uit als een damast. Het ontwerpproces van dit textiel zal getoond worden op de Salone del Mobile in Milaan in 2020. Het grote wandkleed dat Stoutjesdijk ontwierp is sinds de heropening van De Lakenhal een blikvanger in de nieuwe inkomhal; de hele geschiedenis van de Lakenhal is erop zichtbaar.

Ook Koen Taselaar maakte opnieuw vrij werk voor de kunstbeurs Art Rotterdam. Dit is zijn tweede serie eigen textiel werk sinds zijn collectieopdracht in 2018.

Beeldend kunstenaar Catharina van de Ven ontwierp een nieuw kleurrijk tuftwerk dat een vervolg is op haar eerdere werk 'Luxuria 99' dat te zien was op Art Basel Miami en kunstenaar Lizan Freijzen ontwierp een nieuw tuft kleed met de titel 'Klaverblad' dat te zien zal zijn tijdens de Salone del Mobile in Milaan. Joost van Wijmen werkte met de computergestuurde borduurmachines verder aan zijn serie 'geborduurd litteken'; een deel van deze werken was in 2019 te zien in het TextielMuseum.

Internationaal

Afgelopen jaar kwamen er ook weer internationale kunstenaars vanuit de hele wereld naar het TextielLab voor een werkperiode. Kusta Saaksi ontwierp voor het Europegebouw in Brussel een enorm groot kleurrijk textielkunstwerk. Het resultaat zal in 2020 te zien zijn in het TextielMuseum.

Mercedes Azpilicueta werkte in opdracht van het Brabantse Van Abbemuseum aan twee wandkleden voor een installatie die te zien was in de tentoonstelling "Positions #5: Telling Untold Stories". De wandkleden zijn opgebouwd als een collage van tekeningen, schilderijen en fotomateriaal.

De Noorse kunstenaar Kari Dyrdal ontwikkelde voor museum Sèvres in Parijs 24 wandkleden die gepresenteerd werden tijdens de tentoonstelling 'Forces de la Nature'.

Voor het Stedelijk Museum in Amsterdam werkte Mexico's grootste hedendaagse kunstenaar, Carlos Amorales, aan zestig textiele panelen voor zijn solo tentoonstelling in Nederland. Het werk draagt de titel 'Orgy of Narcissus' waarmee hij het verhaal vertelt van een held die gevangen lijkt in een narcistische orgie met klonen van zichzelf.

De Vlaamse beeldend kunstenaar Alexandra Crouwers maakte voor het Museum Vleeshuis in Antwerpen een serie wandkleden die teruggrijpen op 16e eeuwse wandtapijten. De kunstenaar werkt samen met de Belgische auteur Jeroen Olyslaegers en de tapijten dragen de titel "Wildevrouw".

De jonge Belgische kunstenaar Bram van Breda werkte een periode in Gastatelier Leo XIII nabij het TextielMuseum. Breda verdiepte zich in de geschiedenis van Tilburg en ontwierp een groot wandkleed welke onderdeel was van een grotere installatie van verroeste rioolbuizen, stoeptegels, balletjes van leem uit Moerenburg en roze tapijten van de kermis. De kunstenaar Naseem Darbey ontwikkelde samen met onze passement & tuft experts 3D textiel sculpturen die de kijker mocht betreden. Het werk is vooral op social media veel terug te zien en in haar persoonlijke blog "Artist of the Month".

Wild Animals

Jong talent

Het nog jonge ontwerpersduo Alissa+Nienke ontwikkelde in samenwerking met het TextielLab een interactief zonneweringssysteem voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in Den Haag. Dit bijzondere werk kenmerkt zich door beweeglijke elementen die tot stand worden gebracht door innovatieve robotica gecombineerd met het textiel.

Yamuna Forzani studeerde in 2016 af aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunst in Den Haag. Forzani positioneert zichzelf als een activist voor de LGBTQ-gemeenschap. Al in 2016 werkte ze in het Lab als geselecteerde individuele student en maakt ze gebruik van de rondbreitechniek. Van de gebreide stof maakt ze kledingstukken die ze afgelopen jaar toonde ze op de Amsterdam Fashion Week. Eind 2019 is een werk van Yamuna Forzani aangekocht voor onze eigen museumcollectie.

Suzanne Oude Hengel, ook werkzaam als technisch medewerker breien in het Lab, ontwikkelde samen met compagnon Milou Voorwinden experimentele breistructuren op de nieuwste Stoll ADF breimachine van het TextielLab. De resultaten waren te zien tijdens de Spinexpo in Parijs (een garenbeurs).

Het ontwerperscollectief We are out of office ontwierp een gebreide 'clubscarf' die zij verkopen via hun social media kanalen. Na een succesvolle kickstart campagne produceerden ze afgelopen jaar de eerste 50 stuks in het Lab.

Grafisch bureau Wild Animals maakten prachtige aquarellen van dieren die ze samen met het Lab team om hebben gezet in bijzonder exclusieve textielen.

De Finse Kasia Gorniak is een multidisciplinair kunstenaar, die in 2016 haar Master in Art & Design behaalde bij Aalto University in Helsinki. Ze maakte in het Lab gebreide werken die geïnspireerd zijn op de drager waarin ze elementen van dans, choreografie en improvisatie combineert.

Geselecteerde afstudeerders technieken weven & breien

Ieder jaar selecteren we zes nationaal & internationale toptalenten om hun afstudeerwerk in het Lab te ontwikkelen met de computergestuurde weef & brei techniek. Daarnaast werken er diversen studenten van (internationale) vakopleidingen met de technieken borduren, laseren, tuften en passement.

Hieronder volgt een greep uit de geselecteerde projecten.

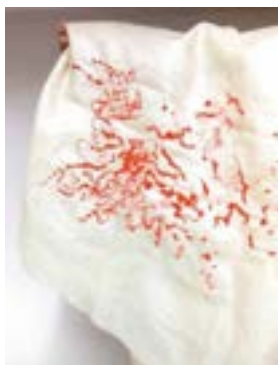
Rashmi Bidasaria studeert Product Design (MA) aan Royal College of Art in Londen, daarvoor deed ze een Bachelor in Architectuur. Voor haar afstudeerproject laat ze zich inspireren door haar Indiase roots. Haar werk gaat over de typisch Indiase block print-techniek; ze neemt de lichaamsbewegingen van ambachtslieden op, en zet deze om in computergestuurde borduurmotieven op een zelf ontwikkelde geweven stof.

Floor Skrabanja studeert aan de Design Academy Eindhoven (BA) en werd geselecteerd om haar 3D gebreide stoel uit te werken in het TextielLab. Floor liep stage bij Jongeriuslab, Envisions, Simone Post en Aliki van der Kruijs waardoor ze al veel kennis had van textiel technieken. Ze ontwikkelde een 'op vorm en naadloos' gebreed meubelhoes waarbij er geen afval ontstaat in productie én die weer gemakkelijk te recycelen is. Haar producten waren te zien tijdens de Dutch Design Week en Object Rotterdam 2020.

Elsie So studeerde af aan de Glasgow School of Arts (BA) en door haar stage in het TextielLab en haar focus tijdens haar studie op het breien had ze al veel kennis over deze complexe techniek. Emma Terweduwe studeert aan de KASK School of Arts in Gent richting Textiel Ontwerp. Ze deed in het Lab onderzoek naar het weven in meerdere lagen. Door gebruik te maken van dubbele en driedubbel weefsels creëerde ze stoffen met verschillende eigenschappen.

Antonella Valerio liep tijdens haar afstudeerjaar aan de Académie Royale des Beaux-Arts in Brussel stage bij het Nederlands bedrijf Vlisco. In het TextielLab deed ze onderzoek naar innovatieve manieren om afval te recycelen/ upcyclen uit de textielindustrie. Ze gebruikte de kennis en kunde van Lab om dit in een semi-industriële omgeving uit te zoeken.

Rashmi Bidasaria; Londen Royal College of Arts

Opleidingen

Ook in 2019 kwamen weer veel opleidingen met hun studenten (in groep) werken met de mensen & machines van het Lab. Met o.a. de minor Design Academy Eindhoven, textiel minor AMFI, bachelors en masters LUCA Arts, het ROC Tilburg en de opleiding Sint Lucas - Creatief Vakman in Boxtel continueerden we de samenwerking in de vorm van een intensief educatief programma. Daarnaast gingen we in gesprek met onze bestaande contacten van HBO en MBO vakopleidingen om de samenwerking te intensiveren en het maximale uit de educatieve programma's te halen. Ook met academies die nog niet eerder in het TextielLab hebben gewerkt werd gesproken over toekomstige samenwerkingen in de vorm van educatieve programma's. In het museum was de presentatie 'Reframing Textiles - DAE minor' te zien. In deze expo stond het werk van de 16 DAE studenten die deze textiel minor volgden centraal. Over deze minor textiel is in opdracht van ons ook een korte film gemaakt over talentontwikkeling in het TextielLab.

Floor Skrabanja; BA Design Academy Eindhoven

Eigen onderzoek

In het Lab doen we ook eigen onderzoek. Tijd en ruimte bieden aan experiment, kennisverdieping en innovatie is het 'unique selling point' van het TextielLab. Dit betekent dat onze productontwikkelaars in samenwerking met de garexpert en de wevers zich moeten blijven ontwikkelen om de professionele maker de juiste input te bieden om tot vernieuwende ontwerpen te kunnen komen.

Het afgelopen jaar (en de komende twee jaar) houden we ons bezig met onderzoek naar brandvertragend textiel en garens. Dit doen we zodat we ook op het gebied van brandwerendheid met expertise kunnen reageren en adviseren. Dit jaar zijn we gestart met het definiëren van kaders en richtlijnen voor het FR (Flame Retardant). Uiteindelijk resulteert dit onderzoek in een informatief document voor de productontwikkelaars & professionele makers/ opdrachtgevers en er zullen stalen worden opgenomen in de Sample Studio van het TextielLab.

Naast het onderzoek naar brandvertragende oplossingen in textiel hebben we ook een onderzoekswEEK georganiseerd rondom het werken met een meerkleurige ketting voor onze computergestuurde weefmachines. De kettingdraden van een weefsel vormen het fundament van het geweven materiaal en zijn daarom van grote invloed op de uiteindelijke kwaliteit van de stof. Momenteel zijn er in het TextielLab drie kettingen beschikbaar voor ontwikkeling van geweven stoffen: een witte van biologische katoen, een zwart-witte ketting van brandvertragend Trevira CS garen en een van transparant monofilament. Daarnaast is een aangepaste ketting mogelijk op verzoek. Een meerkleurige ketting is complexer, het weefsel moet op een andere manier worden opgebouwd. Dit vereist een andere werkwijze van de productontwikkelaars en hiervoor is een verdiepende week georganiseerd waarin het team Lab gezamenlijk de mogelijkheden ontdekten. Op die manier kunnen we de professionele maker blijven inspireren met nieuwe ideeën en mogelijkheden.

Sample Studio

Stalen van eigen onderzoek en diverse kunstenaars en ontwerpers gemaakt in het Lab werden dit jaar, met toestemming van de eigenaar, opgenomen in onze Sample Studio van het TextielLab; werk van o.a. kunstenaars als Eylem Aladogan, Mercedes Azpilicueta, Koen Taselaar, Carlos Amorales, Magali Reus, Marie Schumann en Aleksandra Gaca zijn dit jaar toegevoegd.

Stagiaires

Stagiaires van (internationale) vakopleidingen (HBO & MBO) die in het TextielLab meewerken aan bovenstaande projecten zijn; Eimear Brennan, National College of Art and Design (IE); Anna- Maria Resei, State Academy of Fine Arts Hamburg (DU); Johana Kabickova, Universiteit Groningen (NL); Mira Jasmin Jannentytar Jarvinen, Aalto University (FI); Bettina Marika Blomstedt, Aalto University (FI); Riikka Maria Peltola, Aalto University (FI); Max ten Oever, TU Eindhoven (NL); Eveline van Dael, St. Lucas Boxtel (NL); Luna Remmers, St. Lucas Boxtel (NL); Justin van Esch, VMBO Onderwijscentrum Leijpark, Tilburg (NL); Sam van Gastel, ROC Tilburg (NL); Janne Beelen, St. Lucas Boxtel (NL) en Meilin Oomes, St. Lucas Boxtel (NL).

Aanpassingen & aankopen t.b.v. machinepark TextielLab

We kochten de Santoni sokkenbreimachine t.b.v. onze nieuwe bezoekers activiteit de Design Studio; een kettingboomtransportwagen met lift tbv de zware kettingbomen voor de weefmachines, een nieuwe 1 naalds Brother naaimachine en we reviseerden de 64 modules van de Staubli jacquardkop uit 1999.

Beursbezoeken

We bezochten de ITMA (internationale textielmachine beurs waar machinebouwers van over de gehele wereld, hun nieuwste ontwikkelingen presenteren), de Salone del Mobile in Milaan, de Domotex in Londen en de Dutch Design Week in Eindhoven om onze makers te ontmoeten op het moment dat zij hun resultaat toonden aan 'de markt'. De beurs voor nieuw productdesign Show-up werd bezocht door het team van de TextielShop tbv het inkopen van nieuwe producten voor de winkel.

Nieuwe producten "byTextielMuseum" / Mae Engelgeer

In 2019, het jaar waarin Bauhaus 100 jaar bestond, hebben we de samenwerking opgezocht met textielontwerper Mae Engelgeer. Geïnspireerd door de museumcollectie en het gedachtegoed van het Bauhaus ontwierp Engelgeer een modern assortiment kleurrijk tafelgoed voor 'byTextielMuseum'. De producten kenmerken zich door een grafisch lijnenspel van subtiele kleuren, uitgevoerd in een rijke weefstructuur. Een prachtige, kleurrijke aanvulling op de reeks tafellakens binnen het assortiment van 'byTextielMuseum', die bestond uit grijzen en witten.

Quote Mae Engelgeer: "Ik ontwikkel en experimenteer al jaren in het TextielLab, en voor deze opdracht heb ik de grenzen van de weefmachine opgezocht."

TextielShop

Als de bezoekersaantallen stijgen, stijgt de omzet in de TextielShop ook. De museumbezoeker die iets koopt in de shop doet dit voor gemiddeld € 30,00. Een kwart van de museumbezoekers koopt iets in de Shop; het liefst iets dat gemaakt is in het TextielLab. Van mei - november 2019 hadden we de Bauhaus tentoonstelling in het museum ter gelegenheid van het Bauhaus jubileumjaar. Na de revisie van de Dornier weefmachine uit 1969 hebben we voor deze gelegenheid de iconische Bauhaus theedoek naar ontwerp van Kitty van der Mijll Dekker 'Glasdoek progressieve randen in rood en blauw' opnieuw in productie genomen. Door het stijgende bezoekersaantal hebben we het afgelopen jaar extra personeel moeten inzetten om de TextielShop voldoende te bezetten.

Kasia Gorniak

2.3 Vernieuwingsprogramma TextielMuseum

Een belangrijk onderdeel van het jaarverslag van het TextielMuseum en het TextielLab betreft de voortgang van de vernieuwing van het TextielMuseum. Eind 2019 is de toekomstvisie van het TextielMuseum 'Museum voor de toekomst, een plek van betekenis' in een fraai vormgegeven tweetalige publicatie gereed gekomen, waarin onze koers voor de komende jaren is vastgelegd. Dit is de start om onze visie en het plan nu actief extern met onze stakeholders en partners te gaan delen, om hen uit te nodigen om samen met ons op gaan trekken om de plannen een stap verder te brengen en te gaan de komende jaren te gaan realiseren.

Een nieuwe plek van betekenis

Het door ontwikkelen van het museum is essentieel en noodzakelijk om een nationaal en internationaal gewaardeerde ontwikkel- en presentatieplek voor kunst, mode en design, gemaakt van textiel, te kunnen blijven en dit met een groter en breder publiek te kunnen delen. De groei van de aanvragen in het TextielLab als de groei van museumbezoekers die we niet kunnen faciliteren, is samen in combinatie met diverse maatschappelijke veranderingen de urgentie om te vernieuwen. We kijken daarbij verder dan ons eigen aanbod. We hebben de ambitie geschetst om samen met partners, makers, de stad en de wijk op het Mommers- en Drögecomplex een nieuwe plek van betekenis te creëren, waar een ieder kan ontdekken, maken, leren en ontmoeten. Het museum wil hierbij de rol van aanjager op zich nemen in het Museumkwartier.

Textiel toen en nu

Tilburg is gevormd door zijn textiele verleden, waarvan de voormalige fabrieksgebouwen in de stad de stille getuigen zijn. Op de plek die ooit het hart van de textielindustrie was, en waar nu twee topmusea in herbestemde voormalige Textielfabrieken zijn gevestigd, willen we het verborgen erfgoed en de verhalen van vroeger nieuw leven inblazen en verbinden met de culturele en innovatieve kracht van hedendaagse makers. Met een vernieuwd museumaanbod gericht op duurzaamheid, innovatie en makerschap, werken we de komende jaren toe naar 100.000 bezoekers en gebruikers. Daarbij willen we het huidige publiek blijvend interesseren, alsook een breder en jonger publiek aanspreken en betrekken bij textiel.

Ontdek wat textiel kan doen

De kern van onze toekomstvisie is dat we zoveel mogelijk mensen willen verwonderen met textiel. Dit is de uitkomst van het merkstrategietraject dat we in het eerste kwartaal van 2019 hebben afgerond, waarbij we zijn begeleid door het bureau N=5. Met een aangescherpte visie, missie en met de slogan "Ontdek wat textiel kan doen" hebben we onze strategische koers verder uitgewerkt. Samen met de doelgroepenstrategie - verbreding, verjonging en herhaalbezoek - stelden we vast dat deze uitkomst vraagt om zowel programmatische vernieuwingen in ons activiteitenaanbod, als in het ontwikkelen van een nieuwe verhaallijn waarbij nieuwe presentaties en aanpassingen in de fysieke inrichting en routing in het museum nodig zijn.

De uitgangspunten zijn op hoofdlijnen gedefinieerd en vastgelegd in de toekomstvisie. We zullen nog meer dan nu het maakproces en de maker centraal stellen. Hiervoor gaan we het TextielLab - de professionele werkplaats van het museum - uitbreiden en vernieuwen om de ideale werk- en leeromgeving voor kunstenaars, ontwerpers en talenten te kunnen blijven en deze verder uit te bouwen. Daarnaast zijn we ook verder in het definiëren van hoe we de bezoeker als maker willen gaan benaderen. Dit krijgt als eerste concreet vorm binnen de Design Studio, waarbij de voorbereidingen in 2019 zijn gestart om in september 2020 te lanceren. Bezoekers kunnen in het hart van het museum, in het TextielLab dan hun eigen knitwear ontwerpen op de computergestuurde

breimachines. Ook heeft het museum de ambitie geformuleerd om een maaklab te ontwikkelen, waar gezinnen en onderwijsklassen zelf kunnen leren over duurzaamheid, bijvoorbeeld door nieuwe producten te maken van recycled textiel. Ook een aantal nieuwe presentaties zijn in hoofdlijnen vastgesteld. Een multi-sensorische presentatie 'De wonderde wereld van textiel' zal bezoekers kennis laten maken met de talloze toepassingen van textiel - zoals innovatieve sneakers of textiele aderen als medische toepassing - en een nieuwe interactieve presentatie 'Maken vroeger' geeft vorm aan de context die de historische textielindustrie biedt.

Makershart van de stad

In 2019 is nauw samengewerkt met de gemeente Tilburg vanuit onze rol als adviseur, waarbij de transformatie van het Mommers- en Drögecomplex tot een creatief makershart, is verkend. Wij hebben geschetst hoe de vernieuwing van het museum de aanjager kan zijn om in samenwerking met partners en de gemeente hier concreet invulling aan te gaan geven. De leegstand van het Drögepand biedt een uitgelezen kans voor geestverwante partners om zich fysiek te vestigen op het terrein. We gaan met deze partners actief samenwerken en ontwikkelen in samenhang nieuw aanbod voor het publiek rondom actuele thema's zoals circulariteit en innovatie. De diversiteit aan partijen zal het complex in zijn gehaal aantrekkelijker en dynamischer maken voor bezoekers, buurtbewoners en professionals. Zo dragen wij actief bij aan ontwikkeling van een nieuwe makershart, die ook invulling geeft aan het beleid van de stad Tilburg als 'stad van makers'. We doen dit op een manier die perfect aansluit bij de oorspronkelijke functie van de textiel fabriek: een plek waar bedrijvigheid, creativiteit en vakmanschap samenkomen.

Ruimtelijke verkenning

De hiervoor genoemde strategische uitgangpunten waren de input voor de ruimtelijke verkenning die we in de eerste helft van 2019 hebben laten uitvoeren door het internationaal gerenommeerde architectenbureau UNStudio. Zij hebben in opdracht van het museum scenario's en schetsen uitgewerkt, gebaseerd op de inhoudelijke en functionele wensen van het museum. Daarnaast is, mede met input van de gemeente Tilburg, ook een visie op het Drögepand, de (openbare) buitenruimte en het leveren van een bijdrage aan de verbetering van stedelijke infrastructuur in onze directe leefomgeving, meegenomen in deze verkenning. Uitgaande dat het museum van de toekomst zich optimaal kan ontwikkelen, ingebed in de ambities van de stad en de kansen en opgaven van de stedelijk ontwikkeling in de wijk Tilburg - Oud Noord.

Dit traject is in opdracht van het museum ondersteund door Bas van der Pol in de rol van kwartiermaker. Bas van der Pol is directeur AiR (Architectuur Instituut Rotterdam) en was afgelopen periode als kwartiermaker betrokken bij de realisatie van de LocHal.

De verkenning leverde concrete schetsen op, waarbij ook de transformatie kansen en strategieën zijn beschreven. De schetsen geven een eerste indruk van hoe het vernieuwde museum en het complex er uit zal kunnen komen te zien en dat fasegewijs gerealiseerd zal kunnen gaan worden. Naast het realiseren van de museale ambities - groei, herinrichting en huisvesting partners - is ook de potentie van het Mommers- en Drögecomplex dat meer opengesteld kan worden naar de omliggende wijk, geschetst. Bijvoorbeeld door het introduceren van daktuinen en pleinen en het doorbreken van de gesloten gevels. Bovendien toont de verkenning van UNStudio de potentie van spraakmakende, verrassende architectonische toevoegingen aan de gebouwen die perfect aansluiten op het nieuwe elan en de ambitie van de stad, in navolging van het succes van de Piushaven en de Spoorzone. Een meer passende, nieuwe herbestemming is volgens ons niet denkbaar.

Samenwerking gemeente Tilburg

De toekomstvisie van het TextielMuseum vraagt om een gezamenlijk optrekken tussen het museum, de gemeente Tilburg en andere inhoudelijke en financiële partners.

In 2019 heeft de gemeente Tilburg twee projectleiders Museumkwartier aangesteld die in opdracht van het college de ambitie, kansen en initiatieven omtrent het Museumkwartier - de wijk Oud Noord grenzend aan het de Noordkant van het spoor in aansluiting op de Spoorzone waar de twee topmusea van Tilburg zich bevinden - hebben verkend. De vernieuwing van het TextielMuseum en de ruimtelijke verkenning is hierin meegenomen. Een gemeentelijke startnotitie is in concept gereed en zal begin 2020 vastgesteld gaan worden. Vervolgens zullen gemeente Tilburg, het TextielMuseum en (potentiele) partners voor vestiging in het Drögepand verder samen optrekken om in 2020 vervolgstappen te kunnen nemen in de concretisering van de plannen, met een realistische businessverkenning en het vaststellen van de verantwoordelijkheden van een ieder.

Samenwerking partners

Eind maart 2019 organiseerden we een klankbordbijeenkomst om met externen te reflecteren op de potentie en kansen van de strategie en de ambities van het vernieuwingsplan TextielMuseum i.r.t. het complex, de wijk en de stad. De groep was samengesteld uit experts, potentiële partners en vrije denkers vanuit het professionele kunstenveld, bedrijfsleven, vakopleidingen en ontwikkelaars stedelijke vernieuwingsprojecten. Het was een inspirerende avond met 28 deelnemers. De uitkomsten en aanbevelingen zijn meegenomen in de toekomstvisie.

Hierop volgend heeft het museum met een aantal potentiële geïnteresseerde partners oriënterende gesprekken gevoerd, betreffende inhoudelijke (en financiële) samenwerking waarbij ook de mogelijke vestiging in het Drögepand is gepolst. De resultaten van deze gesprekken zijn veelbelovend en zijn gepresenteerd aan de gemeente. Voor alle geïnteresseerde toekomstige partners is de aanwezigheid van het museum en het TextielLab een doorslaggevend argument om zich te willen vestigen of om zich meerjarig aan ons te willen gaan verbinden. In 2020 werken we de diverse samenwerkingen verder uit in concrete businessverkenningen, in inhoudelijke programma's en financiële samenwerkingen.

De visie op de wijze hoe het Drögepand ontwikkeld gaat worden, is de verantwoordelijkheid van de gemeente waarbij het Textielmuseum een adviesrol vervuld.

Development

Begin 2019 is een senior development officer geworven en aangesteld om het strategisch development plan te gaan uitrollen. Naast de partnernesprekken, zijn er het afgelopen jaar ook een aantal succesvolle projectaanvragen gehonoreerd bij diverse fondsen. Het Mondriaan Fonds honoreerde onze aanvraag voor vier collectieopdrachten voor de periode 2020-2021. Fonds 21 bevestigde financieel bij te willen dragen aan de Design Studio om deze ook aan te kunnen gaan bieden aan MBO-studenten. Voor de tentoonstelling van Kiki van Eijck, die in 2020 geprogrammeerd staat, ontvingen we positieve reacties van SCI (Stimuleringsfonds Creatieve Industrie), Prins Bernard Cultuurfonds en Stichting Zabawas.

Daarnaast is een aanvraag om het TextielLab op te nemen als ontwikkelinstelling voorbereid. Deze wordt begin 2020 ingediend voor de cultuurplanperiode 2021-2024 van de rijkssubsidieregeling culturele Basis Infrastructuur (BIS) evenals de aanvraag voor continuering van de BIS Provincie Noord Brabant. De honorering en continuering hiervan, zal een stevige basis opleveren voor de realisatie van de toekomstvisie.

Maatschappelijk positioneren

Een andere strategisch thema dat in 2019 verder is verkend is de maatschappelijk positie die we als museum willen gaan innemen. Samen met partners en makers, willen we vanuit het nu en met de historie als vertrekpunt, de vervuilende en niet altijd even sociaal rechtvaardige textielindustrie agenderen. Dit willen we gaan doen door overkoepelende thema's als circulariteit, duurzaamheid en inclusiviteit te omarmen. Naast de professionele makers - producenten, kunstenaars en ontwerpers - die onverminderd welkom zijn, willen we ook bezoekers laten ervaren wat het betekent om zelf maker te zijn.

Dit vraagt programmatische aanpassingen en ander werkwijzen. In 2019 hebben we de uitgangspunten bepaald hoe we met alternatieve presentatievormen actueler en flexibeler kunnen gaan werken om een breder samengesteld publiek te betrekken en te bereiken. We kiezen voor een experimenteerperiode voor de lopende programmering 2020-2023 waarin we in de praktijk onderzoeken hoe we de speerpunten en strategie zoals vastgelegd in het visiedocument, kunnen gaan realiseren en doorontwikkelen. Doel hierbij is om meer inzicht te krijgen in wat werkt en niet werkt, uitgaande van onze kerntaken en het primaire proces, zodat dit beheersbaar en overzichtelijk blijft en we deze ook in de toekomst kunnen behouden en implementeren.

Concreet is er afgelopen jaar onder leiding van de afdelingshoofden Museumzaken en Textiellab met een groep medewerkers vanuit de beide afdelingen aangevuld met de coördinator MarCom en de programmamanager in hoofdlijnen een meerjarig programmavoorstel uitgewerkt en vastgesteld. Vanaf 2020 wordt de start gemaakt met deze experimentele wijze van programmeren. De thema's duurzaamheid en kennis & innovatie zijn de inhoudelijke programmalijnen die de presentaties, activiteiten en events op de begane grond voor bezoekers en professionals gaan kleuren. De strategische uitgangspunten hierbij zijn: co-creatie, het tonen en beleven van het maakavontuur, bezoeker wordt maker, bewustwording rondom duurzaamheid, het delen van kennis en het leren en experimenteren in de praktijk.

Inclusiviteit

Ten aanzien van inclusiviteit is afgelopen jaar een werkgroep aan de slag gegaan om te komen tot een concrete aanpak van dit onderwerp. Zoals in onze toekomstvisie beschreven vinden het zeer belangrijk om een brug te slaan naar bevolkingsgroepen die nu weinig betrokken zijn bij het culturele aanbod in ons land.

Voor de museumsector is in 2011 de Code Culturele Diversiteit (CCD) gelanceerd, die in de jaren erna enkele malen is herzien en vernieuwd. De Code richt zich op alle vormen van verschil, zoals gender, beperking, seksuele oriëntatie, religie, sociaaleconomische status, opleidingsniveau en leeftijd. De Code Culturele Diversiteit en Inclusie biedt een kapstok om op het terrein van het Personeel, Publiek, Programma en Partners diversiteitsbeleid te ontwikkelen. Het culturele veld is zelf verantwoordelijk om de Code al dan niet toe te passen maar zowel de Rijksoverheid als de Rijkscultuurfondsen zullen in het kader van subsidieaanvragen navraag doen of de Code wordt gehanteerd en in welke mate. Vanuit het principe 'pas toe of leg uit' zal een organisatie uitleg moeten geven over in welke mate het actief is met de Code.

We zien het als onze verplichting om de code in onze eigen werkwijze door te voeren. Op dit moment bereiken we nog lang niet iedereen. Of, beter gezegd, ons huidige publiek is niet divers genoeg en vormt geen representatieve weerspiegeling van de maatschappij. Dat vinden we jammer, want we geloven er juist in dat textiel van iedereen is en culturen verbindt. We als een openbare instelling die voor een belangrijk deel afhankelijk is van publiek geld de plicht om de inwoners van de stad zoveel mogelijk te betrekken en vertegenwoordigen.

Incidenteel projecten maken voor nieuwe doelgroepen voldoet niet langer, er moeten structurele stappen gezet worden, willen de bezoekers van kunst en cultuur een betere afspiegeling worden van de samenleving. Onze werkwijze wordt dan ook onderdeel van een organisatie brede ontwikkeling richting meer diversiteit en een inclusiever museum. Deze organisatieontwikkeling sluit aan op de code die een brede aanpak vraagt op de vier P's, te weten Publiek, Programma, Personeel en Partners. Deze 4 pijlers hangen uiteraard nauw met elkaar samen: bewustwording en een gezamenlijk gedragen presentatiestrategie (programma) van co-creatie (partners) binnen de eigen organisatie (personeel), is voor ons een belangrijke stap in de weg naar een museum voor en van iedereen (publiek).

Het plan en de opdracht aan een werkgroep voor de uitrol hiervan ligt er en is de basis voor verdere stappen en een financieringsaanvraag voor ondersteuning in 2020 en verder.

Strategisch marketing en communicatie

De coördinator MarCom adviseerde afgelopen jaar de directeur op strategisch niveau m.b.t. het communicatietraject aangaande de vernieuwing en begeleidde eveneens het merkstrategietraject. Samen met de programmamanager zijn daarnaast diverse bijeenkomsten en presentaties, zoals hiervoor beschreven, ontwikkeld en georganiseerd. Daarnaast is het gehele traject van de totstandkoming van het visiedocument 2020-2024 een gezamenlijke verantwoordelijkheid van beide medewerkers, waarbij de rol van (eind)redactie gezamenlijk is vervuld. Eind 2019 was het communicatietraject opgesteld om de visie extern te delen en afgestemd met de gemeente. In eerste instantie zijn alle medewerkers en de Raad van toezicht geïnformeerd. Begin 2020 gevolgd met onder andere een persmoment, een mailing naar de belangrijkste stakeholders, een informele raadsbijeenkomst en een burenavond. We hebben Bex*communicatie in de arm genomen om ons hierbij te ondersteunen en ons ook te helpen hoe ons plan kort en bondig te presenteren. Begin 2020 volgt een training waaraan alle leden van de stuurgroep vernieuwing gaan deelnemen.

Vernieuwing versus lopende programmering

De grootste uitdaging is en blijft om naast de lopende programmering voor de langere termijn (inhoudelijke en fysieke) vernieuwing gestalte te geven en te realiseren. Gezien de beperkte capaciteit in mensen en middelen zal dat soms ten koste gaan van het tempo van de tot nu toe ingezette koers om tot een ambitieuze programmering van het TextielLab en het TextielMuseum te komen. Toch zijn we er ook in 2019 weer in geslaagd om de resultaten van de bezoekersaantallen en het aantal projecten en samenwerkingen die het museum had voorgenomen, te realiseren. Door inzet van een deel van onze (financiële) reserves in het afgelopen jaar hebben we stappen kunnen zetten ten behoeve van het vernieuwingsprogramma door o.a. de inhuur van extra capaciteit en expertise zoals projectleiders voor de bouwsteenprojecten, de opdracht aan het architectenbureau en de vergoeding aan de kwartiermakers. Daarnaast hebben we in 2019 binnen onze organisatie ook capaciteit vrijgemaakt om de adviesrol m.b.t. herbestemming van het Drögepand en de verkenning van het Museumkwartier invulling te kunnen geven.

Maar we kunnen hiermee niet doorgaan op eigen kracht. De steun (in mensen en middelen) van externe partners in de meest brede zin van het woord is in het vervolg onontbeerlijk. Te beginnen bij de gemeente Tilburg als meest belangrijke en gewaardeerde partner in deze uitdagende ontwikkeling.

Bouwsteenprojecten

Naast de uitwerking van het programma zijn in 2019 ook concretere projecten in het kader van de vernieuwing voorbereid en/of gerealiseerd.

Dit zijn:

- Project Design Studio (voorheen Customize your Design Product)
- Interventies in het Textiellab: Fysieke aanpassingen en haalbaarheidsonderzoek 4^e weefmachine
- Aanpassing presentatie Wollendekenfabriek
- Ontwikkelen plan Meemaaklab (voorheen werktitel TextielLab Junior)

Deze projecten worden elders in dit jaarverslag toegelicht.

3. Regionaal Archief Tilburg

Voorwoord

Het jaar 2019 kende zoals ieder jaar hoogte- en dieptepunten voor Regionaal Archief Tilburg. Het belangrijkste dieptepunt was wel de alsmaar verslechterende toestand van ons pand. Het gebouw aan de Kazernehof dreigde in augustus zelfs onbewoonbaar te worden, toen de buitenmuur los leek te komen van de rest van het pand. Met de staat van het depot is niets aan de hand, dus voor het beheer van de archiefcollectie hoeven we niet te vrezen.

Gelukkig is er veel goed nieuws te melden, maar er zijn ook zaken die minder verliepen dan we hoopten. In 2019 groeide het archief gestaag verder. De organisatie blijft zich vernieuwen en de stabiliteit neemt toe.

De highlights van 2019:

- Er zijn nu zes gemeenten waarmee aansluittrajecten lopen voor het e-depot.
- De eerste helft van het belangrijke archief schepensbank Tilburg en Goirle 1408-1810 is met behulp van subsidie van Metamorfoze gerestaureerd en gedigitaliseerd.
- Microsoft Teams (Office 365) is geïmplementeerd en geadopteerd binnen Regionaal Archief Tilburg, hetgeen een belangrijke stap richting tijd- en plaats-onafhankelijk werken betekent.
- De Lanciersprijs werd toegekend aan Pieter Tops.
- We hebben het archiefdepot Zaltbommel in gebruik genomen als derde archiefdepot.
- Het onderzoeksproject Vrouwen in Verzet heeft naast belangrijke onderzoeksresultaten ook een succesvol symposium en een boek opgeleverd.
- Er is een succesvolle Open Dag editie Loon op Zand georganiseerd.
- Het functiegebouw werd marktconform geactualiseerd.
- Er zijn nieuwe medewerkers aangetrokken ter vervanging van medewerkers die wegens pensionering vertrekken.

Digitale duurzaamheid

Regionaal Archief Tilburg is een betrouwbare partner voor de contractgemeenten. Wij combineren expertise en ervaring van het traditionele archiefdomein met expertise die hoort bij ons vak in het digitale tijdperk. Deze kennis wil het archief ten dienste van zijn partners inzetten om hen te ontzorgen bij hun wettelijke verplichtingen voor de archivering van (ook) digitale archieven.

De ontwikkeling van fase 2 van ons e-depot, waarin automatische koppeling tussen systemen van archiefvormers en het e-depot mogelijk wordt, verliep trager dan verwacht. In 2019 heeft West-Brabants Archief (WBA) na een aanbesteding besloten een ander e-depot te gaan gebruiken. Tevens besloot WBA zich terug te trekken uit de afronding van het fase 2 ontwikkelingsproject. Inmiddels is de technische oplevering door ons archief geaccepteerd. Als de SLA wordt opgeleverd kan het project formeel worden afgesloten.

Naar aanleiding van het voornemen van Picturae om ATOM te gaan invoeren (zie vorig jaarverslag) heeft Picturae, na gezamenlijke interventie van de gebruikende archiefdiensten, zijn strategie gewijzigd. Memorix Archieven blijft nog vier jaar beschikbaar. De functionaliteit ervan zal worden opgenomen in het vernieuwde Memorix, dat zowel de fotodatabank als het archiefbeheersysteem zal vervangen. Hiermee was de acute druk van de ketel.

Goed nieuws voor de Archivemata gebruikers is dat Stadsarchief Amsterdam, het tweede grootste archief van het land, in 2019 heeft besloten verder te gaan met Archivemata. Dit betekent veel extra resources bij de leverancier en is dus ook goed nieuws voor ons archief.

Naast softwareontwikkeling bestaat de inspanning op het gebied van digitale duurzaamheid voor een belangrijk deel in het uitvoeren van implementatieprojecten bij onze contractgemeenten. In 2019 is ook met gemeente Dongen een projectplan getekend voor de invoering van het e-depot. Dat stemt tot tevredenheid: de helft van de aangesloten gemeenten heeft nu formeel gekozen voor ons e-depot. Voor de overige gemeenten (exclusief Tilburg) geldt dat wij met Equalit en de gemeenten hebben afgesproken dat één van de Equalit-gemeenten, te weten Gilze en Rijen, als pilot voor fase 2 (automatische aansluiting) gaat dienen. Omdat alle Equalit gemeenten dezelfde systemen gebruiken is de verwachting dat hiermee de weg naar automatische toegang tot het e-depot voor al deze gemeenten vrij eenvoudig zal kunnen worden uitgevoerd. Gemeente Tilburg is nog bezig met het invoeren van record management en wil dit afronden voordat besluiten genomen worden over aansluiting op een e-depot.

Voorjaar 2019 werden de bouwvergunningen van gemeente Geertruidenberg in de productie omgeving van het e-depot geplaatst. Zomer vorig jaar werd na vaststelling door de gemeentearchivaris van een uitsluitingenlijst (dossiers en dus originele bouwtekeningen, welke niet vervangen worden) de Verklaring van Overdracht en de Vernietigingsverklaring door de gemeenteraad vastgesteld. Sindsdien zijn de gemeenten Drimmelen, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Dongen en Gilze en Rijen bezig met het scannen en vervolgens aanleveren van hun digitale dossiers

met bijbehorende data aan het e-depot. Maar pas ver in het najaar leverde Gilze en Rijen als tweede gemeente daadwerkelijk hun data aan. Gemeenten Hilvarenbeek en Dongen hebben met een testbestand van voorbeeld dossiers en bijbehorende metadata najaar 2019 aangeleverd en daarmee aangetoond een correct SIP-bestand voor ingests in het e-depot te kunnen vormen. Zij ordenen nu hun metadata om de gescande dossiers volledig correct aan ons aan te bieden.

Aan de andere kant moet worden geconstateerd dat ook in 2019 minder voortgang is geboekt dan gehoopt en verwacht. Alleen door Gilze en Rijen werden grote stappen gezet, waardoor aansluiting (fase 1) in de eerste maanden van 2020 wordt gerealiseerd.

Met wisselende voortvarendheid zijn de lopende projecten (Dongen, Drimmelen, Hilvarenbeek, Oisterwijk) bezig met de voorbereidingen voor hun eerste ingests. Niet onderschat mag worden hoeveel beslag deze voorbereidingen leggen op de deelnemende gemeenten. In de eerste fase moet niet alleen kennis worden opgedaan over het hanteren van de vereiste metadataset, maar moet in de meeste gevallen ook heel veel handmatig herstelwerk worden uitgevoerd. Dan lopen we snel op tegen de beperkte capaciteit die de meeste gemeenten hiervoor kunnen inzetten.

Om hierbij te helpen heeft Regionaal Archief Tilburg het initiatief genomen om software te laten ontwikkelen die het gemeenten gemakkelijker maakt om gegevensbestanden voor te bereiden voor ingest in het e-depot. Deze software (de zogenaamde Topx-creator) is ontwikkeld in opdracht van vier archiefdiensten en na oplevering (voorjaar 2019) als open source software gratis ter beschikking gesteld aan de gemeenten. De tool wordt inmiddels breed gebruikt en kan zeker een succes genoemd worden.

Per april 2019 is de formatie van het Regionaal archief Tilburg structureel uitgebreid met een volledige fte voor de functie Adviseur Digitale Informatievoorziening. Deze medewerker draagt digitale archivering sindsdien vanuit onze instelling actief uit, adviseert aangesloten gemeenten hierover, ondersteunt bij de inrichting van een duurzame informatievoorziening ('archivering by design') en bij de uitvoering van de privacywetgeving, zoals voor de inrichting van archiefsystemen ('privacy by design').

Op 7 november organiseerden wij - net als vorig jaar - een middag over ons e-depot, in het kader van de internationale Dag van de Digitale Duurzaamheid. Dit jaar werd het echt een netwerkbijeenkomst, welke wederom goed bezocht werd.

Martijn van Berkel licht Topx-creator toe tijdens de Dag van de Digitale Duurzaamheid.

Dienstverlening en publieksbereik

Het aantal bezoekers aan de studiezaal is in 2019 wederom gedaald. Waar er in 2018 nog 2065 bezoeken aan de studiezaal werden gebracht, is dit in 2019 flink gezakt naar 1794 bezoekers. Door meer archieven geheel digitaal beschikbaar te maken via de website kunnen onderzoekers steeds makkelijker vanuit thuis hun onderzoek doen en zijn niet genoodzaakt naar het archief te komen. Dit zien we terug in de bezoekcijfers van de website. In 2019 telde Google Analytics ruim 339.000 bezoeken aan de website, ruim 12.000 meer dan het voorgaande jaar.

Nadat in 2018 de mogelijkheid is ingevoerd om (ook vanaf thuis) digitaal stukken aan te vragen en scans op verzoek te krijgen (door bezoekers) is een volgende stap in verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening gepland in 2020: het (ook op afstand) aanvragen van scans op verzoek.

Het door branchevereniging BRAIN tweejaarlijks georganiseerde onderzoek naar de kwaliteit van dienstverlening leverde Regionaal Archief Tilburg in 2019 een mooie 8 op. Ruim 180 mensen hebben online vragen over dienstverlening en de website beantwoord. Tevreden reacties en terechte vragen kwam naar voren. Hiermee kunnen we in de komende jaren aan de slag om de dienstverlening nog verder te verbeteren.

In 2019 zijn we in samenwerking met onze partner BHIC begonnen met het openstellen van de chat overdag. Vanaf juni zijn wij op alle werkdagen ook overdag te bereiken, van 10:00 tot 16:00 of van 13:00 tot 16:00. In 2019 zijn er in totaal 6102 vragen via de chat binnengekomen en beantwoord. Het jaar daarvoor waren dat er 4722. Deze flinke stijging sluit naadloos aan op de strategie rondom het verbeteren van de digitale dienstverlening.

Wat reacties van gebruikers van de chat:

“Dank je wel voor de service en het oplossen van de puzzel. Prettige avond nog.”

“U heeft me gisteravond door die aanwijzing prima geholpen, waarvoor hartelijk dank. Verder gezocht op de aangeleverde gegevens kwam er héél wat leuks boven tafel en werd het een heel genoeglijk avondje. Belangrijker, weer een prachtig stuk aanvulling van onze Brabantse - Meierijse – familiegeschiedenis. Enkele tientallen jaren was dit alles nog goeddeels onbekend voor onze huidige familie, maar juist door dit soort "info-injecties" is dat écht van belang hoe je door je omgeving rijdt en kijkt en hoe je met elkaar daarover praat. Dit wil ik toch maar 'ns kwijt aan jullie allen.”

En zelfs voor Franstalige chats kan je bij ons terecht:

“Je pense que c'est très certainement un ancêtre à moi car je n'ai pas trouvé d'autre Vermeulen Modeste en Belgique ni au Pays-bas. Merci pour les renseignements.”

In het streven naar vernieuwing en verbetering is onderzoek uitgevoerd naar het zoekgedrag van bezoekers. Dit gebeurde in samenwerking met vier andere archiefdiensten, waarbij een dienst steeds de website van een andere dienst onder de loep nam. Resultaten hiervan worden zoveel mogelijk meegenomen in verbetering/aanpassing van onze website en de zoekmogelijkheden op onze website.

Het in 2018 in het leven geroepen webcareteam bleek dermate succesvol, dat het inmiddels een vast onderdeel van de organisatie is gaan uitmaken. In 2019 heeft het webcareteam zich wederom toegelegd op het verbeteren van het sociale media gebruik en het inzetten van verschillende sociale media kanalen om de collectie te etaleren, bijzonderheden te delen en evenementen en bijeenkomsten te communiceren. Er is gekozen voor het groots uitlichten van twee evenementen per jaar. In 2019 waren dat het symposium Maculatuur en miraculen en het symposium Heldinnen van het Tilburgs verzet. Voor beide evenementen is een unieke hashtag gemaakt die zowel door het archief als door bezoekers en deelnemers van de dagen is gebruikt. Ook hebben we een “informatie-bom” geplaatst waarop we op een vast tijdstip op alle kanalen zijn gaan communiceren. Deze aanpak genereerde een beter gestructureerd overzicht van de sociale media uitingen en zorgde voor een groter bereik.

De inzet van het webcareteam heeft er in 2019 voor gezorgd dat alle sociale media kanalen weer zijn gegroeid in aantal volgers. Het aantal volgers van ons twitteraccount is in 2019 ruim 3% gegroeid tot 2560. Facebook is van 2833 naar 2968 volgers gegaan en Instagram heeft een flink groei gemaakt met bijna 200 nieuwe volgers in 2019.

Lezingencyclus Moord & Doodslag in het archief

In maart en april organiseerden Regionaal Archief Tilburg, Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) en mr. Erik-Jan Broers (Tilburg Law School, TilburgUniversity) drie lezingen over rechtspraak vanaf de middeleeuwen, getiteld *Moord en doodslag in het archief. Lezingencyclus 'ter leering ende vermaeck'*. In drie bijeenkomsten kreeg het publiek alles te horen over rechtspraak vanaf de middeleeuwen en de bronnen waarin deze informatie te vinden is.

Het strafrecht behoort tot de meest ingrijpende - en meest tot de verbeelding sprekende - onderdelen van het recht. Misdaden laten diepe sporen na in een mensenleven, net als de daaropvolgende juridische reacties. Dat was vroeger niet anders dan nu. Uit de zeventiende en achttiende eeuw is er veel onderzoeksmateriaal bewaard gebleven, zoals processtukken en vonnisboeken (te vinden in o.a. de archieven van de schepenbank). In het archiefmateriaal vindt men geen abstract recht zoals in strafwetten, maar recht dat is toegepast op 'echte' mensen van vlees en bloed die ooit met het strafrecht in aanraking zijn gekomen.

Het doel van de lezingen is om belangstellenden - potentiële onderzoekers - kennis te laten maken met en inzicht te geven in de rechtsgang van vroeger; de wijze waarop een strafproces werd gevoerd, de verschillende stadia van de rechtsgang, de omstandigheden waarop iemand een beroep kon doen om aan bestraffing te ontkomen en om inzicht te geven in het archiefmateriaal.

Lanciersprijs

Op donderdag 18 april is voor de tweede keer de Lanciersprijs uitgereikt. **Schrijver Pieter Tops ontving de prijs voor zijn boek *Een ongetemde buurt. Achterstand, ondernemingszin en criminaliteit in een volksbuurt*. Voor dit boek deed hij onderzoek in onder andere de bronnen van het archief in Tilburg.** Het boek gaat over de Vogeltjes- en Visserijbuurt in Tilburg, over de buurtbewoners en de instanties die zich met hen bezighielden. Ook beschrijft het de veranderingen in de gedragingen en interacties van de buurtbewoners gedurende de afgelopen eeuw.

Doel van de Lanciersprijs is het stimuleren van onderzoek in de uitgebreide bronnencollectie van Regionaal Archief Tilburg. Eén van de strategische speerpunten van het archief is het bevorderen van archiefonderzoek, liefst zo breed mogelijk, dus ook in minder voor de hand liggend materiaal. De prijs wordt om de twee jaar uitgereikt aan een onderzoeker die de bronnen van Regionaal Archief Tilburg heeft gebruikt en daarvan een (digitale) weerslag heeft gemaakt. Dit kan zijn in de vorm van een scriptie, een film of documentaire, een roman, theaterstuk of game, een publicatie op internet, een gedrukte publicatie of zelfs in een andere vorm.

Winnaar Pieter Tops met de juryleden (foto William van der Voort)

Symposium *Maculatuur en miraculen. De Spiegel Historiae in Hilvarenbeek*

Donderdag 13 juni werd het symposium *Maculatuur en miraculen. De Spiegel Historiae in Hilvarenbeek* gehouden in de studiezaal van Regionaal Archief Tilburg. Aanleiding van het symposium was de bijzondere vondst in een register van de Hilvarenbeekse schepenbank: een 14e-eeuws fragment van de Spiegel Historiae. Boekwetenschappers en handschriftkundigen Daan Doesborgh en Stef Uijens ontdekten een fragment van de Spiegel Historiae, iets wat niet vaak gebeurt! Voor boekwetenschappers, historici, mediëvisten en neerlandici was dit symposium een uitgelezen kans om samen met vakgenoten kennis op te doen en te delen. Op zaterdagmiddag 15 juni werd de ingekorte 'light'-versie van het symposium gehouden voor familie, bekenden en vrienden.

Daan Doesborgh en Stef Uijens (foto William van der Voort)

Onderzoeksgroep 'Vrouwen in het verzet'

Ook in 2019 werkte de onderzoeksgroep 'Vrouwen in het verzet' (een project van het Tilburg Cobbenhagen Center en Regionaal Archief Tilburg) enthousiast verder aan het in kaart brengen van de vrouwen in het Tilburgse verzet. Gedurende het onderzoek zijn veel nieuwe feiten en namen aan het licht gekomen, wat het onderzoek ontzettend boeiend en steeds uitgebreider maakte. De groep kwam al snel met een namenlijst van bijna zestig namen van Tilburgse verzetsvrouwen. Van circa dertig van hen was het mogelijk een biografische studie te maken. Van de meeste vrouwen werd het duidelijk in welke verzetsgroepen zij participeerden en op welke manieren zij verzet pleegden. De levensbeschrijvingen (lemma's) van de vrouwen werden – behalve in het boek *Haar verhaal* -ook gepubliceerd in de Wiki Midden-Brabant. De inspanningen van de projectgroep hebben ook geleid tot een speciale editie van het tijdschrift *Tilburg* over oorlog, verzet en bevrijding in Tilburg. De gemeente Tilburg heeft aangegeven meer vrouwen een straatnaam te willen geven (vrouwen zijn dramatisch slecht vertegenwoordigd in de straatnaamgeving van Tilburg). De onderzoeksgroep heeft hierop ingespeeld door een zeventiental namen en korte levensbeschrijvingen van Tilburgse verzetsvrouwen in te dienen bij de straatnaamcommissie, die al toegezegd heeft dat er een verzetsvrouwenbuurt komt.

Symposium Heldinnen van het Tilburgs verzet

Woensdagmiddag 27 november 2019 werd het symposium *Heldinnen van het Tilburgs verzet* gehouden in de studiezaal van Regionaal Archief Tilburg. Tijdens het symposium werden de resultaten gepresenteerd van het onderzoek naar de rol van vrouwen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Tilburg (zoals hiervoor beschreven). Vanaf het najaar van 2018 is de onderzoeksgroep 'Vrouwen in het verzet' bezig geweest om de vrouwen in het Tilburgse verzet in kaart te brengen. De onderzoeksresultaten waren boven verwachting. Tijdens het symposium werd ook het boek *Haar verhaal. Verzet van Tilburgse vrouwen in de Tweede Wereldoorlog, geschreven door Liesbeth Hoeven en Astrid de Beer* gepresenteerd. Wethouder Esmah Lahlah sprak ook tijdens het symposium.

De onderzoeksgroep en wethouder Esmah Lahlah tijdens het symposium (foto's William van der Voort)

Open dag Loon op Zand

In 2019 werd de jaarlijkse Open Dag gewijd aan Loon op Zand. Hiermee werd aansluiting gezocht bij het 750 jarig bestaan van Loon op Zand. Het werd een druk bezochte en zeer gewaardeerde dag, die geopend werd door niemand minder dan Hertog Jan.

Reguliere werkzaamheden

Samenwerking met collega archiefinstellingen

In 2019 bleef samenwerking met collega's een onverminderd speerpunt van Regionaal Archief Tilburg. West-Brabants Archief trok zich helaas terug uit de samenwerking op e-depot gebied en samenwerking aan de gemeenschappelijke chat. Met BHIC zijn gezamenlijke projecten op het gebied van dienstverlening, educatie en participatie uitgevoerd. Zo ging de gezamenlijke chat zijn tiende jaar in, werd samen een lezingencyclus georganiseerd en werkten we nauw samen aan de paleografiewebsite 'Wat staat daer?'. Met Streekarchief Langstraat Heusden Altena (SALHA) is een samenwerkingsrelatie aangegaan voor de komende 5 jaar (zie hierna: Archiefdepots). Ook namen we deel aan de AVG subwerkgroep Archiefinstellingen en de gebruikersgroep e-depot van Archivemata.

Archiefdepots

In 2019 is begonnen met de verhuizing van archiefcollecties naar het van SALHA gehuurde archiefdepot in Zaltbommel. Dit depot zal vooral worden benut voor collecties die niet meer fysiek zullen worden geraadpleegd, met andere woorden: gedigitaliseerde archieven. Tot onze spijt zijn ook in 2019 geen vorderingen gemaakt ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de maatregelen van het Helicon-rapport uit 2016. Hierdoor blijven kansen op duurzamer en energie-efficiënter archiefbeheer al jaren liggen. Wederom is bij de verhuurder (gemeente Tilburg) zonder resultaat aangedrongen op effectuering van maatregelen.

Verpakkingsplan

In 2019 is een meerjarig (her)verpakkingsplan opgesteld. Dit is erop gericht om ervoor te zorgen dat alle archieven degelijke en duurzaam zijn verpakt. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen.

Digitalisering

In 2019 is weer een groot aantal archieven gerestaureerd en gedigitaliseerd (zie bijlage 5). Verreweg het grootste digitaliseringsproject betreft de eerste helft van het schepenbankarchief Tilburg en Goirle 1408 - 1811, waarvoor Regionaal Archief Tilburg een subsidie van programma Metamorfoze kreeg toegewezen. De restauratie en digitalisering van het archief werd afgerond in 2019. De scans zijn voor iedereen te zien op onze website. In 2019 werd bij het programma Metamorfoze subsidie aangevraagd om ook de tweede helft van dit belangrijke archief te restaureren en digitaliseren. In december kwam het verheugende bericht dat ook deze subsidie is toegekend. In de komende jaren zullen we ons toelagen op de uitvoering van dit project.

Particuliere archieven

Ook in 2019 werd een aantal particuliere archieven nader toegankelijk gemaakt. Een overzicht is opgenomen als bijlage (zie bijlage 6).

Bouwdossier applicatie

Het gebruik van de BouwDossierApplicatie (BDA, voorheen Bouwtool), een door Regionaal Archief Tilburg ontwikkeld hulpmiddel voor de publicatie van gedigitaliseerde bouwdossiers, kreeg in 2019 een stevige duw in de rug: grote collecties bouwdossiers kwamen beschikbaar voor plaatsing in de tool. Dit betreft zowel interne publicatie (alleen voor ambtenaren van betreffende gemeente) als externe publicatie (beschikbaar voor iedereen).

We noemen als voorbeeld de gemeente Hilvarenbeek, die begonnen is met het gebruiken van de BouwDossierApplicatie voor de ambtenaren. Er zijn grote slagen gemaakt met het inlezen van goede, vernieuwde bestanden zodat in 2020 de BDA ook voor het publiek in gebruik genomen gaat worden. De BDA is ook technisch doorontwikkeld. Het is nu mogelijk om via de BDA ook scans van nog niet digitale bouwdossiers aan te vragen. Bouwtekeningen en bouwdossiers van oudere datum kunnen meteen geraadpleegd worden zonder dat er een aanvraag nodig is. Met deze uitbreidingen is de BDA nog beter toegerust voor de toekomst.

Deze nieuwe functionaliteit is in het najaar gedemonstreerd aan onze gemeenten.

Op het eerste gezicht lijkt er overlap tussen de Bouwtool en het e-depot. Dit is niet per se het geval: voor opname in de bouwtool gelden minder strikte kwaliteitseisen dan voor opname in e-depot. De bij ons aangesloten gemeenten zouden graag zien dat er een integratie komt van Bouwdossier Applicatie en e-depot. Picturae heeft dit bovenaan gezet in het plan voor de doorontwikkeling van het e-depot, zodat het in 2020 (hopelijk) gerealiseerd wordt.

Educatie en participatie

In het verslagjaar werd regelmatig een educatief programma verzorgd. Dit betreft zowel de reguliere programma's (Marietje Kessels, Willem II, Groei van de Stad) als maatwerk. Het archief streeft er met toenemend succes naar om de leraren van morgen (studenten pabo of lerarenopleidingen) middels een educatief programma kennis te laten maken met het archief.

Ook in 2019 werd de Heemkundekring Tilborch gefaciliteerd door de ter beschikking stelling van ruimtes voor vergaderingen en lezingen. In 2019 vierde de Heemkundekring zijn 50 jarig bestaan. Ter vergroting van de feestvreugde stelde het archief de studiezaal ter beschikking voor de festiviteiten. De voorgenomen website voor de heemkunde vereniging in Gilze en Rijen werd ook in 2019 wegens andere prioriteiten binnen de vereniging niet tot stand gebracht, maar verplaatst naar de toekomst. Vrijwilligers blijven onverminderd belangrijk voor het archief. Het Vele Handen project zal in 2020 worden afgerond. Het aantal vaste vrijwilligers van het archief bedroeg eind 2019: 85. Ook dit jaar werden excursies en plenaire bijeenkomsten georganiseerd voor onze vrijwilligers. Daarnaast werd als blijk van waardering een jaarlijks cadeau ter waarde van € 100 voor iedere vrijwilliger geïntroduceerd.

Communicatie

Regionaal Archief Tilburg organiseerde in 2019 veel publieksactiviteiten, die vrijwel allemaal de pers haalden. Brabants Dagblad besteedde bijvoorbeeld uitgebreid aandacht aan de lezingenserie Moord en Doodslag in het archief. We werkten hiervoor nauw samen met het BHIC in Den Bosch. Over de aanwinst van archieven van voetbalvereniging Willem II werd zeer uitvoerig geschreven in de pers, evenals over het symposium Vrouwen in verzet. Omroep Brabant kwam filmen tijdens de open dag editie Loon op Zand. Over deze dag verscheen een artikel van vier pagina's in het Archievenblad. Bij het online plaatsen van een grote verzameling foto's van Rien Siers, kwam Omroep Brabant filmen voor een nieuwsitem.

Invoering Microsoft Teams

De invoering van Microsoft Teams is in 2019 afgerond. Dit 'project van onderop' mag een groot succes genoemd worden. Onder de archiefmedewerkers wordt drijftig gebruik gemaakt van de functionaliteiten die worden aangeboden. Interne e-mails behoren inmiddels tot het verleden. Hiermee

is weer een stap verder gezet in de richting van tijd- en plaats-onafhankelijk werken. In 2019 werd het aantal laptops, dat door medewerkers wordt gebruikt, weer uitgebreid. Hierdoor wordt plaats-onafhankelijk werken ook in praktische zin gefaciliteerd en gestimuleerd. Alfresco is afgesloten, omdat voor de opslag van documenten nu gebruik wordt gemaakt van Sharepoint.

Huisvesting

De combinatie van een oud gebouw en gebrekkig onderhoud heeft ook in 2019 weer voor ernstige problemen gezorgd. In augustus werden de medewerkers opgeschrikt door een kier tussen binnen- en buitenmuren. In 2019 werd het archief nog immer geplaagd door de uitval van elektriciteit. Sinds 2015 betreft dit ongeveer 1000 incidenten van stroomuitval. Herhaaldelijk zijn maatregelen genomen in de vorm van onder andere extra groepen in de meterkast. Dit probleem lijkt inmiddels beter onder controle te zijn.

Dit zelfde geldt voor het versleten dak van het gebouw. Jaarlijks ontstaan bij stevige buien kleine lekkages op de zolder van de kantoorvleugel en soms in de kantoorruimtes. Het is al tijden bekend dat het folie dat onder de dakpannen ligt is vergaan. De planning van renovatie is 2021. Een punt van zorg vanuit het oogpunt van duurzaamheid en energiebesparing is het voornemen van de verhuurder om slechts te repareren en niet te verbeteren (lees: isoleren).

De verwarmingsinstallatie is inmiddels 35 jaar oud en loopt op zijn laatste benen. Onderhoud aan de klimaatinstallaties is in 2018 uitgevoerd door ondeskundige installateurs. Dit is mede het gevolg van de wisseling in 2018 van de partij (van ENGIE naar BAM) waaraan de gemeente Tilburg (verhuurder) het beheer van het vastgoed heeft uitbesteed.

Het rapport Helicon, is nog altijd niet in uitvoering genomen, waardoor nu al drie jaar energiebesparingen zijn misgelopen.

De koelcel in het depot aan de Goirkestraat is in 2019 wederom in storing gegaan. Van de tien jaar dat de cel bestaat hebben we hem nu twee jaar kunnen gebruiken. De gevoelige beeldcollectie, waarvoor de cel bedoeld is, is overgebracht naar andere instellingen: eerst naar Stadsarchief Breda, daarna naar Stadsarchief Rotterdam. De hiermee gepaard gaande kosten (verhuizingsoperatie, huur) vormen een terugkerende tegenvaller.

Stadsmuseum Tilburg

4. Stadsmuseum Tilburg

Voorwoord

2019 is een actief jaar geweest voor Stadsmuseum Tilburg. In januari namen we samen met de Bibliotheek/LocHal het TijdLab in gebruik, een plek waar we gezamenlijk erfgoed-activiteiten en -tentoonstellingen organiseren. Hiermee heeft het museum voor het eerst een soort permanente plek! Ook was er uitbreiding in de formatie: met Sandra van Dam kregen we er een uitstekende educatieve duizendpoot bij, die mooie activiteiten organiseert.

Missie / visie

De plaats waar mensen wonen, werken en recreëren schept een gevoel van gezamenlijkheid. We zijn er dan ook van overtuigd dat alle inwoners van Tilburg, ongeacht hun afkomst, trots zijn op de stad waar zij wonen. Stadsmuseum Tilburg streeft ernaar dat de inwoners het verhaal van hun stad blijven vertellen aan kinderen, aan elkaar en aan bezoekers.

Organisatie

Werkgroepen

- Gert-Jan de Graaf: Lid bestuur Stichting Van Gogh Brabant
- Marloes Coppes: betrokken bij overleg Van Gogh Brabant, Visit Brabant
- Petra Robben: lid Werkgroep Open Monumentendag, lid Werkgroep Platform Ruimtelijk Erfgoed Tilburg (PRET), lid overleg Driekoningen Immaterieel Erfgoed
- Sandra van Dam: betrokken bij Cultuur in de school Tilburg (CiST)
- Jojanneke van Zandwijk: lid Werkgroep Open Monumentendag, lid Operationeel Team Van Gogh Brabant

Samenwerking

Stadsmuseum Tilburg ging in 2019 met veel partijen een samenwerking aan. We noemen er een paar:

- Project Groeten uit Berkel-Enschot (6 september tot en met 6 oktober 2019) in samenwerking met Stichting Straat en Factorium Podiumkunsten

- Project TijdLab (hele jaar door) in samenwerking met Bibliotheek Midden-Brabant in de LochHal
- Werkgroep Maluku 55 jaar in Tilburg en Vincents Tekenlokaal voor tentoonstelling en activiteiten in het TijdLab
- Werkgroep Keti Koti voor een Dialoogtafel in het TijdLab
- Bas Horsten en Noortje van Venrooij van De Jaozeetie voor een expositie tijdens Museumweek
- Jan van Oevelen voor expositie Tilburg Bevrijd! in het TijdLab
- Berny van de Donk en Ad de Wolf voor een serie artikelen
- Gemeente Tilburg voor het verzamelen van alle activiteiten in de gemeente rondom de Tweede Wereldoorlog en de Bevrijding. Deze zijn geplaatst op onze website wijherdenkenenvieren.nl
- Oranje Comité voor het onderzoek naar de vlag van Coba Pulskens

In 2019 had Stadsmuseum Tilburg twee formele partnerships op basis van samenwerkingsovereenkomsten: één met Bibliotheek Midden Brabant (BMB) en één met Stichting Straat.

Beide samenwerkingsverbanden zijn met de partnerorganisatie geëvalueerd. De samenwerking met BMB is zeer succesvol en wordt dan ook voortgezet. De samenwerking met Stichting Straat is in onderling overleg stopgezet met ingang van 2020.

Activiteiten

Het TijdLab in de LochHal betekende een geheel nieuwe fase voor Stadsmuseum Tilburg. Op de eerste verdieping van de vernieuwde bibliotheek in de LochHal is een locatie gecreëerd, waar het erfgoed van de stad in de spotlight staat. Het stadsmuseum werkt hiervoor nauw samen met Bibliotheek Midden-Brabant. Diverse succesvolle projecten zijn hierin gerealiseerd:

- Start van het TijdLab in januari 2019 met een expositie over Driekoningen
- Ontwikkeling nieuwe leesplank van Tilburg. In samenwerking met stichting Tilburgse Taol.
- Rondleidingen door onderwijsmuseum Fraters van Tilburg
- Workshops ter ontwikkeling van een nieuwe leesplank i.s.m. TilburgsAns en Stichting Tilburgse Taol
- Lezingen over taal, identiteit en onderwijs
- Programma rondom NS-plaquettes en struikelstenen
- Bijeenkomst Werkgroep Struikelstenen
- Stadsgezichten. Publieksparticipatie waarbij publiek schilderijen mag inbrengen.
- 55 jaar Molukse gemeenschap in Tilburg i.s.m. Werkgroep Maluku 55 jaar.
- Keti Koti Dialoogtafel
- Open Monumentendag, presentaties studenten Fontys en Avans
- 75 jaar bevrijding Tilburg met foto's van Jan van Oevelen

Bij vrijwel elke expositie in het TijdLab werden lezingen, workshops, rondleidingen, stadswandelingen, filmvertoningen of andere activiteiten georganiseerd, die doorgaans druk werden bezocht.

In juni kwam de nieuwe website van het museum in de lucht, met daarin voor het eerst de mogelijkheid om de collectie digitaal zichtbaar te maken. Dit is gedaan in aansluiting op de Brabant Cloud.

In 2019 is een begin gemaakt met de voorbereidingen om het Paleis in gebruik te nemen in samenwerking met een ambtelijke werkgroep. Het Paleis staat voor 90% van de tijd leeg. Jammer, is de mening van Stadsmuseum Tilburg. We ontwikkelden het plan om de leegstand op te vullen met activiteiten vanuit de

inwoners van de stad. In 2020 wordt dit uitgevoerd. Dit initiatief zal resulteren in een advies aan het college van B&W ter ondersteuning van de besluitvorming over renovatie en structurele functionaliteit van het paleis.

Door een groep vrijwilligers werd gestaag verder gewerkt aan het voltooien van de Tilburg Maquette. De werkplek van deze groep was Woonzorgcentrum Koningsvoorde (De Wever). De bewoners van het huis kwamen regelmatig naar de vorderingen kijken.

Stadsmuseum Tilburg neemt deel aan de overleggen van de Werkgroep Open Monumentendag. Voor alle opengestelde locaties verzorgde Stadsmuseum Tilburg een inhoudelijke toelichting met illustraties.

Voor een conferentie over Immaterieel Erfgoed in Lochal werden we gevraagd een presentatie te houden. Stadsmuseum Tilburg leverde samen met TijdLab/LocHal en TextielMuseum een stand van zaken m.b.t. immaterieel erfgoed in Tilburg.

Voor de Museumweek maakte het museum in nauwe samenwerking met Bas Horsten en Noortje van Venrooij een Gouden Jaozeetie op basis van (gouden of vergulde) objecten uit de stadscollectie. Deze versie van de Jaozeetie was een kleine week te zien in het gebouw van NS16.

Aan het project Groeten uit Berkel-Enschot heeft Stedsmuseum Tilburg samen met Stichting Straat en Factorium Podiumkunsten een bijdrage geleverd. Zo realiseerde het museum de expositie 'Het Bewaren Waard' in samenwerking met lokale verzamelaars. Er zijn rondleidingen georganiseerd naar het Monument Van Riel, er zijn erfgoedbijeenkomsten geweest met als titel 'Het Bewaren waard'. Videoclub TAS heeft voor de expositie een driedelige film gemaakt. Er werd een bijeenkomst georganiseerd over immaterieel erfgoed en de betekenis van het bloementapijt bij de H. Sacramentsprocessie. De resultaten zijn bewaard in de fotocollectie Immaterieel Erfgoed.

Erfgoed Tilburg

In 2019 waren er vier erfgoedbijeenkomsten:

- 21 maart 2019 in Regionaal Archief Tilburg
- 19 juni 2019 in het Tijdlab / LocHal
- 25 september 2019 in Baarle-Nassau
- 13 december 2019 in Tilburg Noord, in samenwerking met Het Ronde Tafelhuis

Erfgoedfonds

Stedsmuseum beheert in samenwerking met een commissie bestaande uit leden van de erfgoedcommunity het door de gemeente Tilburg ter beschikking gestelde Erfgoedfonds. Hieruit worden initiatieven m.b.t. erfgoedprojecten in de stad ondersteund.

De volgende projecten werden in 2019 gesubsidieerd vanuit het Erfgoedsubsidiefonds:

1. Aforisme Anthony Kok - De NWE Stijl	€ 4.500
2. Groeten uit Berkel-Enschot - Stichting Straat	€ 3.850
3. Stadsstraat013 - Pia van den Berg	€ 2.880
4. Geschiedenis Nieuwe Warande en Zwaluwbunders – Lambert Winkelmolen	€ 250
5. Verhalentafel De Spoorzone – Bob Driessen – Sophie Tooten	€ 3.823
6. De Laatste Getuigen – Stichting Petrus Donders Tilburg	€ 1.500
7. Over 't Ödenhout – Heemcentrum 't Schoor	€ 1.500
8. Maria Zingt – Kapel O.L.Vrouw ter Nood	€ 600
9. Congres toekomst Mariadevotie – Stichting Hasseltse Kapel	€ 750

10. Het Vierde Geschenk – Driekoningenintocht – Stichting Het Vierde Geschenk	€ 3.200
11. Maluku Tilburg – Workshops Vincents Tekenlokaal	€ 2.475
12. Keti Koti Dialoogtafels – Stichting 30 juni – 1 juli	€ 1.500
13. Herschrijven herdenkingsboeken – Kapel O.L.Vrouw ter Nood	€ 250
14. Struikelstenen 2020 – Arnoud-Jan Bijsterveld	€ 250
15. Kènderkwèèk – Factorium Podiumkunsten	€ 450
16. Educatie Wij Herdenken en Vieren – Udenhout Heemcentrum 't Schoor	€ 1.500
17. Peace and Jam Memorials – Stichting Boots	€ 900
18. Jongerentheater Na de Dam – Het Zuidelijk Toneel	€ 1.000
19. Korvelse kerk – Open Monumentendag – Heemkundekring Tilburg	€ 250
Totaal toegekende Erfgoedprojecten 2019	€ 31.428

Educatie

In 2019 breidden we het team uit met een educatief medewerkster Sandra van Dam. Zij richt zich op het uitvoeren van bestaande educatieve programma's als Wij Herdenken en Vieren, het ontwikkelen van nieuwe programma's voor de doorgaande leerlijn én op het bedenken, voorbereiden en uitvoeren van publieksactiviteiten.

Schoolprogramma Wij Herdenken en Vieren. Dit is gericht op de groepen 7 en 8 van het primair onderwijs en valt onder de doorlopende leerlijn erfgoededucatie. Het onderwerp van dit programma is de Tweede Wereldoorlog en Bevrijding in Tilburg, Berkel-Enschot en Udenhout. Elke groep die meedoet krijgt een introductieles van een half uur in de klas. Dit wordt zeer positief ontvangen. De leerkracht kan daarna met de klas aan de slag met de werkboekjes en stickervellen. De leerkracht ontvangt een digitale handleiding behorend bij de verwerkingsopdrachten. Op 11 februari 2019 is ooggetuige Aart Markus uit Berkel-Enschot te gast geweest bij de introductielessen op Montessoribasisschool De Elzen in Tilburg.

Naast de introductieles en werkboekjes is het voor de school mogelijk te kiezen voor een binnen- en/of buitenprogramma. Scholen en docenten kiezen zelf of ze meedoen en welke onderdelen zij gebruiken. Stadsmuseum Tilburg werkt samen met Stadsgids (de klas maakt met de gids een wandeling langs oorlogsmonumenten en herinneringsplekken), Factorium podiumkunsten (dansworkshop en muziek in de klas getiteld: Toppers van Toen), Veteraan in de klas en Bibliotheek Midden Brabant (schrijfwedstrijd). De schrijfwedstrijd, waar leerlingen een verhaal van schrijver Frank van Pamelan afmaakten, werd gewonnen door Sophie uit groep 7 van Basisschool Rennevoirt. Uit handen van Burgemeester Weterings ontving zij een prijs onder toezicht van enthousiaste leerlingen, leerkrachten, pers en aanwezige medewerkers van Bibliotheek MB en Stadsmuseum Tilburg. Van 11 februari tot en met 4 juni 2019 hebben 17 scholen meegedaan met in totaal 1230 leerlingen.

- 11 februari 2019 - Mont. De Elzen Tilburg – groep 7/8 - 150 leerlingen
- 12 maart 2019 - SBO Westerwel Tilburg - groep 7 en 8 – 70 leerlingen
- 14 maart 2019 - BS de Cocon Tilburg – groep 7 en 8 – 43 leerlingen
- 19 maart 2019 - Obs Mussenacker Udenhout – stamgroep 6/7/8 - 46 leerlingen
- 19 maart 2019 - BS Achthoeven Udenhout – groep 8 – 52 leerlingen
- 28 maart 2019 - BS Koolhoven Tilburg – groep 8 – 98 leerlingen

- 02 april 2019 - Obs de Vuurvogel Tilburg – groep 8 – 30 leerlingen
- 02 april 2019 - Jenaplanbs. Rennevoirt Berkel-Enschot – groep 6, 7 en 8 – 109 leerlingen
- 04 april 2019 - SG De Keyzer Goirle – groep 7 en 8 – 80 leerlingen
- 16 april 2019 - BS de Triangel Tilburg – groep 7 en 8 – 77 leerlingen
- 17 april 2019 - BS de Stappen Tilburg – groep 8 – 74 leerlingen
- 07 mei 2019 - Obs Panta Rhei Tilburg – groep 7/8 en 8 – 75 leerlingen
- 09 mei 2019 - Prins Bernhardschool Tilburg – groep 8 – 24 leerlingen
- 14 mei 2019 - BS Armhoefse Akker Tilburg – groep 8 – 44 leerlingen
- 16 mei 2019 - Daltonschoon Helen Parkhurst Tilburg – groep 8 – 140 leerlingen
- 16 mei 2019 - Obs de Sleutel Tilburg – groep 8 – 32 leerlingen
- 04 juni 2019 - BS Pendula Tilburg – groep 6, 7 en 8 – 86 leerlingen

Schoolproject Build a house: Op 19 september 2019 is aan Basisschool Cleijn Hasselt schoolbreed geschiedenislessen gegeven over de bouwhistorie van Tilburg verdeeld over verschillende tijdvakken. In totaal hebben 179 leerlingen aan deelgenomen.

- 2 groepen 1 en 2: 50 leerlingen
- 3 groepen 3,4 en 5: 73 leerlingen
- 2 groepen 6, 7 en 8: 56 leerlingen

Stadsmuseum werkt aan de opbouw van een doorlopende leerlijn erfgoed voor primair onderwijs. Dat betekent dat we in de nabije toekomst erfgoedlessen aan zullen bieden voor het basisonderwijs, groep 5 tot en met groep 8. Aan het eind van de basisschool heeft een leerling in vier schooljaren vier verschillende erfgoedthema's van Tilburg gekregen. Voor groep 7 en 8 bieden we het hierboven genoemde [Wij Herdenken & Vieren](#) aan. We zijn gestart met de voorbereiding van een educatief programma rondom Peerke Donders en burgerschap (voor groep 6). Er zijn vergevorderde plannen voor een programma over Vincent van Gogh (groep 5). In 2021 staat een educatief programma voor groep 5 op de planning.

Publicaties

- B. van Oudheusden, P. Robben, *Groeten uit Berkel-Enschot* (Tilburg 2019).
- R. van Putten, P. Robben, P. Siebers, *De Historische Atlas van Tilburg* (Nijmegen 2019).

In 2018 werd gestart met de voorbereiding voor de *Historische Atlas van Tilburg*. Stadsmuseum werkte hiervoor samen met vele schrijvers, Tilburg University en Uitgeverij Vantilt. In het voorjaar van 2019 werd de atlas uitgegeven. Het eerste exemplaar werd in ontvangst genomen door burgemeester Weterings.

Collectie

- In 2019 is de collectie via website Stadsmuseum Tilburg online te bekijken. Deze digitale collectie bevat de volgende deelcollecties:
 - o Caribisch Erfgoed / foto's Fraters van Tilburg: 12.274 items
 - o Materieel Erfgoed: 939 objecten
 - o Immaterieel Erfgoed: 481 foto's en kaarten
 - o Historische Collectie Uitgeverij Zwijsen BV: 108 objecten
 - o Geheugen van Tilburg: verhalen over Tilburg
- Bruiklenen:
 - o Stadsmuseum Tilburg leverde werken van Gerard van Spaendonck en Adriaan de Lelie als bruikleen aan Noordbrabants Museum voor de tentoonstelling *De geur van succes. Gerard & Cornelis van Spaendonck: Bloemschilders in Parijs.*
 - o Stadsmuseum Tilburg leverde als bruikleen een sleutel van het paleis die de bevrijding van Tilburg symboliseert aan Peerke Donders Paviljoen voor de tentoonstelling *De Laatste getuigen.*
- Aanwinsten:
 - o Schotse bel, schenking van dhr. H. van Poppel. Deze bel symboliseert de bevrijding van Tilburg. De bel is opgenomen in de collectie van Stadsmuseum Tilburg en weer in bruikleen gegeven aan Kapel OLV ter Nood.
 - o Gay leesplankje. In het kader van Tilburg Inclusieve stad werd op 3 juni 2019 een 'Gay Leesplankje', ontwikkeld door Stichting Roze Maandag aangeboden aan Stadsmuseum Tilburg.
 - o Zes medailles bedevaart naar Scherpenheuvel, aangeboden door particulier dhr. A. van Belkom.

Communicatie

Stadsmuseum Tilburg lanceerde in maart 2019 een nieuw logo. Dit bestaat uit letters die zelf niet te zien zijn, maar waarvan alleen de schaduw te zien is. Dit past bij het museum, dat er wel is, maar niet in een

museumgebouw. Het museum voert projecten

uit in de stad, die steeds tijdelijk te zien zijn voor het publiek, net als een schaduw die tijdelijk zichtbaar is.

Stadsmuseum
Tilburg

In juni presenteerde het museum een nieuwe website, waarop nieuws en activiteiten te melden zijn. De website werd meteen goed bekeken: circa 4.000 gebruikers en circa 17.000 paginaweergaven tot het eind van 2019.

Het aantal volgers op Facebook van Stadsmuseum Tilburg steeg naar ruim 2.200. Volgers op Twitter waren er 644 en de teller voor volgers op Instagram stond op ruim 500. Dit laatste sociale medium werd in 2019 voor het eerst serieus ingezet.

Voor vrijwel elke activiteit van het stadsmuseum en van het TijdLab werd een persbericht opgesteld, en vrijwel elk persbericht verscheen in de lokale kranten en een groot aantal ook in de regionale media. Zeer succesvol hierin waren de persberichten vanuit het TijdLab, waarin in de communicatie werd samengewerkt tussen Stadsmuseum Tilburg en de Bibliotheek LochHal.

Stadsmuseum Tilburg beheert de volgende websites:

- www.stadsmuseumtilburg.nl
- www.erfgoedtilburg.nl
- www.wijherdenkenenvieren.nl
- www.geheugenvantilburg.nl

5. Vincents tekenlokaal

Inleiding

Vincents Tekenlokaal heeft in 2019 een goed jaar gedraaid met weer meer bezoekende scholen en een groter bezoekersaantal. De samenwerking met Ontdekstation013 heeft zich in dit jaar verder uitgebreid. Dat leverde een aantal mooie gezamenlijk projecten op. Verder hebben we vragen van scholen verwerkt in nieuwe lessen en hebben we een voorzichtige start gemaakt met naschoolse tekenlessen.

Activiteiten

- Workshopcarrousel i.s.m. Ontdekstation013 en het BIKcollectief voor een Kernvoorstelling van Theaters Tilburg: "Ko met de vlo", 18 en 19 februari.
- Workshopcarrousel Carnaval 6 t/m 10 maart, i.s.m. Ontdekstation013
- 22 mei, in de Dutch Technology Week: Verwonderroute voor scholen i.s.m. Natuurmuseum thema: 'Vleugels vliegen'.
- 22 mei, in de Dutch Technology Week: korte workshops, i.s.m. Ontdekstation013 en Techniek OntdekRijk.
- Deelname aan Tilburgs Techniek Talent 2019 in de Koepelhal, voor groep 8 en middelbare scholieren: met twee teken-tablets en de VR-set in onze stand bereikten we ruim 250 leerlingen.

- 22 en 23 juni Spoorparktekenen bij in het openingsweekend van het Spoorpark, bij onze stand kregen bezoekers een lesbrief, tekenplank, papier, potloden en een krukje en trokken het park in. Wij kwamen op de step langs voor tips en tricks.
- Stadsgezichten tekenen in de binnenstad Nop Briex (7 juli), Marieke Coenen (14 juli) en Ivo van Leeuwen (8 september).
- 24 en 25 augustus deelname RedHead-Days Tilburg met openstelling en workshop
- 55 jaar Molukse gemeenschap in Tilburg i.s.m. Werkgroep Maluku 55 jaar, tekenen met drie generaties, afsluiting met een expo in het Tijdlab 18 september
- 3 oktober deelname Junior Night University Tilburg met workshops perspectief tekenen (i.h.k.v. Weekend van de Wetenschap)
- 6 oktober deelname aan Weekend van de Wetenschap met workshops digitaal tekenen en de VR-set
- 26 oktober deelname Herdenken en Vieren, met workshops in de Wagenmakerij, i.s.m. Ontdekstation013.
- Ontwikkeling van veel nieuwe lessen voor schoolboekingen voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs.
- Deelname aan Museumschatjes van Erfgoed Brabant werd weer goed benut door p.o. - scholen.
- Ontwikkeling Nieuwe Huisstijl door Klari Taborsky en Madelon de Grauw
- Wietske gaf een serie naschoolse tekenlessen. Deze lessen gaan een vervolg krijgen want ze waren zeer snel volgeboekt.
- Héél weinig ICT storingen (in tegenstelling tot 2018)!

De Nieuwe Vincent

Ook dit jaar werd het talenttraject De Nieuwe Vincent weer georganiseerd. De deelnemers tekenden in het Wandelbos bij De Lustwarande, op zaal in museum De Pont, en onder leiding van een academiedocent op de Academie voor Beeldende Vorming van Fontys Hogescholen. Daniëlle Lemaire, de artist in Residence van het VanGoghuis in Zundert gaf er een workshop en het atelier van de Tilburgse kunstenaar Paul Bogaers werd bezocht. Het traject werd afgesloten met een expositie van 22 december tot en met 12 januari in KunstpodiumT. Onze wethouder van Cultuur en Jeugdzaken, Marcelle Hendrixx, verrichtte de opening. Lara van Hamond werd door de jury uitgeroepen tot winnaar van de Jan Naaijkenprijs junior en is daarmee De Nieuwe Vincent 2019.

Medewerkers

Een van onze vaste medewerkers kon door ziekte vanaf 20 augustus helaas niet meer worden ingepland. Door de extra inzet van onze freelance workshopbegeleiders en alle vaste medewerkers kon dit worden opgevangen. Sinds april hebben we een nieuwe communicatie-medewerkster voor 12 uur per week.

Daarnaast organiseerden we op 4 december, voor alle medewerkers van Ontdekstation013, Techniek OntdekRijk, Vincents Tekenlokaal, vrijwilligers en alle freelance workshopbegeleiders, een gezamenlijke kerstmaaltijd. Hierbij verzorgde elke organisatie een kennismakende activiteit. Het was een groot succes.

Samenwerkingen

- Ontdekstation013
- Techniek OntdekRijk
- Stadsmuseum Tilburg
- Natuurmuseum Tilburg
- Tilburg University
- KunstpodiumT
- Fontys Academie voor Beeldende Vorming Tilburg
- VanGoghHuis Zundert
- Kunstlab
- Werkgroep Maluku
- Theaters Tilburg

Cijfers

We hebben 116 schoolklassen ontvangen; in 2018 waren dit er 93.

Over het totale aantal bezoekers bestaan geen harde cijfers. Dit komt doordat Ontdekstation013 en Vincents Tekenlokaal één ingang delen en bezoekers die niet op afspraak komen niet worden ingedeeld naar doel van hun bezoek. De indruk bestaat wel dat er aanzienlijk méér bezoekers zijn geweest in 2019.

Colofon

Missie

Stichting Mommerskwartier is de koepelorganisatie die de instellingen TextielMuseum, Stadsmuseum Tilburg en Regionaal Archief Tilburg ondersteunt in een goede uitvoering van hun taken. De ondersteunende activiteiten zijn gebundeld in de eenheid Bedrijfsvoering. De organisatie heeft als ambitie om met al haar onderdelen toonaangevend te zijn binnen de diverse onderdelen van de cultuursector.

De gemeente Tilburg is de belangrijkste financier en opdrachtgever voor Stichting Mommerskwartier en heeft de stichting v.w.b. erfgoed en musea een sleutelrol toegekend in het regisseren van de samenwerking tussen culturele en maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, bedrijven en particulieren teneinde de verhalen van Tilburg te vertalen naar aansprekende presentaties.

Slagkracht zit in de instellingen, waarbij zelfstandigheid van handelen is geborgd in de koers en onderlinge afspraken. Samenwerking tussen de eenheden wordt gestimuleerd, maar is geen noodzakelijke voorwaarde voor het succes.

Bedrijfsvoering is ondersteunend, faciliterend, signalerend en adviserend voor de 3 instellingen. Bedrijfsvoering richt zich daarbij op kwaliteit, efficiency en effectiviteit van de organisatie, zodanig dat de doelen van de instellingen worden behaald.

Uitgave van

Stichting Mommerskwartier, Postbus 4265, 5004 JG Tilburg
www.stichtingmommerskwartier.nl

Stichting Mommerskwartier

bestaat uit de instellingen:

TextielMuseum -	www.TextielMuseum.nl
Stadsmuseum Tilburg -	www.stadsmuseumtilburg.nl
Regionaal Archief Tilburg-	www.regionaalarchieftilburg.nl

Tekst

Errol van de Werdt, Karel Heijs, Raad van Toezicht, Hebe Verstappen, Elles van Vegchel, Gert-Jan de Graaf, Marloes Coppes, Jojanneke van Zandwijk, Laure Sauer

Verspreiding

Digitaal op de website van Stichting Mommerskwartier

Bijlage 1 Overzicht uitgaande bruiklenen TextielMuseum 2019

Overzicht uitgaande bruiklenen 2019:

Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

Nederland Bauhaus - Pioniers van een nieuwe wereld, 2019-02-09 t/m 2019-05-26

Bruikleen van 27 Bauhausstoffen van Kitty van der Mijll Dekker, Otti Berger, Greten Neter-Kähler, Elmar Berkovich e.a. uit de collectie Textielvormgeving.

Ikea Museum, Almhült, Zweden

Home Futures (reizend), organisatie Design Museum Londen, 2019-04-25 t/m 2019-08-23

17551a=d, Makkink & Bey, Studio, WarmteWeefsel, uit de serie HuisRaad, 2013-2014

GEM, Museum voor Actuele Kunst, 's-Gravenhage

Krijn Giezen, 2019-06-15 t/m 2019-10-13

BK0153a=g, Giezen, Krijn, Installatie 'Zonder titel' en wandkleed 'Indian Cress', 1965-1989

Stedelijk Museum Schiedam, Schiedam

Meesterlijke Vrouwen : Tien avant-garde kunstenaars die je gezien moet hebben, 2019-06-15 t/m 2019-09-08

BK0313, Rees, Adya van, Wandkleed 'Dieu avertit', ca 1929

Cité Internationale de la Tapisserie, Aubusson, Frankrijk

Mural and Spatial - How the Lausanne Biennials 1962-1969 transformed the World of tapestry, 2019-06-28 t/m 2019-09-29

BK1083, Scholten-van de Rivière, Désirée, 'Het Beloofde Land', 1964

AaBe Fabriek, Tilburg

Presentatie AaBe Fabriek, 2019-09-11 t/m 2020-09-06

05390, Ericsson (Stockholm), Prikklok van AaBe Wollenstoffenfabriek, Tilburg

05519, Reclamebord AaBe

05995, Helm voor BedrijfsZelfBescherming; B.Z.B. AaBe Fabrieken, Tilburg

Museum Henriette Polak, Zutphen

Alle dagen kunst - toegepaste kunst van kunstenaars uit de collectie, 2019-10-12 t/m 2020-02-09

BK0185b, Horn, Lex, 'Bevrijding', ontwerp-tekening

BK0437, Horn, Lex, Wandkleed met abstracte voorstelling, 1967-1968

BK1103a=d, Horn, Lex, Schetsboek met ontwerpen voor het wandkleed 'Rehoboth', 1962

Le Signe, Centre National du Graphisme, Chaumont, Frankrijk

Textile, 2019-10-17 t/m 2020-03-20

15127, Baas, Maarten, 'Animal Skin' (2), 2008-2010

CODA Museum, Apeldoorn

Beppe Kessler, 2019-11-03 t/m 2020-03-08

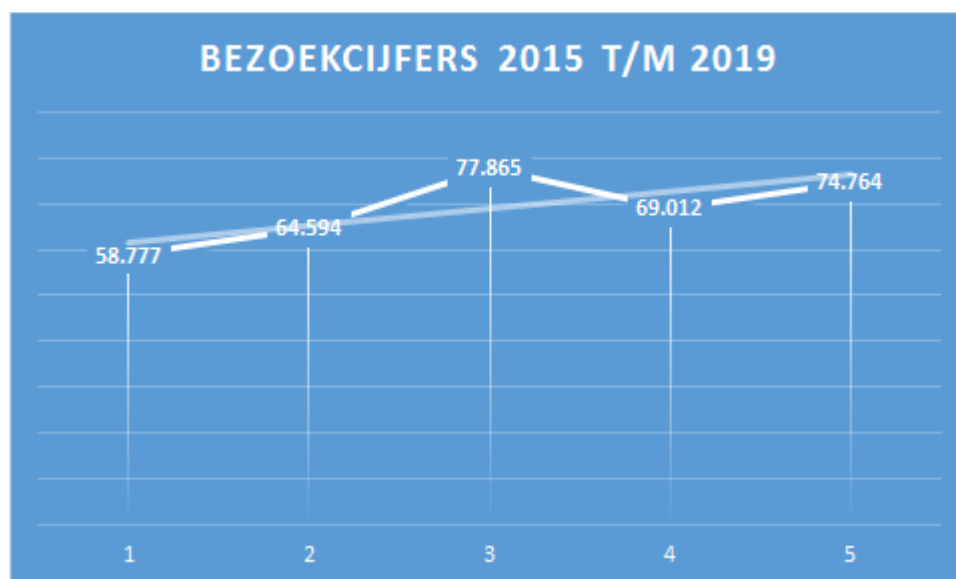
17297, Kessler, Beppe, Proefkleed voor de De Lairesezaal in het Binnenhof (Den Haag), 1998-2000

11 sieraden van Beppe Kessler uit de collectie Textielvormgeving.

Bijlage 2 Marketing & Communicatie

- In 2019 bezochten 74.764 bezoekers het museum, ten opzichte van 69.012 bezoekers in 2018.
- De gemeten free publicity mediawaarde was €2.068.756, met een bereik van minimaal 83,5 miljoen.*
- De website werd in 2019 door 220.642 mensen (unieke bezoekers) bezocht.
- Het aantal volgers via social media (Instagram, Facebook, Twitter en LinkedIn) groeide met 40% naar ruim 70.000. Instagram groeide het sterkste met ruim 50%.
- In 2019 werd een nieuwe website ontwikkeld, waarmee een verbeterslag werd gemaakt op gebied van publieksvriendelijkheid, technische stabiliteit en marketingmogelijkheden. Ook geeft de nieuwe website de potentiële bezoeker een beter beeld van het museum.
- Het klanttevredenheidscijfer van bezoekers aan het museum bedroeg een 8.7.
- Het TextielMuseum staat op de 3de plek op de ranglijst van Noord-Brabantse musea qua spontane bekendheid en neemt de 4de positie in de ranglijst van sterkste museummerken in Noord-Brabant in.

**De mediawaarde en het bereik is gemeten op basis van de zoekterm 'TextielMuseum' en aparte zoekwoorden per tentoonstelling. De media-aandacht voor alle tentoonstellingen, actualiteiten en events in 2019 samen vormen de totale gemeten PR-waarde. Dit aantal is niet volledig, maar minimaal. O.a. niet meegenomen zijn alle publicaties in printmedia en vermeldingen op social media. Vanaf 2019 wordt een nieuwe meet-methodiek gebruikt waardoor 2019 en de voorgaande jaren niet vergeleken kunnen worden.*

Campagnes tentoonstelling

In de campagnes hebben we ons gericht op het werven van bezoekers, het vergroten van de zichtbaarheid en naamsbekendheid en het versterken van het imago van het museum. Daartoe is een nauwkeurig mix van earned, owned en bought media ingezet. In 2019 is er campagne gevoerd rondom de volgende tentoonstellingen:

Cultural Threads

24 november 2018 t/m 12 mei 2019

Budget: €30.000

- Outdoor campagne Tilburg
- Indoor affichering + flyers in 6 steden
- Advertenties kunst & cultuur magazines
- Cultuurladder dagbladen
- Online display campagne dagbladen
- Social media advertising incl. youtube campagne

Resultaten:

- Bezoekers museum tijdens tentoonstelling: ruim 32.500
- PR waarde: € 216.255
- Bereik: 3.200.000 impressies
- Media: o.a. De Volkskrant, De Groene Amsterdammer, NRC, MetropolisM, Museumtijdschrift, TxP, Harper's Bazaar, Brabants Dagblad, ELLE, Fashion United, Spoor Magazine, Bulletin, Mode Muze, H'art Magazine, Link Magazine, Beelden Magazine, Métier Magazine.

Bauhaus&

25 mei t/m 3 november 2019

Budget: €30.000

- 162 schermen op 5 NS stations
- Outdoor campagne Tilburg
- Indoor affichering + flyers in 6 steden, 900 locaties
- Advertenties kunst & cultuur magazines, dagbladen
- Social media advertising
- Crowd-generated win-actie rondom weefinstallatie

Resultaten:

- Bezoekers museum tijdens tentoonstelling: ruim 34.000
- PR waarde: € 108.356
- Bereik: 3.400.000 impressies
- Media: o.a. De Volkskrant, Volkskrant Magazine, Trouw, Sabato (De Tijd), Museumtijdschrift, Muze, TxP, WOTH, De Architect, Stylink, LINK Modevakblad, Palet, Vezel, Dutch Design Daily,

Nouveau, Vogue, LINDA, NSMBL, Brabants Dagblad, Tilburg.com en een tv-item op Omroep Tilburg.

The Art of Lace – Haute couture van Chanel tot Iris van Herpen
16 november 2019 t/m 10 mei 2020

Budget: €20.500

- Outdoor campagne 5 steden
- Online pre-roll video campagne op NPO
- Indoor affichering + flyers in 6 steden, 900 locaties
- Advertenties kunst & cultuur magazines
- Social media advertising

Resultaten (gemeten van 16 november tot 31 dec 2019):

- In de eerste 1,5 maand trok The Art of Lace al bijna 10.000 bezoekers.
- PR waarde: € 277.186
- Bereik: 2.800.000
- Media: o.a. NRC, Volkskrant, Volkskrant Magazine, 6Inside, Blauw Bloed, Fashion United, Harpers Bazaar, L'Officiel, Nouveau, Elegance, Libelle, Handwerk zonder Grenzen, Grazia, Beau Monde, &C magazine, Elle, Link Modevakblad, Museumtijdschrift, See all this.

Een greep uit de projecten uit het TextielLab & label 'byTextielMuseum'

Immense gordijnen door Inside Outside x TextielMuseum in de LoHal

Resultaten:

PR – waarde € 489.170

Bereik 19.300.000 impressies

Media: o.a. Brabants Dagblad, NRC, Radio NPO 1, AD, Volkskrant, Trouw, Tilburg Cultureel, Tilburg.com en Tilburgse Koerier

Tafelgoed Mae Engelgeer x 'byTextielMuseum'

Resultaten:

Media: o.a. ELLE Decoration, ELLE Eten, Marie Claire Maison, Eigen Huis & Interieur en Linda Magazine.

Kustaa Saksi's werk Archipelago voor Europagebouw Brussel

Resultaten:

Media: Artdaily , TL Mag, Promateria, Selvedge Magazine, Irenebrineation, De architect

Corporate marketing

Ter versterking van de corporate marketing van het museum is in 2019 een nieuwe website ontwikkeld. Er is een brandvideo ontwikkeld en een inhaalslag gemaakt in het beeldmateriaal ten behoeve van de positionering van het museum. Ook zijn tone-of-voice richtlijnen opgesteld voor zowel tekst als beeld in de corporate communicatie.

Educatie- en publieksactiviteiten

Ter ondersteuning van de educatiemarketing zijn advertenties ingezet en is een video ontwikkeld rondom het thema Talentontwikkeling. Ook werft de afdeling Marketing- en communicatie de deelnemers voor de publieksactiviteiten - zoals workshops, masterclasses, rondleidingen, symposia en lezingen - en voor de ervaringsplekken voor studenten in het lab.

Evenementen 2019

Nationale Museumweek: 564 bezoekers

Open Monumentendag Tilburg: 418 bezoekers

Presentatie op Open Monumentendag Amsterdam: 3.225 bezoekers

TOP week Universiteit Tilburg: 120 bezoekers

PR- en marketing samenwerkingen

Toeristisch: City Marketing Tilburg, VVV, Visit Brabant, ANWB

Lokaal: Cultuuralliantie, De Pont museum, Performance weekend, Leo gastatelier Tilburg, Knetters

Kinderboekenfestival, Geluksplekken, TIAF

Nationaal: NS Spoor Magazine, Museumkaart, Vrije Academie, RAILTV, Kruitvat

Sociaal: De Zonnebloem, Quiet Tilburg, Meedoenregeling Tilburg, Social Label, ASVZ Tilburg,

Museum TV - Door de ogen van

Internationaal: Exponatec, Heimtextiel

Bijlage 3 Subsidies en fondsen

De steun van subsidies, fondsen en stichtingen is essentieel voor het TextielMuseum. We bedanken onze partners voor hun buitengewone toewijding.

Subsidiegevers

Gemeente Tilburg
Provincie Noord-Brabant

Fondsen & Stichtingen

BankGiro Loterij
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
Fonds 21
Mondriaan Fonds
Prins Bernhard Cultuurfonds
Stichting Vrienden TextielMuseum
Stichting Zabawas
VSB Fonds

Fondsen per project 2019

Fonds 21	The Art of Lace	€ 40.000
Stichting Zabawas	Kiki van Eijk	€ 10.000
Fonds 21	Design Studio	€ 50.000
Mondriaan Fonds	Collectieprogramma's 2020-21	€ 180.000
SCI (Stimuleringsfonds Creatieve Industrie)	Wij gaan het maken! (Activiteitenprogramma 2018)	€ 45.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	Kiki van Eijk	€ 5.000

Bijlage 4 Stichting Mommerskwartier: lezingen, openingen en bijeenkomsten- Directie

2019:

7 januari	Museumvereniging, Utrecht
9 januari	VNO/NCW Brabant/Zeeland/BORT, Tilburg
10 januari	Provincie Noord-Brabant, 's Hertogenbosch
15 januari	Ontvangst Studenten op de Spot - Erasmus University Rotterdam, Tilburg
15 januari	Top Delft, Delft
24 januari	Opening LocHal, Tilburg
30-2 februari	Doha, Qatar
20 februari	Ontvangst Arjen Uijterlinde, Ambassador for International Cultural Cooperation, Tilburg
8 maart	Amsterdam Fashion Week: Maison the Faux, Amsterdam
13 maart	Ontvangst ambassadeur van Israël en Burgemeester Weterings, Tilburg
15 maart	100 jaar Viering Van Spaendonck, Tilburg
20 maart	Werkbezoek Princessehof, Leeuwarden
28-29 maart	Ontvangst Jannis Jeffries, United Kingdom, Tilburg
3 april	Ondertekening Erfgoedgedragscode Van Gogh Monumenten, Tilburg
9 april	Diner Corps Diplomatique, Koninklijk Paleis, Amsterdam
10 april	Ontvangst Kolomna Heritage Museums, Tilburg
12 april	Ontvangst woordvoerder Cultuur VVD, Tilburg
18 april	Uitreiking Lanciersprijs Regionaal Archief Tilburg, Tilburg
25-28 april	Sint Petersburg, Hermitage, Ambassade, Rusland
7 mei	Cultuuralliantie, Tilburg
8 mei	Past Rotarians, Tilburg
16 mei	Ontvangst Cooper Hewit, New York, Tilburg
17 mei	Prijsuitreiking Gebouw van het jaar – LocHal, Tilburg
21-22 mei	Colloquium Fonds voor cultuurmanagement, Antwerpen, België
23 mei	Symposium "Het Nederlands Museum in Transformatie", Delft
27-29 mei	We are Museums, Katowice, Polen
3-4-5 juni	Iccrom, Rome, Italy
11 juni	Ministerie OCW, LocHal, Tilburg
12 juni	Dutch Design Awards Gala, Eindhoven
14 juni	KABK, Den Haag
18 juni	Ontvangst ambassadeurs en attachés, Tilburg
19-22 juni	National Silk Museum, Hangzhou, China
27 juni	Oogstbijeenkomst Culturele eigen(wijs)heid, Tilburg
4 juli	Ontvangst Raad voor Cultuur, Den Haag, Tilburg
22 augustus	Ministerie van OCW, Den Haag
27 augustus	Lafayette Anticipations, Parijs, Frankrijk
30 augustus	Visit Brabant, Tilburg
30 augustus	Inrichting Dwaalgebied tussen TextielMuseum en De Pont, Tilburg
4 september	Ontvangst Oyfo Kunst en Techniek, Hengelo, Tilburg
10 september	Ontvangst Cultureel attaché Moskou, Rusland
12 september	Ontvangst ambassadeur van Rwanda, Tilburg
24-28 september	Best in Heritage, Dubrovnik, Kroatië
3 oktober	Museumcongres, Kerkrade
4 oktober	50 jaar Interpolis, Tilburg

9 oktober	Ontvangst Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed, Hasselt, België
16 oktober	Festival Circolo, Tilburg
18 oktober	Ontvangst Delegatie uit USA en China via het Nieuwe Instituut, Rotterdam, Tilburg
22 oktober	Ontvangst Creativity World Forum, Tilburg
24 oktober	Ontvangst minister Van Engelshoven, OCW, Tilburg
25 oktober	Dutch Design Week, Eindhoven
26 oktober	Uitreiking publiekswinnaar Dutch Design Award, Eindhoven
29-4 november	Handelsmissie Changzhou, China
29-21 november	Exponatec, Keulen, Duitsland
22 november	Carlos Amoraes, Stedelijk Museum, Amsterdam
25 november	Museumvereniging, Leiden
27 november	Ontvangst Finse museum associatie, Turku, Finland
27 november	Heldinnen van het Tilburgs Verzet, Regionaal Archief Tilburg, Tilburg
28-2 december	Sint Petrusburg, Rusland
7-9 december	CHAT, Hong Kong

Bestuursfuncties:

Nederlands Museum Register, toezichthouder

CHAT (Center of Heritage and Textile), Hong Kong, advisory board

KABK (Textiel & Mode), Den Haag, werkveldcommissie

Bijlage 5 Digitalisering 2019

Gemeente	Archieven en collecties
Alpen-Chaam	Charters Chaam: 3 charters Dorpsbestuur Alphen 1600-1810, borgbrieven Dorpsbestuur Chaam 1580-1810, borgbrieven Scanning on demand: 63 dossiers
Baarle-Nassau	Charters Baarle-Nassau: 5 charters Dorpsbestuur Baarle-Nassau 1550-1811, borgbrieven Scanning on demand: 50 dossiers
Dongen	Charters Dongen: 9 charters Dorpsbestuur Dongen 1369-1811, borgbrieven Dorpsbestuur 's Gravenmoer 1661-1813, borgbrieven Gemeentebestuur Dongen 1927-1928
Drimmelen	Dorpsbestuur Drimmelen en Standhazen 1625-1810, borgbrieven Dorpsbestuur Hooge en Lage Zwaluwe 1550-1813, borgbrieven Dorpsbestuur Made en Drimmelen 1694-1810, borgbrieven Dorpsbestuur Terheijden 1569-1810, borgbrieven Foto's: 1 foto Terheijden
Geertruidenberg	Charters Geertruidenberg: 3 charters Dorpsbestuur Raamsdonk 1317-1814, borgbrieven Scanning on demand: 3 dossiers
Gilze en Rijen	Dorpsbestuur Gilze en Rijen 1589-1810, borgbrieven

	<p>Foto's: 23 foto's Rijen</p> <p>Scanning on demand: 5 dossiers</p>
Goirle	<p>Dorpsbestuur Riel 1635-1810, borgbrieven</p> <p>Scanning on demand: 98 dossiers</p> <p>Schepenbank Tilburg en Goirle 1408-1810, deel 1: 8.095 dossiers</p>
Hilvarenbeek	<p>Dorpsbestuur Diessen 1679-1810, borgbrieven</p> <p>Dorpsbestuur Hilvarenbeek 1392-1810, borgbrieven</p> <p>Foto's: 3 foto's Diessen</p> <p>Scanning on demand: 66 dossiers</p>
Loon op Zand	<p>Charters Loon op Zand: 1 charter</p> <p>Dorpsbestuur Loon op Zand 1570-1811</p> <p>Foto's: 29 foto's</p> <p>Schepenbank Loon op Zand 1358-1810</p>
Oisterwijk	<p>Charters Oisterwijk: 2 charters</p> <p>Dorpsbestuur Moergestel 1310-1811, borgbrieven</p> <p>Dorpsbestuur Oisterwijk 1390-1814, borgbrieven</p> <p>Foto's: 19 foto's Moergestel</p> <p>Scanning on demand: 2 dossiers</p>
Oosterhout	<p>Charters Oosterhout: 1 charter</p> <p>Dorpsbestuur Oosterhout 1500-1810, borgbrieven</p> <p>Foto's: 20 foto's</p> <p>Gemeentebestuur Oosterhout 1934-1946</p> <p>Scanning on demand: 42 dossiers</p>

Tilburg	<p>Charters Udenhout: 3 charters</p> <p>Charters Tilburg: 27 charters</p> <p>Dia's: 50 dia's Noordhoekse Kerk</p> <p>Dorpsbestuur Tilburg 1387-1810, borgbrieven</p> <p>Dorpsbestuur Udenhout 1597-1813, borgbrieven</p> <p>Fotonegatieven Van Aarle: 9.013 negatieven</p> <p>Foto's: 1.013 foto's Tilburg</p> <p>Gemeentebestuur Tilburg 1908-1937: ingebonden notulen Gemeenteraad en B&W, jaarverslagen en gemeentebladen</p> <p>Gemeentebestuur Udenhout 1926-1996</p> <p>Schepenbank Tilburg en Goirle 1408-1810, deel 1: 8.095 dossiers</p>
---------	---

Bijlage 6 Aanwinstenlijst 2019

Aanwinsten en verliezenlijst januari-december 2019

Dongen

1323, 1679 Bouwvergunningen Dongen 1902-1979 en 1980-1996,
1086, 1681 Bouwvergunningen 's Gravenmoer 1908-1979 en 1980-1996,
1644 Bouwvergunningen nieuwe gemeente Dongen 1997-2009
290 meter tijdelijk buiten de archiefbewaarplaatsen uitgeplaatst wegens digitalisering.

Geertruidenberg

2645 Aanvulling op het archief van Bas Zijlmans
2701 Klassenfoto van de Christelijke School in Raamsdonksveer nr 1
10001-10002 Bouwvergunningen van de voormalige gemeenten Geertruidenberg 1928-1996
Raamsdonk 1940 - 1996, 354,4 GB

Gilze en Rijen

2837. Aanvulling op het archief van de R K parochies H Maria Magdalena en H Maria Boodschap te Rijen, 2 meter

Goirle

1615 Lokale Omroep Goirle, 1972-2009, 3,750 meter
1691 Wereldwinkel Goirle 1975-2018, 0,25 meter

Hilvarenbeek

5009 Opslag gescande bouwvergunningen, 1997-2011, 124,375 meter
Tijdelijke opslag

Loon op Zand

1102 Verslag van de secretaresse H Dekkers van de E H B.O. vereniging Damiaan over de bevrijding met de vele slachtoffers tijdens de bevrijding van Kaatsheuvel, 1944 Fotokopie

Oisterwijk

409 Prent van Jan van Osterwijk, een van de martelaren van Gorcum
1105 Dagboek annex reisverslag van Nelly van Scheepen van een vakantie in O1sterwijk, augustus 1939
1694. Moergestels Nieuws, 1976-2016, 2,88 meter
Verlies
1460 Incomplete serie van Moergestels Nieuws, 1,5 meter

Oosterhout

2070 Foto's van de familie Fick over de H Kindheidsoptochten

Tilburg

15. Aanvulling op de R.K doop-, trouw- en begraafboeken, 1774-1836
R K parochie 't Heike, twee doopboek 1774-1815
R K parochie 't Goirke, twee doopboeken 1814-1836 en twee trouwboeken 1722-1796
16 Latere vermeldingen betreffende ambtshalve verbetering, 2019
N B Ook wel kantmeldingen genoemd
250 Programma's van de Kleine Academie van de opera's Madama Butterfly en Carmen. Gedrukt

- 272 Aankondiging van de Nationale Competitie om de zilveren Heidsick Monopole Beker op het terrein van Willem II in het Sportpark te Tilburg, 1925 Gedrukt
- 272 Tilburgse voetbalvereniging Willem II, 8 meter
- 338 Verklaring van echtheid van aartsbisschop Joannes Zwijsen van een relik van de heilige Aloysius Gongoza ten behoeve van de Sint Aloysiuschool, 1858
338. Dagboek van Willem Klaassen, 1831
- 338 Ansichtkaart van na de Tweede Wereldoorlog aan Jettie, 1945.
- 399 Documentatie van Jan Douwes over de militaire tehuizen m Tilburg
- 399 Stukken afkomstig van G Ansems met betrekking tot het Sint Gerlach-Instituut, 1960-2009 Met foto's.
- 399 Documentatie en foto's over het afscheid van Cees Becht als burgemeester van Tilburg, 1975 Totaal 0,125 meter
- 406 Foto's van de familie Doorenbosch en Josef Missiehuis
- 528 Dagboek van Anna Maria Dalenoord-Dijkstra (1909-2008) tijdens de laatste oorlogsdagen en de bevrijding van Tilburg, 12 september- 29 oktober 1944
- 643 Aanvulling op het archief van de Koninklijke Liedertafel 'Souvenir des Montagnards' te Tilburg, 1864-2006, 0,1 meter
- 683 Foto's van de sloop van de Besterdse kerk, 1975, 8 stuks
- 1062 Aanvulling op de bouwvergunningen gemeente Udenhout, 1938-1949, 0,125 meter
- 1489 Prent van Kees Mandos met de titel Memorare, Virgo Maria, oktober 1947
- 1629 Archief van Vereniging Sint Olaf, Tilburgs Studenten Corps, 1928-1998, 0,75 meter
- 1667 Archief van de familie Mol, pater Van Riel en pater Meuwese, 1906-2004, 0,13 meter
1670. Tilburgse Koraalvereniging, 1899-2016, 0,75 meter
- 1671 Kaart van het Vaandel Sint Sebastiaan, 1971-1972, 2 meter
- 1693 Collectie Anton J Voeten (1862-1950), 1897-1912, 0,125 meter.
- 1695 Collectie dia's van de Dienst Publieke Werken, 1980-2000, 2 meter
- 1698 Negatieven van fotograaf Klaas de Bont
- 1706 Stichting RTAV Raad van Tilburgse Amateur Voetbalverenigingen, 1962-2017, 0,125 meter
- 1707 Tilburgse Wielerclub Pijnenburg, 1897-2019, 1,125 meter
- 1710 Collectie Cees de Jong, OR-lid bij Swagemakers - Bogaerts BV, 1966-1977, 0,125 meter
- 1712 V O F "Flessenhandel Catalonie" gevestigd te Tilburg, 1916-1998, 0,25 meter
1719. Collectie fotoalbums Ad Smulders, 1996-2015, 1,5 meter
-
- 429 Te vernietigen documenten uit de collectie van mr F J van Liempt, advocaat te Tilburg, 0,5 meter
- 639 Te vernietigen documenten uit het archief van het Comité Anjerfonds, afdeling Tilburg, 1966, 0,02 meter
- 662 Te vernietigen documenten uit het archief van het parochie en Jeugdhuis comité parochie Sint Anna te Tilburg, 0,25 meter
- 682 Te vernietigen documenten van de bouw van een woning door aannemer F.C. Ketelaars, 0,125 meter
- 1237 Negatievenarchief van de fotografen Conny en Frans van Aarle, 47 meter.

Vernietigd
47,895 meter

Bijlage 7 Verpakkingslijst

Archiefnr: Titel:

omvang

16	Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente Tilburg	39,425
338	Collectie handschriften Tilburg	0,875
427	Havenmeester van Tilburg.	0,125
511	Wijkvereniging Hasselts Belang, Tilburg	0,25
555	Nederlandse R.K. Bond van Handels-, Kantoor- en winkelbedienden St. Franciscus van Assisi, afd. Tilburg.	0,125
557	R.K. Redenaars en Studieclub St. Joannes Chrysostomus, v/h Redenaarskring Demosthenes, Tilburg.	0,125
558	Stichting Katholieke Vormingsschool voor de Detailhandel Tilburg en Omstreken te Tilburg.	0,125
624	Rooms-Katholieke parochie St. Liduina te Tilburg	0,125
625	Stichting tot onderhandse steunverlening, Tilburg.	0,125
639	Comite Anjerfonds, afd. Tilburg te Tilburg	0,125
662	Parochie Jeugdhuis Comite St. Anna te Tilburg	0,375
663	Parochiecentrum 't Heike te Tilburg	0,125
679	Partij Midden Brabant te Tilburg.	0,125
680	Kaartclub Gezelligheid zij ons doel, Tilburg. (G.Z.O.D.)	0,125
681	J.A. Moeskops te Tilburg.	0,1
696	Gemeentebestuur van Goirle	19,25
735	Collectie P. van Rooy, Loon op Zand	0,125
736	Commissie Oisterwijk 750 jaar	0,875
755	Vertrouwenscommissie Burgemeestersbenoemingen Hilvarenbeek	0,125
781	Schepenbank van Loon op Zand	17,375
788	Comité Ronde van Berkel-Enschot, nadien Stichting Wielercomité Ronde van Berkel-Enschot	0,125
887	Vertrouwenscommissie Burgemeestersbenoeming Tilburg.	0,125
902	Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de voormalige gemeente Berkel-Enschot (tijdelijk op F7)	2,5
903	Bevolkingsregisters van de gemeente Berkel-Enschot	2,5
904	Bevolkingsregisters van de gemeente Diessen	2,375
906	Bevolkingsregisters van de gemeente Goirle	3,425
910	Bevolkingsregisters van de gemeente Loon op Zand	10,125
912	Bevolkingsregisters van de gemeente Moergestel	2,25
914	Bevolkingsregisters van de gemeente Oisterwijk	4,75
918	Bevolkingsregisters van de gemeente Tilburg	59,5
920	Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente Udenhout	3,75
1311	P.J. Clijssen, glazenier	2
1548	Mooi Zo Goed zo te Tilburg	0,125
1691	Wereldwinkel Goirle 1975-2018	0,25
1695	Dia's Publieke Werken/Dienst Ruimtelijke Ordening en Milieu	2
1706	Stichting RTAV Raad van Tilburgse amateur voetbalverenigingen	0,125
1707	TWC	1,125
1710	Collectieverzameling van Cees de Jong, OR-lid bij Strijkgarensponnerij Swagemakers - Bogaerts B.V	0,125
1712	V.O.F. "Flessenhandel Catalonië" gevestigd te Tilburg	0,25
2005	Bevolkingsregisters van de gemeente Oosterhout	21
Totale omvang verpakt:		198,45

Bijlage 8 Inventarisatie

Inventarisatie 2019

Nr.	Omschrijving	periode		meters
427	Havenmeesters van Tilburg	1950	1962	0,125
557	R.K. Redenaars en Studieclub St. Joannes Chrysostomus, v/h Redenaarskring Demosthenesö, Tilburg.	1946	1955	0,1
558	Stichting Katholieke Vormingsschool voor de Detailhandel Tilburg en Omstreken te Tilburg.	1957	1962	0,1
624	Rooms-Katholieke parochie St. Liduina te Tilburg	1946	1952	0,125
625	Stichting tot onderhandse steunverlening, Tilburg.	1975	1980	0,1
639	Comite Anjerfonds, afd. Tilburg te Tilburg	1963	1967	0,1
662	Parochie Jeugdhuis Comite St. Anna te Tilburg	1957	1987	0,35
663	Parochiecentrum 't Heike te Tilburg	1967	1989	0,2
679	Partij Midden Brabant te Tilburg.	1967	1975	0,1
680	Kaartclub Gezelligheid zij ons doel, Tilburg. (G.Z.O.D.)	1945	1973	0,13
681	J.A.Moeskops te Tilburg.	1899	1942	0,1
682	C.F. Ketelaars, handelaar in kolenwaren en steenkool te Tilburg	1930	1933	1
684	Rooms-Katholieke parochie van het Allerheiligste Sacrament te Tilburg	1954	1958	0,13
735	Collectie P. van Rooy, Loon op Zand	1947	1947	0,1
736	Commissie Oisterwijk 750 jaar	1963	1963	0,38
788	Comité Ronde van Berkel-Enschot, nadien Stichting Wielercomité Ronde van Berkel-Enschot	1953	1992	0,13
823	Binnenlandse Strijdkrachten, afdeling Moergestel.	1944	1945	0,25
747	Collectie Heerkens te Hilvarenbeek	1854	1982	0,5
509	Commissie ad hoc Betaald Voetbal Tilburg	1978	1980	0,35
466	Commissie voor beroepschriften ingevolge art. 8 Monumentenzorg te Tilburg	1979	1982	0,25
1629	Studentenvereniging T.S.C. St. Olof te Tilburg	1928	1998	0,75
272	Tilburgse voetbalvereniging Willem II	1896	2000	8
1670	Tilburgse Koraalvereniging	1899	2016	0,75
1694	Moergestels Nieuws	1976	2016	2,88
1671	Gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan	1971	1972	6
976	Sociëteit Amicitia, 's Gravenmoer	1929	1963	0,1
555	Nederlandse R.K. Bond van Handels-, Kantoor- en winkelbedienden St. Franciscus van Assisië, afd. Tilburg	1941	1962	0,13
1311	P.J. Clijsen, glazenier	1928	1966	10
1695	Dia's Publieke Werken/Dienst Ruimtelijke Ordening en Milieu	1980	2000	2
511	Wijkvereniging Hasselts Belang Tilburg	1928	1956	0,25
710	Vereniging Katholieke Kunstkring Oisterwijk	1912	1967	3,25
1706	Stichting RTAV Raad van Tilburgse Amateur Voetbalverenigingen	1962	2017	0,13
643	Plaatsingslijst van het archief van de Koninklijke Liedertafel 'Souvenir des Montagnards' te Tilburg	1864	2005	3,1
1691	Wereldwinkel Goirle	1975	2018	0,23
1712	V.O.F. "Flessenhandel Catalonië" gevestigd te Tilburg	1915	1998	0,25

Bijlage 9 Prestatieafspraken 2019 gemeente Tilburg

Uitvoering subsidiecontract gemeente Tilburg

In het subsidiecontract 2017-2020 tussen gemeente en Stichting Mommerskwartier zijn met betrekking tot het TextielMuseum en Stadsmuseum prestatieafspraken vastgelegd. Over deze afspraken dient in het jaarverslag te worden gerapporteerd.

TextielMuseum

Contractafspraken	Contract	Realisatie	Toelichting
Openingstijden (voor publiek):	1.950	1.950	Openingstijden di t/m vr 10 – 17 uur, zat & zon 12- 17 uur feestdagen afwijkende openingstijden
Bezoekersaantallen:	60.000	74.764	Het TextielMuseum heeft in 2018 wederom op positieve wijze van zich doen spreken. Hoogtepunten waren o.a. het winnen van de “Best in Heritage Award” en het “aankleden” van de Lochal.
Tentoonstellingen: 4 grote tentoonstellingen per jaar	4	4+	<ul style="list-style-type: none"> • Cultural Threads (t/m 12-05-2019) • Bauhaus (mei 2019-november 2019) • Art of Lace (november 2019-mei 2020) • Black & White (maart 2019-maart 2020) • Herinrichting Wollendekenfabriek • Chris Lebeau; Flora en Fauna (december 2018-januari 2020)
Educatieve programma's	15	15+	Diverse programma's voor particulieren en professionals.
Educatieve programma's onderwijs	7	7+	Zie jaarverslag H. 2.1
Talentontwikkeling	6	6+	Zie H 2.2 jaarverslag
Projecten TextielLab	150-200	200+	Zie H. 2.2 jaarverslag

StadsmuseumTilburg

Contractafpraak	contract	Realisatie	toelichting
Exploiteren van Stadsmuseum Tilburg		gerealiseerd	Zie H. 4
Beheer onderhoud stadscollectie		gerealiseerd	Zie H. 4
Exploitatie VTL		gerealiseerd	Zie H. 4
Tentoonstellingen	2	gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> • ‘Goud van Tilburg’, tijdens MuseumWeek 2019. • Expositie ‘het Bewaren Waard’ in Ons Koningsgoord Berkel-Enschot, vanaf 1 september tot en met 30 september 2018.

Digitale Omgevingen	2	gerealiseerd	Geheugen van Tilburg Erfgoed Tilburg
Lezing	1	gerealiseerd	Lezing Immaterieel erfgoed bij Conferentie Immaterieel Erfgoed Verzamelen, 11 oktober 2019, LocHal Tilburg.
Evenementen	2	gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> • Museumweekend 'Goud van Tilburg' in NS-16. • Evenement Groeten uit Berkel-Enschot, maand september 2019.
Educatieve programma's	1	gerealiseerd	In 2018 is de productie van de Historische Atlas van Tilburg door Stadsmuseum Tilburg gecoördineerd. Er zijn in totaal 20 auteurs waarvan drie redactieleden: Pieter Siebers, Rob van Putten en Petra Robben. De fotografie is in handen van Jan van Oevelen. Het werk is gereed voor druk en uitgave.
Aantal publicaties	1	gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> • R. van Putten, P. Robben, P. Siebers, <i>Historische Atlas van Tilburg</i> (Nijmegen 2019). • B. van Oudheusden, P. Robben, <i>Groeten uit Berkel-Enschot</i> (Tilburg 2019).
Bezoekers Vincents Tekenlokaal	6000	4603	Betreft aantal bezoekers op basis van exclusieve boeking via VTL. Werkelijke aantal hoger, want niet meegerekend bezoekers via Ontdekstation hebben deelgenomen.
Beheer / behoud Kessels Collectie en financiële bijdrage aan de bestuurskosten van Stichting Kessels	Regelen beheer/behoud; financieel bijdragen	gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> • Huisvesting gefinancierd en subsidie verleend
Financieren heemkundekringen 'Tilburg' en 'De Kleine Meijerij'	Doorbetalen subsidie	gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidie verleend
Onderhoud Expositie over Kasteel van Tilburg	onderhouden	gerealiseerd	Het Kasteel van Tilburg is opgenomen in de brochure van CisT.
Organisatie van vier bijeenkomsten voor het Erfgoednetwerk	4	gerealiseerd	Zie H. 4
Exploitatie van het Erfgoedsubsidiefonds		gerealiseerd	Zie H. 4